

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

Michaela Gruberová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Možnosti dodržení doporučeného příjmu sodíku dle výživových
doporučení u zdravých dospělých osob**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
RNDr. Pavel Suchánek

Autorka práce:
Mgr. Michaela Gruberová

15. 8. 2012

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Možnosti dodržení doporučeného příjmu sodíku dle výživových doporučení u zdravých dospělých osob“ se zabývá problematikou sodíku a jodu ve výživě člověka.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda příjem sodíku ve stravě studentů vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením, a zda obsah sodíku v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením. Dalším cílem bylo zjistit, zda při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku lze zároveň dodržet výživová doporučení pro příjem jodu.

Výzkum byl zpracován kvalitativní metodou. Ke sběru dat byla použita technika analýzy dokumentů, tj. záznamů stravovacích zvyklostí vysokoškolských studentů, frekvenčních dotazníků a jídelních lístků univerzitních menz. K odhadu obsahu sodíku a jodu ve stravě studentů a v pokrmech připravovaných menzami byl použit nutriční software Nutriservis, Dietní systém pro nemocnice II, Kompilovaná online databáze nutričního složení potravin a On-line databáze složení potravin ČR, verze 2.11.

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se ve stravě českobudějovických studentů pohyboval v rozsahu 1 993-4 807 mg a v rozmezí 1 227-5 806 mg ve stravě ostravských studentů. Odhadované průměrné denní množství jodu se ve stravě českobudějovických studentů pohybovalo v rozsahu 26-795 µg a v rozmezí 25-523 µg ve stravě ostravských studentů. Nejčastějšími zdroji sodíku a jodu ve stravě studentů byly běžné pečivo, mléko a mléčné výrobky, uzeniny, vejce, minerální vody a jedlá sůl. Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku v pokrmech českobudějovické menzy se pohyboval v rozmezí 2 909-4 037 mg a v rozsahu 4 397-6 259 mg v pokrmech ostravské menzy. Odhadované průměrné denní množství jodu se v pokrmech českobudějovické menzy pohybovalo v rozsahu 73-338 µg a v rozmezí 62-584 µg v pokrmech ostravské menzy. Výživová doporučení pro příjem jodu byla při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku dodržena jen v několika málo případech.

Doporučena byla výchova k racionálnímu stravování, která by měla probíhat po celý život jedince a dále změna normování soli při přípravě pokrmů menzami.

Abstract

The bachelor thesis “Possibilities to observe the intake of sodium in agreement with nutritional recommendations for health adults“ deals with the issues of sodium and iodine in human diet.

One objective of the bachelor thesis was to determine whether the intake of sodium in the diet of university students corresponds to the current nutritional recommendations and whether the content of sodium in meals prepared in university canteens corresponds to the current nutritional recommendations. Another objective was to determine whether it is possible to observe nutritional recommendations for the intake of iodine while meeting the nutritional recommendations for the intake of sodium.

The research used a qualitative method. The technique used for data collection was an analysis of documents, i.e. records of eating habits of university students, frequency questionnaires and menus of university canteens. Nutritional software Nutriservis, Dietary system for hospitals II, Compiled online database of nutritional composition of foodstuffs and On-line database of foodstuff composition in the Czech Republic, version 2.11., was used to estimate the contents of sodium and iodine in food eaten by students and in meals prepared by university canteens.

The estimated average daily content of sodium in diet of students from České Budějovice ranged from 1 993 to 4 807 mg and in the diet of students from Ostrava from 1 227 to 5 806 mg. The estimated average daily content of iodine in the diet of students from České Budějovice ranged from 26 to 795 μg and in the diet of students from Ostrava from 25 to 523 μg . The most frequent sources of sodium and iodine in the diet of students included regular bakery products, milk and dairy products, smoked goods, eggs, mineral water and edible salt. The estimated average daily content of sodium in meals prepared by the university canteen in České Budějovice ranged from 2 909 to 4 037 mg and in meals prepared by the university canteen in Ostrava from 4 397 to 6 259 mg. The estimated average daily content of iodine in meals prepared by the university canteen in České Budějovice ranged from 73 to 338 μg and in meals

prepared by the university canteen in Ostrava from 62 to 584 μg . While meeting the nutritional recommendations for the intake of sodium, the nutritional recommendations for the intake of iodine were observed only in a few cases.

Education about rational eating has been recommended, which should take place throughout the life of each individual, as well as a change in standards regulating content of salt in meals prepared by university canteens.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne: 15.8.2012

.....

Poděkování

Děkuji panu RNDr. Pavlovi Suchánkovi za jeho odborné a trpělivé vedení a cenné rady, kterými mi pomohl se zpracováním bakalářské práce. Zároveň bych ráda poděkovala všem studentkám a studentům za ochotu spolupracovat na výzkumu k této bakalářské práci.

Obsah

Úvod.....	9
1. Současný stav dané problematiky.....	10
1.1 Sodík	10
1.1.1 Historie.....	10
1.1.2 Význam sodíku v lidském organizmu	10
1.1.3 Metabolismus sodíku	11
1.1.4 Sodík a jeho klinické aspekty	13
1.1.4.1 Hyponatremie.....	13
1.1.4.2 Hypernatremie	14
1.1.4.3 Natriurie	15
1.1.5 Doporučená denní dávka sodíku.....	15
1.1.6 Zdroje sodíku v potravě	16
1.1.6.1 Jedlá sůl.....	19
1.1.6.2 Ostatní potraviny.....	23
1.1.7 Možnosti redukce obsahu sodíku v potravinách.....	25
1.1.8 Doporučení pro stravu s nízkým obsahem sodíku	26
1.2 Jod.....	27
1.2.1 Význam jodu v lidském organizmu	27
1.2.2 Metabolismus jodu.....	27
1.2.2.1 Látky podporující vstřebávání jodu	28
1.2.2.2 Strumigenní látky.....	28
1.2.3 Jod a jeho klinické aspekty	29
1.2.3.1 Hypotyreóza.....	29
1.2.3.2 Hypertyreóza.....	29
1.2.3.3 Jodurie.....	30
1.2.4 Doporučená denní dávka jodu	31
1.2.5 Zdroje jodu v potravě.....	31
1.3 Restrikce denního příjmu sodíku a zásobení populace jodem.....	33

2. Cíle práce a hypotézy	36
2.1 Cíle práce	36
2.2 Hypotézy	36
2.3 Výzkumné otázky	36
3. Metodika	37
3.1 Charakteristika souboru	38
4. Výsledky	39
4.1 Výsledky – České Budějovice	39
4.1.1 Identifikační údaje studentů ZSF JU v ČB	39
4.1.2 Údaje o stravování studentů ZSF JU v ČB	40
4.1.3 Stravovací zvyklosti studentů ZSF JU v ČB	42
4.1.4 Frekvence konzumace poživatin studenty ZSF JU v ČB	44
4.1.5 Menza Studentská JU v ČB	50
4.2 Výsledky – Ostrava.....	59
4.2.1 Identifikační údaje studentů FF OU v Ostravě	59
4.2.2 Údaje o stravování studentů FF OU v Ostravě	60
4.2.3 Stravovací zvyklosti studentů FF OU v Ostravě	62
4.2.4 Frekvence konzumace poživatin studenty FF OU v Ostravě	64
4.2.5 Menza Reální OU v Ostravě	70
5. Diskuze	81
6. Závěr	93
7. Seznam použitých zdrojů.....	95
8. Klíčová slova	104
9. Přílohy.....	105

Úvod

Sodík náleží k esenciálním prvkům. V lidském organismu plní tento prvek řadu významných funkcí.

Denní doporučená dávka sodíku je dle Světové zdravotnické organizace 2 300 mg. Minimální denní potřeba pro dospělého člověka činí dokonce pouhých 500 mg sodíku. Denní příjem tohoto prvku v populaci bohužel toto množství několikanásobně převyšuje. Z poznatků Českého statistického úřadu vyplývá, že Češi přijímají 6 600 mg sodíku denně. Nadměrný přívod sodíku do organismu je považován za rizikový faktor vzniku hypertenze, a proto Americká asociace pro srdce v roce 2010 vydala nové doporučení, a to snížit přísun sodíku na maximálně 1 500 mg denně.

Nejdůležitějším zdrojem sodíku je kuchyňská sůl. Ta je díky jodizaci zároveň významným zdrojem jodu. Světová zdravotnická organizace doporučuje konzumovat maximálně 5 g soli denně. Spotřeba soli v české populaci se však pohybuje okolo 15 g na den. Vystává tedy otázka, zda restrikce příjmu kuchyňské soli nepovede k jodovému deficitu v populaci.

Téma „Možnosti dodržení doporučeného příjmu sodíku dle výživových doporučení u zdravých dospělých osob“ je tedy mimořádně aktuální. Tato problematika mě zaujala i z toho důvodu, že se v mém okolí vyskytují jak lidé trpící hypertenzí, tak lidé s poruchami štítné žlázy, a proto jsem jako budoucí nutriční terapeutka chtěla načerpat co nejvíce informací o tom, jak prostřednictvím výživy těmto onemocněním předcházet.

Výzkum ke své bakalářské práci jsem zpracovala kvalitativní metodou. Zaměřila jsem se na studenty vysokých škol a univerzitní menzy. Mým cílem bylo zjistit, zda příjem sodíku ve stravě studentů odpovídá současným výživovým doporučením, a zda obsah sodíku v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením. Rovněž jsem chtěla zjistit, zda při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku lze zároveň dodržet výživová doporučení pro příjem jodu.

1. Současný stav dané problematiky

1.1 Sodík

1.1.1 Historie

Člověk je svou historií pevně spjat se sodíkem již z dob před jeho chemickým popisem a objevem. Však sodík byl také v podobě kamenné či kuchyňské soli významným obchodním artiklem.

Davy objevil sodík v roce 1808. St. John pak v roce 1926 potvrdil jeho esencialitu pro fyziologický růst organismu a o rok později popsal Clark osmotický účinek sodíku na srdce. V roce 1966 Woodbury popsal sodíko-draslíkovou pumpu jako podstatu klidového a akčního membránového potenciálu buňky. Možnou souvislost mezi koncentrací sodíku v krevním séru a výskytem hypertenze popsal v roce 1972 Coleman spolu se svými kolegy (84).

1.1.2 Význam sodíku v lidském organismu

Sodík patří do skupiny esenciálních prvků (71, 36) a zároveň do skupiny makroelementů (61, 25, 79). Sodíkový kation je hlavním extracelulárním iontem lidského organismu (24, 40, 54, 76, 79, 84).

Celkový obsah sodíku v lidském organismu činí zhruba 70 až 100 g (76). Část sodíku, přibližně 75 % (49), podléhá rychlé výměně (40). Oproti tomu menší podíl sodíku, asi 25 % (49), se prakticky nevyměňuje (40) a je součástí tkání, jako je například kost (49). Ledvina et al. (40) tvrdí, že do hydroxylapatitových krystalů tvrdých tkání je zabudováno 40 % sodíkových kationů.

Dle Veselého (79) se intracelulární koncentrace sodíku v závislosti na typu buňky pohybuje v rozmezí 3-35 mmol·l⁻¹. Většina směnitelného sodíku je uložena v extracelulární tekutině (43, 49, 53). Koncentrace sodíkového kationu v krvi se pohybuje v rozmezí 132-145 mmol·l⁻¹ (40). Veselý (79) a Urbánek et al. (73) shodně

udávají hodnoty koncentrace sodíku v krevní plazmě 135-145 mmol·l⁻¹. Pokorný (54) tvrdí, že za fyziologických podmínek je koncentrace sodíku v plazmě 130-148 mmol·l⁻¹.

Hlavní funkcí sodíkového kationu v organismu je udržování osmolality tělních tekutin, krevní izohydrie a retence vody. Podílí se na přenosu nervových impulsů a na udržování acidobazické rovnováhy (14, 36, 43, 49, 52, 53, 54, 61). Sodík ovlivňuje dráždivost svalů (49, 53, 61) a reguluje permeabilitu buněčných membrán (49, 53). Krátkodobé zvýšení propustnosti membrány pro sodíkové kationy vyvolá vznik akčního potenciálu, kterým se rozumí změna elektrických vlastností buňky související s přesunem sodných iontů do buňky (84). Průnik sodných iontů do buněk je v rovnováze s jejich čerpáním z buněk sodíko-draslíkovou pumpou. energii tomuto ději dodává ATP (54). Sodík je také součástí trávicích šťáv (61) a ve střevě napomáhá resorpci některých látek, jako jsou například glukóza (14, 53, 84), galaktóza (53, 84), aminokyseliny (53) a některé vitaminy jako například vitamin B₁, B₂, C, kyselina listová a biotin (84). Transport těchto látek probíhá na základě sekundárního aktivního transportu (14, 84). Význam sodíku spočívá rovněž v tom, že plní úlohu antagonisty draslíku, přičemž platí, že snížení obsahu draslíku v organismu vyvolá zvýšení přísunu sodíku (67).

1.1.3 Metabolismus sodíku

Vzhledem k vynikající rozpustnosti solí sodíku se rychle vstřebává téměř veškerý sodík z pitné vody a značná část, více než 90 %, sodíku z potravy. Resorpce není nijak fyziologicky regulována, příjem sodíku je tudíž závislý na obsahu sodíku v přijímané potravě a vodě (36). Sodík se ve střevě vstřebává transcelulárně (84), kdy putuje skrze celou buňku (75), i paracelulárně (84), tedy mezibuněčnými prostory (75), přičemž jsou možné nejrůznější mechanismy v závislosti na velikosti hodnoty elektrického odporu daného úseku gastrointestinálního traktu. Resorpce probíhá jako aktivní nebo pasivní transport. Aktivní transport je však možný téměř výlučně transcelulárně. Sodík se vstřebává zejména ve střední a distální části tenkého střeva. Podobně probíhá

resorpce i v oblasti tlustého střeva jen s tím rozdílem, že aldosteron účinně podporuje vstřebávání sodíku rovněž přes buňku sliznice tlustého střeva – přes kolonocyt (84).

Sodík se vylučuje zejména močí (36, 79, 82), přičemž tyto ztráty sodíku korespondují s jeho denním příjmem (36, 49). Ledvinami se vyloučí až 95 % sodíkových iontů (42, 76). K významným ztrátám sodíku dochází rovněž vylučováním potem. Nadměrné pocení při mimořádně velké fyzické zátěži může vyústit ve ztrátu až 8 g sodíku za den, což představuje množství 20 g NaCl (76). Sodík je pak v menší míře z těla odváděn ještě stolicí (79). Při průjmovité stolici může naopak dojít k velkým ztrátám sodíku (40). Úporné zvracení rovněž vede ke značnému úbytku sodíku z organismu (43).

Hladinu sodíku v organismu regulují ledviny (36, 84). Zhruba 85 % sodíku se z primární moči resorbuje v oblasti proximálního tubulu, 14,5 % v oblasti distálního tubulu a pouze asi 0,5 % je vyloučeno do moči. Rozdílná propustnost jednotlivých kanálků nefronu pro sodík a pro vodu v jednotlivých oddílech vytváří velmi účinný rozdíl osmotických poměrů jako předpoklad pro spuštění protiproudního systému zpětného vstřebávání vody ledvinou.

Ledviny se podílejí na řízení regulace homeostázy sodíku i jinými mechanizmy. Průtok ledvinou i efektivní filtrační tlak při vzniku primární moči je velmi efektivně ovlivněn koncentrací sodíku v plazmě přitékající krve. Vzrůst, ale i pokles filtračního tlaku, spouštějí reakce, jež přímo i nepřímo ovlivňují metabolismus sodíku.

Mezi regulační mechanizmy homeostázy sodíku patří i pocit žízně. Ten je vyvolán nárůstem koncentrace sodíku v séru, prostřednictvím osmoticky aktivních látek jako například alkoholu nebo poklesem extracelulárního objemu. Zároveň dojde k nárůstu koncentrace antidiuretického hormonu, jenž zvyšuje zpětnou resorpci vody v distálním sběrném kanálku (84) a podporuje zpětné vstřebávání sodíkových iontů v tubulech ledvin, čímž jejich koncentraci v organismu zvyšuje (40). Pocit žízně a následné doplnění vody je tedy významným mechanismem.

Zvýšenou retenci sodíku v organismu a nárůst systémového krevního tlaku způsobuje aktivace endokrinního systému osy renin-angiotensin-aldosteron. Spouštěčem tohoto děje je snížení perfuze ledviny, buď v důsledku poklesu krevního

tlaku nebo snížení cirkulujícího objemu (84). Proteolytický enzym renin, který vzniká vlivem výše zmíněných mechanismů v juxtaglomerulárním aparátu ledvin, působí v krvi na hlavní jaterní globulin angiotenzinogen za vzniku angiotenzinu I. Vlivem konvertujícího enzymu, produkovaného plicní tkání, dochází k přeměně angiotenzinu I na angiotenzin II, který v důsledku periferní vazokonstrikce významně zvyšuje krevní tlak, podporuje sekreci aldosteronu a zvyšuje pocit žízně. Aldosteron je mineralokortikoid, jehož hlavní funkcí je udržování fyziologické hladiny sodíku a draslíku v krvi, respektive udržování stálého objemu tělesných tekutin. V distálním tubulu ledvin vyvolává aldosteron vylučování draslíkových a vodíkových iontů. Rovněž se podílí na vstřebávání sodíku v ledvinách, trávicím traktu, slinných a v potních žlázách, kde stimuluje návrat sodíku do extracelulární tekutiny (54).

Naopak nárůst objemu cirkulující tekutiny a zvýšení tlaku v oblasti pravé síně vede k vylučování atriálního natriuretického peptidu. Tento peptid významně zvyšuje vylučování iontů sodíku v ledvinách (84) tím, že zvyšuje filtrační frakci. Atriální natriuretický peptid omezuje žilní návrat a snižuje srdeční výdej. Těmito mechanismy působí jako hypotenzivum. Hlavní homeostatická úloha tohoto peptidu spočívá v tom, že je hlavním faktorem podporujícím vylučování sodíku z organismu (54).

1.1.4 Sodík a jeho klinické aspekty

1.1.4.1 Hyponatremie

Hyponatremií se rozumí snížená koncentrace sodíku v séru na hodnotu nižší než 135 mmol/l. Snížená koncentrace sodíku v séru se může vyskytovat jako normovolemická, euvolemická, hypervolemická, redistribuční a pseudohyponatremie (84). Volemií se rozumí objem krve v organismu (80).

Normovolemická hyponatremie se vyznačuje poklesem celkové tělesné vody a celkového sodíku (84). Vzniká v důsledku zvracení a průjmů (84, 73). Setkáváme s ní též při peritonitidě, pankreatitidě (84), popáleninách a při předávkování diuretiky (84, 73). K jejímu vzniku přispívá i deficit mineralokortikoidů a osmotická diuréza.

Euvolemickou hyponatremii charakterizuje zvýšení celkové tělesné vody a fyziologický obsah sodíkových iontů. K nejčastějším příčinám rozvoje euvolemické hyponatremie patří hypothyreóza, deficit glukokortikoidů, léky a stres.

Pro hypervolemickou hyponatremii je typické zvýšení celkové tělesné vody i celkového sodíku. Tento typ hyponatremie provází nefrotický syndrom, cirhózu jater, selhání srdce a ledvin.

Redistribuční hyponatremie nastává v případě úniku vody z buňky do extracelulárního prostoru při celkově nezměněné celkové tělesné vodě. Nejčastěji je pozorována při hyperglykémii a po infúzi manitolu.

Nadměrný příjem bílkovin či lipidů má za následek vznik pseudohyponatremie (84).

Nedostatek sodíku se klinicky projevuje letargií i agitovaností (49, 84), ortostatickou hypotenzí, tachykardií (14, 84), anorexií, hypotermií, Cheyn-Stokesovým dýcháním (84). Objevit se může bolest hlavy (43, 73, 79), nauzea (48, 73), zvracení (14, 49, 79), průjem (14, 43), svalové křeče končetin a břicha (14, 43, 49, 73, 79, 84). V oblasti centrální nervové soustavy se rozvíjí edém mozku s následným zvýšením nitrolebního tlaku, v extrémních případech až s nebezpečím herniace mozkových struktur (73). V závažných případech může dojít až k poruchám vědomí (73, 79).

Hyponatremie je spojena s řadou onemocnění, jako jsou například Addisonova nemoc, hypothyreoidizmus, hypopituitarizmus nebo nefrotický syndrom. Některé podávané léky se rovněž podílí na snížení koncentrace sodíku v séru. K takovým lékům patří aminoglykosidy, diuretika, gentamycin, heparin, lithium, nesteroidní antiflogistika a řada dalších (84).

1.1.4.2 Hypernatremie

Hypernatremie znamená zvýšenou koncentraci sodíku v séru na hodnotu vyšší než 160 mmol/l. Nacházíme ji u řady stavů a chorob jako například u dehydratace, Cushingovy nemoci nebo cystické ledviny. Farmaka jako anabolické steroidy, antibiotika, kortikoidy, diuretika, hormonální antikoncepce, estrogeny či fosfáty také přispívají ke zvýšení koncentrace sodíku v séru.

Vyskytuje se hypertonicita i hyperosmolalita. Hypertonicita se rozvíjí v důsledku úniku vody z buněk do extracelulárního prostoru. Oproti tomu hyperosmolalita je dána nárůstem koncentrace solutů i urey a alkoholu, jež mohou volně prostupovat přes biologické membrány. Hyperosmolalita nemusí být nutně doprovázena zvýšením krevního tlaku (84).

Hypernatremie se projevuje žízní (79, 84), neklidem, podrážděností, dezorientací a křečemi (73, 84). Objevuje se rovněž pocit suchosti v ústech, suché sliznice, snížená tvorba slin. Může být přítomna zvýšená teplota i horečka, oligurie, anurie, hyperventilace, hyperreflexie. Hrozí nebezpečí mozkové hemoragie.

Tyto stavy vyvolává snížený příjem tekutin nebo naopak zvýšené ztráty vody, ke kterým dochází při diabetu insipidu, diabetu mellitu, dále při průjmech a pocení.

Hypernatremií častěji trpí předčasně narození, hospitalizovaní senioři a nemocní užívající kličková diuretika (84).

1.1.4.3 Natriurie

Na/K kvocient vyjadřuje poměr vyloučeného sodíku a draslíku do moče. Hodnoty 1-2 jsou považovány za fyziologické rozmezí. Snížený poměr se vyskytuje při retenci sodíku v organizmu s rizikem tvorby otoků, při konzumaci jídla chudého na kuchyňskou sůl, při léčbě kortikoidy či u hyperaldosteronizmu. Naopak zvýšený poměr bývá u Addisonovy choroby, při nadužívání projímadel, v akutní polyurické fázi selhání ledvin, ale také u chronického průjmu (84).

1.1.5 Doporučená denní dávka sodíku

Doporučená denní dávka sodíku je dle Světové zdravotnické organizace maximálně 2 300 mg (55). Rovněž americká výživová doporučení „2005 Dietary Guidelines for Americans“ uvádějí hodnotu 2 300 mg jako limit denního příjmu sodíku pro dospělé osoby (48, 50, 58, 63, 11). Stejně množství sodíku v rámci denní spotřeby doporučovala do roku 2010 také Americká asociace pro srdce (70).

Průměrný příjem sodíku v americké populaci však činí 3 600 mg/den (11). Americká asociace pro srdce proto v roce 2010 své doporučení přehodnotila a doporučenou denní dávku sodíku snížila na nejvýše 1 500 mg (70). Stejný denní příjem sodíku doporučuje americké Centrum pro kontrolu a prevenci chorob. Jeho doporučení platí zejména pro skupinu osob ohrožených se solí souvisejícím onemocněním. Tato skupina představuje 69,2 % americké populace a zahrnuje černošskou populaci, osoby starší 40-ti let a ty, kteří již trpí hypertenzí (58).

Američané odhadují, že pokud by se průměrný příjem sodíku snížil na 1 500 mg/den, ušetřilo by se více než 426 miliard amerických dolarů na výdajích na zdravotní péči a krevní tlak populace by se snížil o 25,6 % (70).

V porovnání s americkou populací přijímají Češi podle Českého statistického úřadu 6 600 mg sodíku denně (55). Minimální denní potřeba pro dospělého člověka je však pouhých 500 mg sodíku (76). Stránský a Ryšavá (61) odhadují minimální denní potřebné množství sodíku pro dospělé na 550 mg.

Doporučená denní dávka sodíku pro děti se odvíjí od věku dítěte. Obecně lze říci, že je poloviční než pro dospělé. Přesto však průzkum stravovacích zvyklostí dětí ve věku 0-3 roky, který provedlo Poradenské centrum Výživa dětí, odhalil, že již v rozmezí šestého a dvanáctého měsíce věku má nadměrný příjem sodíku 80 % dětí, ve věku 1-1,5 roku 95 % dětí a starší děti překračovaly doporučené množství sodíku všechny. Nadbytek sodíku byl u některých dětí až čtyřnásobný (55).

V určitých případech je možné, pokud se nevyskytují žádné kontraindikace, denní dávku sodíku mírně zvýšit. Toto se týká těhotných žen a seniorů. Doporučená denní dávka pro těhotné ženy je pak o 69 mg/den a pro seniory o 138 mg/den vyšší než pro ostatní populaci (84).

1.1.6 Zdroje sodíku v potravě

Sodík obsažený v potravě může pocházet jednak z přirozených zdrojů, jednak může být do potravin přidáván. Většina čerstvých potravin obsahuje určité (71), avšak ve většině případů jen malé (2, 37, 46), množství sodíku. Převážná část sodíku,

zhruba 75 %, obsaženého v potravě pochází ze zpracovaných potravin (71, 63). Podobné zjištění uvádí Evropský úřad pro bezpečnost potravin. Podle něj získáváme v denní stravě ze zpracovaných potravin asi 70-75 % veškerého sodíku (38). Kaić-Rak et al. (28) také zmiňují jako hlavní zdroj sodíku v potravě zpracované potraviny a pokrmy připravené v restauracích (77 %). Sodík přirozeně obsažený v potravinách představuje 12 % veškerého zkonsumovaného sodíku z potravy. Přisolováním hotových pokrmů získáme dle Kaić-Rak et al. dalších 6 % sodíku a z domácí stravy dalších 5 % sodíku. Také Kalač (29) říká, že konzumujeme mnohem více sodíku ve skryté formě slaných potravin než přímým solením.

Přírodní zdroje sodíku jsou například ovesné vločky, rýže, kyselé zelí, houby, celer, špenát, rozinky a jižní ovoce (3). K dalším zdrojům sodíku řadíme vejce (2, 14), mléko, čerstvé maso a čerstvé ryby, obiloviny, ořechy (14) a minerální vody (43, 59). Ze zpracovaných potravin považujeme za významné zdroje sodíku kuchyňskou sůl, solené a uzené maso a ryby, sýry, uzeniny, slané pochutiny, jako jsou bramborové lupínky, slané tyčinky a oříšky, dále chléb a některé pečivo (2, 14, 37, 47, 55, 59, 79), instantní polévky a omáčky (14, 47, 59, 79), dochucující směsi (16, 55), nakládanou a konzervovanou zeleninu (2, 14, 37, 59), masové a rybí konzervy (79), některé snídaňové cereálie (55), ale také kečup (55, 65), hořčici (65) a sójovou omáčku (59, 65). Sodík obsahují rovněž některá potravinová aditiva (47, 59) a jedlá soda (70, 49). Větší množství sodíku nalezneme též v kakaovém prášku, tudíž i v čokoládě (16). Pozornost je třeba věnovat také některým lékům, neboť i ony mohou obsahovat vysoké množství sodíku (70).

V roce 2010 provedl Charlton et al. (23) výzkum týkající se obvyklého příjmu sodíku ve skupině zdravých australských žen. Příjem sodíku stanovil na základě znalosti natriurie, zdrojů sodíku ve stravě a informovanosti a zvyklostí žen souvisejících s užíváním soli. Výzkumný vzorek tvořilo 76 žen ve věku 20 až 55 let. Charlton et al. zjistil, že hlavními zdroji sodíku ve stravě sledovaných žen byly chléb a obiloviny (27 %), zálivky a omáčky (20 %), pokrmy z masa a vajec (18 %), lehké občerstvení a zákusky (11 %), dále mléko a mléčné produkty (11 %). V závěru studie

vědci doporučují zaměřit strategie ke snížení obsahu sodíku ve zpracovaných potravinách na chléb a obiloviny.

Obsahem sodíku v potravinách se zabývala ve své studii Ni Mhurchu et al. (51). Mezi říjnem 2008 až zářím 2009 vědci získali data o zakoupených potravinách od 21 108 britských domácností. Tato data zahrnovala popis produktu, údaj o hmotnosti produktu a informaci o ročním nákupu produktu sledovanými domácnostmi. Celkem bylo analyzováno 44 372 potravin. Nejdůležitějšími zdroji sodíku byly kuchyňská sůl (23 %), zpracované maso (18 %), chléb a pečivo (13 %), dále mléčné výrobky (12 %) a omáčky a pomazánky (11 %). Konkrétně se jednalo o slaninu, chléb, mléko, sýr a omáčky. Studii vědci uzavřeli doporučením ke snížení obsahu sodíku v těchto potravinách, které by mohlo být potenciálně přínosné pro veřejné zdraví.

Dle obsahu sodíku rozlišujeme několik typů potravin. Potraviny bez sodíku, které obsahují méně než 5 mg sodíku v porci, dále potraviny s velmi nízkým obsahem sodíku, jejichž obsah sodíku v porci je 35 mg a méně. V potravinách s nízkým obsahem sodíku nalezneme maximálně 140 mg sodíku v porci. V potravinách se sníženým obsahem sodíku musí být množství sodíku redukováno o 25 %. Nesolené potraviny nesmí obsahovat žádnou přidanou sůl. To ale neznamená, že tento typ potravin neobsahuje žádný sodík. Sodík je v nich přítomen pouze jako přirozená součást potraviny (71, 3, 48, 50, 63).

Potraviny, v nichž je množství sodíku upraveno směrem k nižším hodnotám, jsou určeny osobám, které trpí poruchami metabolismu, potravinovými alergiemi či intolerancemi a narušenými funkcemi orgánů (3).

Informaci o obsahu sodíku v dané potravine může spotřebitel získat z tabulky nutričních hodnot uváděné na obalu dané potraviny. Uvádí se množství sodíku v miligramech a procenty vyjádřený podíl doporučené denní dávky (71). Rovněž jednotný standard značení produktů GDA – Guideline Daily Amounts – doporučené denní množství – poskytuje informaci o procentuálním podílu doporučeného denního množství energie a živin, včetně sodíku, v přesně stanoveném množství produktu (17).

1.1.6.1 Jedlá sůl

Sůl se skládá ze sodíkových a chloridových iontů, které jsou nezbytné pro funkci lidského organismu. Sůl je mimo jiné nepostradatelnou surovinou při výrobě potravin. Přispívá k dosažení žádoucích vlastností potravin a také k úpravě technologických podmínek (60). Sůl se používá ke konzervaci potravin (7, 62, 60), k regulaci žádoucích fermentačních procesů a k potlačení růstu nežádoucí mikroflóry, jejímiž zástupci jsou bakterie, plísně a kvasinky (7, 60). Při výrobě chleba a pečiva zpevňuje lepek v těstě, a tak se podílí na stabilitě těsta při jeho mechanickém zpracování. Při výrobě tavených sýrů chlorid sodný jako součást tavicích solí vytěsňuje z mléčné bílkoviny vápník. V masném průmyslu zvyšuje sůl vaznost masa (60). Sůl slouží rovněž jako koření a činidlo pro udržení barvy potravin (7).

Jedlá sůl je velmi dobrým nosičem, a proto se běžně obohacuje jódem a fluorem.

V obchodech se nejčastěji setkáme se třemi druhy jedlé soli – kamennou, mořskou a vakuovanou. Kamenná sůl se těží v dolech nebo povrchově v lomech. Zpracovává se zejména mletím, prosíváním a tříděním. Běžně je do ní vnášen jód. Tato sůl se obvykle používá jako průmyslová nebo jedlá. Mořská sůl obsahuje přirozené množství jódu, které však není dostatečné. Podle naleziště obsahuje 0,5-5 mg/kg soli. Z toho důvodu se většinou obohacuje na 20-34 miligramů jódu na kilogram soli. V obchodech ji lze zakoupit jako směs přírodního chloridu sodného, doprovodných sloučenin a stopových prvků – přírodní či rafinovaná. Výroba vakuované soli spočívá v těžbě solného roztoku – solanky, z níž se odpařením a krystalizací získá velmi čistá jedlá sůl. Tento typ soli se pomaleji rozpouští a díky nižší schopnosti přijímat vlhkost zůstává sůl déle sypká.

Sůl musí mít odpovídající slanou chuť a neutrální vůni bez cizích zápachů. Minimální obsah chloridu sodného v sušině musí být 97 %, v případě jedlé soli obohacené jódem 98 %. Množství minerálních příměsí nesmí překročit dvě procenta v sušině. Výjimku tvoří obohacené jedlé soli.

Na trhu jsou dostupné i solící směsi s příměsí bylinek, koření, česneku nebo sušené zeleniny. Tyto směsi obsahují méně chloridu sodného než klasická sůl. Pouze 70-80 % (60).

Nutno podotknout, že 1 gram sodíku je obsažen ve 2,5 gramech soli (79).

Pro správnou funkci chemických pochodů probíhajících v organismu postačuje příjem jedlé soli v množství 1 g denně (16). Doporučená spotřeba soli dle Světové zdravotnické organizace (85) je maximálně 5 g soli na den. Společnost pro výživu obdobně doporučuje snížit spotřebu kuchyňské soli na 5-6 g denně a zároveň preferovat sůl obohacenou jodem. Starší lidé by dokonce měli omezit používání kuchyňské soli na méně než 5 g na den. Pro přípravu kojenecké stravy se sůl zásadně nepoužívá. V pozdějším dětském věku lze sůl užívat úměrně potřebám dítěte (10). Podle Mičové (47) se však denní příjem soli některých osob pohybuje až kolem 12 g. Fórum zdravé výživy (16) uvádí, že průměrná spotřeba soli v české populaci činí asi 15 g. Dle Schmidové (59) se zjišťovaný denní příjem soli pohybuje v rozmezí zhruba 10-15 g den a osobu. Veselý (78) odhaduje spotřebu soli v naší populaci na 12-14 g/den. Dle Šamáňka (66) konzumují muži v průměru asi 12 g soli/den a ženy přes 8 g/den. V porovnání s českou populací dosahuje spotřeba soli v americké populaci až 18 g soli/den (79). Britští muži spotřebují v průměru 11 g soli/den, oproti tomu ženy konzumují průměrně 8,1 g soli denně (38). Charlton et al. (23) zjistil, že 43 % australských žen sledovaných jeho týmem přijímalo méně než 6 g soli/den. U ostatních žen činil příjem sodíku 6,41 g/den. Denní přívod soli v chorvatské populaci je dle Kaić-Rak et al. (28) 12 g/den. Existují ale i společnosti, jejichž spotřeba sodíku je podstatně nižší a pohybuje se okolo 1,2 g denně. Jedná se o skupiny obyvatel v Brazílii, na Nové Guineji nebo v Africe. Tyto skupiny osob spojuje velmi nízká hodnota krevního tlaku. K této skutečnosti však může přispívat fakt, že se mezi členy těchto populací nevyskytuje obezita, která je jedním z rizikových faktorů hypertenze (65).

Nadměrný příjem soli může vyvolat zvýšení krevního tlaku a mimo to také zatěžuje ledviny (62). Vysoký krevní tlak neboli arteriální hypertenze je nejčastější onemocnění kardiovaskulárního systému nejen v České republice, ale i ve světě. Je jedním z nejvýznamnějších rizikových faktorů aterosklerózy a tím i kardiovaskulárních

onemocnění (68). Arteriální hypertenzí rozumíme hodnoty krevního tlaku vyšší nebo rovny 140/90 mmHg, které byly zjištěny opakovaně, tedy alespoň dvakrát při třech nezávislých měřeních (42). Neléčená hypertenze může vést až k mozkové mrtvici, srdečnímu infarktu či poruchám ledvin (29).

Výskyt hypertenze u dospělých osob v České republice se pohybuje mezi 20-25 %. U mladších padesáti let postihuje častěji muže, ve věku nad padesát let se vyskytuje více u žen (42). Kalač (29) tvrdí, že vysoký krevní tlak postihuje až 30 % dospělé populace, přičemž asi polovina postižených o svém onemocnění neví, nebo vědět nechce. Co se týká dětské populace a hypertenze, odhaduje se výskyt primární hypertenze mezi 1 až 3 %. U mladých dospělých osob do 30-ti let se odhaduje na zhruba 15 % (66). Dle Aschermanna (1) má vyšší krevní tlak celkem 20 % třetáků (22 % chlapců a 16 % dívek) a 17 % žáků sedmých tříd (25 % dívek a 11 % chlapců).

Existuje řada důkazů o tom, že snížení spotřeby soli vede k poklesu krevního tlaku (65). He a MacGregor (21) provedli meta-analýzu celkem 28 různých studií, z nichž sedmnáct bylo zaměřeno na vztah sodíku vyloučeného močí za 24 hodin a redukce krevního tlaku u osob se zvýšeným krevním tlakem a jedenáct u osob s normální hodnotou krevního tlaku. Jestliže medián poklesu sodíku vyloučeného močí za 24 hodin byl 78 mmol (4,6 g soli/den), snížil se systolický krevní tlak u osob s hypertenzí průměrně o 4,97 mmHg a diastolický tlak o 2,74 mmHg. Medián poklesu sodíku vyloučeného močí za 24 hodin u osob s normálním krevním tlakem byl 74 mmol (4,4 g soli/den). U těchto osob se systolický krevní tlak snížil průměrně o 2,03 mmHg a diastolický tlak o 0,99 mmHg. Ve své meta-analýze došli k závěru, že mírné snížení příjmu soli po dobu čtyř a více týdnů má signifikantní efekt na krevní tlak obou skupin sledovaných osob. Tato zjištění rovněž podporují myšlenku, že mírná a dlouhodobá redukce příjmu soli v populaci by mohla vést k poklesu výskytu mrtvice, srdečního infarktu a srdečního selhání. Studie také demonstrovala vzájemný vztah mezi velikostí redukce soli a velikostí poklesu krevního tlaku.

Také Bock (4) považuje snížení příjmu soli za efektivní nástroj snižování arteriálního krevního tlaku. Nižší obsah soli ve zpracovaných potravinách by podle něj mohl být velice účinným a cenově příznivým opatřením ke snížení úmrtnosti

na kardiovaskulární onemocnění. Tvrdí, že redukce přívodu soli na méně než 6 g/den sníží krevní tlak a posílí možnosti téměř veškeré léčby hypertenze. Snížení přísunu soli lze podle něj v mnoha případech dosáhnout vyvarováním se přisolování jídel, v ostatních případech považuje za nutné specializované výživové poradenství. Mimo jiné říká, že snížení příjmu soli zmírňuje žízeň, což může být v rozporu s doporučením vypít 2 až 3 litry tekutin za den.

Podle Štundlové (68) bývá odpověď krevního tlaku na restrikcii příjmu sodíku individuální. Výraznější pokles je charakteristický pro osoby starší nebo obézní.

Otázkou je citlivost k příjmu soli a vzniku hypertenze. Dříve se soudilo, že pro celou lidskou populaci platí, že zvýšený příjem sodíku zvyšuje krevní tlak. Později se zjistilo, že jen malá část lidské populace je zvýšeně citlivá na podání soli, oproti jiným lidem, kteří jsou k příjmu soli a zvýšení krevního tlaku méně citliví. Na podání soli jsou obzvláště citliví zejména senioři, obézní osoby, diabetici, černošská populace a osoby s hypertenzí nebo ty osoby, jejichž pokrevní příbuzní jsou zvýšeně senzitivní na sůl (65). Sůl-senzitivita představuje nezávislý rizikový faktor kardiovaskulární morbidity a mortality u osob normotenzních i hypertenzních. U těchto lidí pozorujeme vyšší incidenci hypertrofie levé komory srdeční, inzulinové rezistence, hyperlipoproteinemie či mikroalbuminurie. Také endotheliální dysfunkce se u sůl-senzitivních osob vyskytuje častěji než u sůl-rezistentních osob. S patofyziologií sůl-senzitivity jsou spojovány změny renální hemodynamiky, zvýšené zpětné vstřebávání sodíku s poklesem tlakové natriurezy. Sůl-senzitivní lidé při zvýšeném přívodu soli reagují poklesem renálního krevního průtoku, a to beze změn v glomerulární filtraci. Renin-angiotenzinový systém reaguje neadekvátně a dochází ke zvýšení preglomerulární a postglomerulární vasokonstrikce (35). Část populace oproti tomu na zvýšený přísun soli zvýšením krevního tlaku téměř nereaguje. Dodnes však není známo zastoupení jednotlivých skupin v populaci (65).

Vysoká konzumace solí konzervovaných potravin může mimo jiné představovat i riziko vzniku rakoviny žaludku (13).

1.1.6.2 Ostatní potraviny

V souvislosti s obsahem sodíku v potravinách je třeba mít se na pozoru také před sýry (55). Ty mohou obsahovat 2-4 g soli ve 100g (16). K nejslanějším sýrům řadíme například Olomoucké tvarůžky, Nivu, Romadúr nebo Hermelín (65) a zejména Balkánský sýr (55, 65), ve kterém nalezneme až 1 300 mg soli/100 g (55). Významné množství sodíku obsahují také sýry v solném nálevu (34) a sýry tavené (55, 9). Tavené sýry obsahují dle Ruskové (55) 900 mg soli/100g a dle Dostálové a Čurdy (9) 751-1 347 mg sodíku ve 100 g sýra. V sýrech jsou však přítomny i minerální látky jako například vápník a draslík, které mohou vyrovnat negativní působení chloridu sodného v potravě (27). Vysoký obsah vápníku, až 900 mg/100 g, mají především tvrdé sýry (8), které se však zároveň vyznačují velmi vysokým obsahem sodíku (15).

Hlavním zdrojem soli v potravě jsou uzeniny (34). Uzeniny, salámy nebo masové konzervy obsahují 2-3 g soli, ale často dokonce až 10 g soli ve 100 g výrobku (16). Rusková (55) uvádí, že například trvanlivý salám má více než 800 mg sodíku/100 g, běžná šunka 750 mg sodíku/100 g a dietní párky až 2 480 mg sodíku/100 g.

Pokud jde o pečivo, tak množství sodíku v běžném rohlíku činí 220 mg, v krajíci pšenično-žitného chleba 370 mg, ve sladkém rohlíku i více než 550 mg sodíku ve 100 g. Obsah sodíku v celozrnném chlebu je obdobný jako v chlebu pšenično-žitném.

Zvláštní kapitolou jsou minerální vody, v nichž množství sodíku může převyšovat 1 000 mg v jednom litru (55). Nejvyšší obsah sodíku mají na českém trhu minerální voda Poděbradka s 509 mg sodíku v 1 litru a minerální voda Hanácká se 416 mg sodíku v 1 litru (47). Sodík v minerálních vodách má i pozitivní účinek, neboť tyto vody slouží jako podpůrný či doplňkový prostředek při léčbě některých onemocnění trávicího traktu jako například funkčních poruch žaludku a horního úseku tenkého střeva nebo při recidivující vředové chorobě, dále při léčbě metabolických onemocnění především diabetu mellitu a dny, při léčbě onemocnění vylučovací soustavy, jako jsou chronické záněty vývodných cest močových či jen k povzbuzení chuti k jídlu (36).

K dalším zdrojům sodíku patří glutaman sodný označovaný kódem E 621. Glutaman sodný je sůl kyseliny glutamové, což je aminokyselina vyskytující se ve většině

živočišných, ale i rostlinných bílkovin. Glutaman sodný se přidává do řady potravinářských výrobků a pokrmů jako látka zvýrazňující masovou chuť (25). Potravinám dodává „pátou“ chuť nazývanou „umami“ (82). Přirozeně se nachází v houbách, rajčatech, dále v mase, rybách a mořských plodech (25). Glutaman sodný se tvoří i v lidském těle, kde plní důležitou úlohu při zajišťování normálních životních funkcí. Jedná se o potravinářské aditivum, které se vesměs uplatňuje jako přísada do zmrazených hotových pokrmů, směsí koření, suchých směsí pro přípravu polévek, salátových zálivek a některých výrobků z masa a ryb. V některých zemích se používá pro ochucování pokrmů přímo na stole, podobně jako sůl nebo pepř. Glutaman sodný bývá považován za původce „syndromu čínských restaurací“, který se projevuje příznaky palčivého pocitu v krku, svírání na prsou, nevolnosti a pocení. Přesto, že určitá skupina osob je skutečně citlivá na tuto látku, vědecké studie nepotvrdily přímou souvislost mezi příjmem glutamanu sodného a nepříznivými reakcemi. Glutaman sodný obsahuje zhruba jen jednu třetinu sodíku v porovnání se solí a užívá se v menším množství. Pokud se glutaman sodný kombinuje s malým množstvím kuchyňské soli, lze snížit celkové množství sodíku v receptuře až na 20-40 % při zachování požadované chutě. Výbor pro potravinářské informace (82) v časopise „Potraviny dneška“ tvrdí, že metabolismus glutamanu sodného u dětí je stejný jako u dospělých osob a je tudíž pro děti neškodný. Avšak jiný zdroj uvádí, že je glutaman v podezření, že v mozku působí toxicky a stimuluje chuť, tím pádem se ho konzumuje víc, než je nutné. A to platí i pro děti. Z tohoto důvodu je žádoucí se konzumace z preventivních důvodů vyvarovat. Toto doporučení se týká zejména kojících matek, protože kojenci skrze mateřské mléko přijímají v poměru k tělesné hmotnosti obzvláště velké množství glutamanu sodného (57). Někteří vědci se zase zabývají otázkou využití glutamanu sodného ke zlepšení zdraví a nutriční péče u starých osob. Dle Yamamota et al. (84) má L-glutaman řadu účinků na vstřebávání a trávení, proto se zdá být rozumné ptát se, zda by mohl L-glutaman podporovat příjem potravy a rovnováhu živin u jedinců s nedostatečnou výživou. Jedná se o pacienty trpící ztrátou chuti k jídlu a podvyživené staré osoby, obzvláště ty v institucionálních zařízeních. Obdobným problémem se zabýval i Toyama se svými spolupracovníky (72) a došel k závěru, že obohacování

nemocniční stravy glutamanem sodným jako součást nutriční péče o staré osoby může zlepšit kvalitu života a sloužit jako prevence infekčních onemocnění podporou imunitních funkcí u hospitalizovaných seniorů.

1.1.7 Možnosti redukce obsahu sodíku v potravinách

Podle Kaić-Rak et al. (28) by omezení solení o 50 % dokázalo v Evropě zachránit téměř 180 000 lidských životů ročně. A právě proto je nezbytné podporovat výrobce potravin v produkci potravin a pokrmů s nízkým či sníženým obsahem soli.

Omezení použití soli v mnoha aplikacích znamená změnu výrobního procesu, neboť sůl mění fyzikální a chemické vlastnosti potraviny, bod varu či bod mrznutí (63).

Jako náhradu chloridu sodného lze při výrobě potravin použít chlorid draselný, chlorid vápenatý nebo chlorid hořečnatý. Nevýhodou chloridu draselného je to, že draslík v něm obsažený způsobuje kovovou pachut' výrobků. Chlorid vápenatý má extrémně slanou chuť, avšak je vysoce hygroskopický a při styku s vodou má exotermické vlastnosti. Proto se nehodí pro využití do sušených produktů. V současné době se s ním můžeme setkat v některých nápojích pro sportovce a v konzervované zelenině. Chlorid hořečnatý má sice slanou chuť, ale ta není čistá a vnímání slané chuti se liší od slané chuti běžné soli (40, 63).

Alternativou k výše uvedeným možnostem snižování obsahu sodíku v potravinách může být použití například sójové omáčky. Bylo totiž zjištěno, že přidáním sójové omáčky do určitých potravin lze podpořit vnímání slané chuti, což by výrobcům potravin umožnilo snížit obsah soli až o 50 % u potravin typu salátových zálivek nebo polévek, aniž by došlo k ovlivnění chuti. Jako možný problém pro osoby s intolerancí se jeví přítomnost pšenice v sójové omáčce.

V japonské kuchyni se hojně užívá sušené „bonito“, což je výtažek z ryb a mořských řas. Tento produkt má potenciál pro výrobu potravin se sníženým obsahem soli.

V boji za redukci soli v potravinách má své místo také bambusová sůl, která zlepšuje chemické a sensorické vlastnosti masných produktů za současného snížení obsahu soli.

Podpořit vnímání slané chuti lze i za pomoci rýžového octa. Jeho použití přispívá k restrikci soli v potravinách, aniž by došlo k ovlivnění jejich chuti (18).

Další možností, jak snížit obsah sodíku v potravinách, by mohlo být použití náhražky soli na bázi rostlinných extraktů, kterou vyvinul Lee (41). Cílem jeho studie bylo nalézt náhražku soli s nízkým obsahem sodíku. Lee vyhodnotil sensorické vlastnosti 13-ti rostlinných extraktů, z nichž vybral tři vzorky s nejintenzivnější slanou a „umami“ chutí. Jednalo se o výtažky ze slanorožce zelinného (*Salicornia herbacea* L.), mořské řasy *Laminaria japonica* a houby houževnatce jedlého (*Lentinus edodes*). Z těchto třech extraktů vytvořil směs, jejíž relativní slanost vůči chloridu sodnému byla 0,65. Obsah sodíku v této směsi byl o 43 % nižší než v chloridu sodném.

1.1.8 Doporučení pro stravu s nízkým obsahem sodíku

Pro snížení množství sodíku v potravě je vhodné dávat přednost potravinám s nízkým obsahem sodíku.

Zeleninu volíme nejlépe čerstvou nebo mraženou. Pokud použijeme konzervovanou zeleninu, tak jen tu s nízkým obsahem sodíku či bez přidané soli.

Spíše než konzervované, uzené nebo zpracované maso používáme čerstvou drůbež, ryby a libové maso.

Snídaňové cereálie vybíráme opět s nižším obsahem sodíku.

Omezíme konzumaci uzenin jako například slaniny a šunky, dále také nakládaných potravin, jako jsou čalamády, nakládané olivy, zelenina a zelí, dále pak i pochutin jako například hořčice, kečupu, grilovací omáčky a křenu.

Těstoviny, rýži a obiloviny vaříme bez soli.

Pokud konzumujeme polotovary, vybíráme opět pouze ty se sníženým obsahem sodíku.

Místo soli používáme koření (50). Můžeme použít čerstvé zelené bylinky, jako jsou petržel, bazalka, šalvěj, pažitka, rozmarýn, případně bylinky sušené. Pokrmům dodává chuť i česnek, cibule, pepř, panenský olivový olej a citrónová šťáva. Volíme kvalitní koření, ne směsi, do kterých se již přidává příliš mnoho soli a glutamanu sodného (59).

Ze skupiny mléčných výrobků dáváme přednost tvarohovým sýrům, tvarohu a jogurtu (59, 79), neboť tyto mléčné výrobky obsahují málo sodíku (15).

Postupně redukuje množství soli přidávané do pokrmů při jejich přípravě.

Hotové jídlo již nepřisolujeme, ani solí, ani tekutým kořením (16). Slánku ze stolu raději odstraníme (50).

1.2 Jod

1.2.1 Význam jodu v lidském organizmu

Význam jodu tkví v účasti na tvorbě hormonů štítné žlázy, tyroxinu a trijodtyroninu. Tyto hormony řídí veškeré metabolické pochody lidského organizmu (2, 26, 43, 49, 78). Hormony štítné žlázy také zásadně ovlivňují vývoj mozku během nitroděložního vývoje a po narození (26). Působí na tělesnou a duševní výkonnost člověka, jeho smyslové vnímání a plodnost (43).

Veselý (78) tvrdí, že tělo dospělého člověka obsahuje asi 15 až 20 mg jodu, z toho 70 až 80 % se nachází ve štítné žláze. Větší množství jodu je uloženo také ve slinných žlázách. Podle Velíška (76) se v těle dospělého člověka nachází 10 až 30 mg jodu, přičemž zhruba 70 až 90 % je obsaženo ve štítné žláze.

1.2.2 Metabolismus jodu

V trávicím traktu se vstřebává téměř 100 % anorganického jodidu, organické jodové látky se vstřebávají ze 70 až 90 %.

Vstřebaný jod je transportován ve vazbě na plazmatické proteiny. Jod je aktivně vychytáván ve štítné žláze na membráně folikulární buňky jodidovou pumpou.

Ve folikulu je jodid oxidován na jod a navázán na zbytky tyrozinu v molekule tyreoglobulinu. Takto vzniknou hormony tyroxin a trijodtyronin.

Hydrolyzou tyreoglobulinu se hormony uvolní do krve. V plazmě se navážou na plazmatické bílkoviny a jen velmi malá část se vyskytuje ve volné formě. A právě tato volná forma hormonů zodpovídá za hormonální aktivitu.

Volné hormony pronikají do všech buněk a váží se na specifický receptor v buněčném jádru. Uvnitř buňky je tyroxin dejodací přeměněn na trijodtyronin.

Přibližně 90 % jodu se vylučuje z organismu močí.

Nutno podotknout, že jodid se z krve nevyčytává pouze ve štítné žláze, ale také ve slinných žlázách, v mléčné žláze, žaludeční sliznici a v placentě. Význam jodu v těchto oblastech není zatím zcela objasněn (78).

1.2.2.1 Látky podporující vstřebávání jodu

Selen podporuje zabudování jodu do hormonů štítné žlázy. Mezi významné zdroje selenu řadíme například slunečnicová semena, ořechy, pšeničné klíčky, sardinky, tuňáka a plody moře (26).

1.2.2.2 Strumigenní látky

Strumigeny jsou látky inhibující zachycení jodu a jeho využití ve štítné žláze (44). Z přírodních sloučenin hovoříme především o produktech degradace glukosinolátů, zejména o goitrinu, méně o isothiokyanátech, nitrilech a také thiokyanátových iontech, které vznikají rozkladem některých glukosinolátů a rovněž jako produkty detoxikace kyanidů v lidském těle (76). Z praktického hlediska se jedná o látky, které jsou přítomny v brukvovité zelenině (44) jako například v hlávkovém zelí, řepce, brukvi, kapustě nebo tuřínu. Strumigeny najdeme i v broskvích, jahodách nebo sójových bobech. Dokonce byly prokázány i v játrech (43). Také burské ořechy omezují využití jodu v hormonech štítné žlázy (26).

Z dalších sloučenin mají strumigenní účinek některé kongenery polychlorovaných bifenyly, řada pesticidů a některá veterinární léčiva, obsahující v molekule zbytek thiomočoviny. Jsou to látky kontaminující potraviny (76).

Resorpci jodu negativně ovlivňuje i nadbytek vápníku a tuků v potravě (78).

Vstřebávání jodu brání také perorální antidiabetika obsahující deriváty sulfonylurey a některá antidepresiva (26).

1.2.3 Jod a jeho klinické aspekty

1.2.3.1 Hypotyreoza

Hypotyreozou se rozumí snížená funkce štítné žlázy, která může vzniknout v důsledku nedostatečného příjmu jodu nebo nedostatečné biosyntézy hormonů působením antityreoidních látek.

Hypotyreoza vyvolává u mladých organismů poruchy růstu a později nadměrné zvětšení štítné žlázy, které se nazývá struma. Projevem vrozené hypotyreozy je kretenismus (76).

Subjektivně se toto onemocnění projevuje únavou, zimomřivostí, spavostí a zpomalením psychomotorického tempa. Objevuje se také zácpa, pocity nadýmání, zhrubnutí hlasu, suchá kůže, prosáklé podkoží a vypadává ochlupení. V klinickém obraze dále nalézáme váhový přírůstek, bradykardii a zvýšenou hladinu cholesterolu (78).

U žen může nedostatek jodu vést k poruchám menstruačního cyklu, snížené schopnosti otěhotnět, neschopnosti donosit a porodit zdravé dítě (43).

1.2.3.2 Hypertyreoza

Hypertyreoza je zvýšená funkce štítné žlázy, kterou vyvolává nadprodukce tyreotropinu. Projevuje se Basedowovou chorobou. Nadměrná produkce hormonu

v mládí vede k obřímu růstu, gigantizmu. Nadprodukce v pozdějším věku vede k růstu pouze akrálních částí těla, k akromegalii (76).

Subjektivními příznaky jsou hubnutí, teplota opocená kůže, vypadávání vlasů, úzkost, třes, neklid, poruchy činnosti srdce (26).

1.2.3.3 Jodurie

Stanovení jodurie se používá k hodnocení stavu zásob jodu v organizmu. Jodurii chápeme stanovení koncentrace jodu v ranní moči. Hodnoty převyšující 100 $\mu\text{g/l}$ se považují za dostatečné zásobení jodem. Jodový deficit lehkého stupně značí hodnoty jodurie 50-100 $\mu\text{g/l}$. Jodurie 20-50 $\mu\text{g/l}$ ukazuje na deficit středního stupně a hodnoty nižší než 20 $\mu\text{g/l}$ znamenají již těžký nedostatek jodu (78).

Čeřovská et al. (5) provedla výzkum týkající se změn jodurie dospělých osob. Příčiny těchto změn pak hledala ve stravovacích zvyklostech. V průběhu pěti let bylo vyšetřeno 1 139 dospělých osob ve věku 18-65 let, s trvalým bydlištěm v regionu Jablonec nad Nisou nebo Příbram. Byla stanovena jodurie a na základě dotazníku a kontrolovaného řízeného rozhovoru byly zjišťovány informace o možných zdrojích jodu ve výživě sledovaných osob. Vědci se zaměřili na konzumaci mořských ryb, mléka, vajec, minerálek a na solení. Bylo zjištěno, že v průběhu pěti let došlo v obou oblastech k signifikantnímu zvýšení průměrných hladin jodurie ze 117 plus mínus 3,09 $\mu\text{g/l}$ na 193 plus mínus 8,17 $\mu\text{g/l}$. V obou regionech se podstatně zvýšila frekvence osob s jodurii nad 300 $\mu\text{g/l}$ z 0 % na 13-18 % (Jablonecko, Příbramsko). Příznivější změny detekovali vědci v okrese Jablonec nad Nisou, neboť na Jablonecku došlo ke snížení frekvence osob s podnormální jodurii ze 43 % na 22 %. Na Příbramsku vědci zachytili zvýšení počtu osob s jodurii podnormální ze 24 % na 33 % a snížení frekvence osob s jodurii optimální ze 75 % na 53 %.

1.2.4 Doporučená denní dávka jodu

Denní dávka jodu, která zabrání příznakům nedostatku, se u dospělého člověka odhaduje na 50-75 µg. Z důvodu vytvoření určité rezervy se doporučují vyšší dávky. Pro děti do 1 roku doporučená denní dávka jodu činí 40-50 µg/l, pro děti ve věku 1-3 roky 70 µg/l a pro děti od 4 do 10-ti let 90-120 µg/l (76). Pro starší děti, dospívající a pro dospělé je 150 µg (49, 76). Pro těhotné ženy se doporučuje dávku zvýšit na 175 µg a během laktace na 200 µg (76). Horní hranice bezpečné saturace organismu jodem není přesně známa, avšak v Evropě se udává hodnota kolem 500-1 000 µg/l (78).

1.2.5 Zdroje jodu v potravě

Obsah jodu v rostlinných potravinách je závislý na koncentraci jodu v půdě (76). Dobrymi zdroji jodu jsou cibule, zelenina a zrniny pěstované v půdě bohaté na jód.

Vynikajícími zdroji tohoto prvku jsou plody moře, mořské ryby, korýši a chaluhy (3). Sušené mořské řasy slouží jako hlavní zdroj jodu především veganům. Mořské řasy však obsahují 3 000-5 000 µg jodu/100 g, tudíž při jejich časté konzumaci hrozí nebezpečí projevu klinických příznaků předávkování (61).

Mezi nejdůležitější zdroje jodu v potravě řadíme mléko, běžné pečivo, některé druhy sýrů a masných výrobků, mléčné výrobky a vejce (56). Obsah jodu v živočišných potravinách závisí na množství jodu v krmivech, případně na suplementaci krmiv jodem a na použití veterinárních farmak obsahujících jod. V mléce a mléčných výrobcích může být přirozený obsah jodu zvýšen kontaminací z dezinfekčních přípravků obsahujících sloučeniny jodu. Tyto přípravky slouží například k dezinfekci vemene dojníc a dezinfekci výrobního zařízení v mlékárnách (76). Množství jodu v různých vzorcích mléka kolísá mezi 50 a 700 µg/l, tudíž jeho přísun z tohoto zdroje je zcela nepredikovatelný (87). Současné průměrné hodnoty jodu v mléce činí 506 µg/l (56). Z hlediska porovnání polotučného a odtučněného mléka vykazovalo odtučněné mléko v dřívějších letech mírně vyšší průměrnou hodnotu obsahu jodu. V roce 2009 byla naopak zjištěna vyšší průměrná hodnota u mléka polotučného. Rozdíly však nebyly

významné (31). Při zvýšené konzumaci mléka a mléčných výrobků, což je typické zejména pro nižší věkové skupiny, by mohlo dojít k nadměrnému příjmu jodu. Naopak v případě vyšších věkových skupin existuje část osob, které nesplňují denní doporučený přívod jodu. Avšak při použití jodované soli k výrobě masných a pekařských výrobků zabezpečuje přívod jodu doporučenou dávku a to i bez započtení jodované soli používané k domácí přípravě pokrmů. (56).

Jod je přítomen i ve vejcích. Analýzou bylo zjištěno, že jedno vejce z českých velkochovů nosnic průměrně obsahuje 31 μg jodu, zatímco z drobných chovů jen 10 μg (30).

Mléko a mléčné výrobky, ovocné a zeleninové přesnídávky a další výrobky kojenecké výživy jsou fortifikovány jodem (87).

Také některá potravinářská aditiva obsahují jod jako například jodičnan draselný a jodičnan vápenatý, které jsou součástí přípravků pro stabilizaci těsta. Obsah jodu v červeném potravinářském barvivu erythrosinu je 58 %, jeho biologická využitelnost je však malá a činí 2-5 %.

Obsah jodu v potravinách a pokrmech lze zvýšit použitím kuchyňské soli obohacené jodem (75).

Významným zdrojem jodu je kuchyňská sůl (30), která je obohacována jodičnanem draselným v dávce 27 plus mínus 7 mg/kg soli (87). Fortifikace kuchyňské soli byla v České republice zavedena v roce 1947 (88).

Čeřovská et al. (5) analýzou stravovacích zvyklostí 1 139 dospělých osob ve věku 18-65 let, s trvalým bydlištěm v regionu Jablonec nad Nisou nebo Příbram zjistila, že se významně zvýšila spotřeba vajec, minerálních vod s jodem a zvýšila se frekvence pití mléka. V průběhu pěti let stoupla spotřeba minerálních a stolních vod s jodem u dospělých z Jablonecka z 5 % na 10 %, na Příbramsku z 15 % na 26 %. Jodurii dospělých nejvíce ovlivnila pravidelnost konzumace vajec a pravidelnost pití mléka.

1.3 Restrikce denního příjmu sodíku a zásobení populace jodem

V roce 1997 představilo Polsko nový přístup k prevenci jodového deficitu. Cílem výzkumu, který v souvislosti s tím provedl Grzesiuk et al. (19) bylo zjistit, zda povinné obohacování soli jodem ovlivnilo jodurii. Studie se zúčastnilo 29 zdravých dobrovolníků ve věku 22-29 let. První vyšetření osob proběhlo v roce 1996 a další za 36 měsíců. Každá osoba absolvovala tělesnou prohlídku a ultrazvuk štítné žlázy. Koncentrace jodu byla stanovena v ranní moči. V roce 1996 koncentrace jodu v moči činila průměrně 100,4 +/- 41,5 µg/l. U 17 osob byla nalezena koncentrace jodu pod 100 µg/l. V roce 1999 zaznamenali vědci průměrnou koncentraci jodu v moči 140,7 +/- 78,87 µg/l. U třech osob byla v roce 1999 pozorována nižší jodurie než v roce 1996. Tyto osoby tvrdily, že zcela eliminovaly použití přidané soli ve stravě. Studii autoři uzavírají tím, že povinná jodizace soli je dostatečně účinná, pokud je sůl ve stravě užívána. Pokud dojde k omezení konzumace soli, měly by dle autorů být doporučovány preparáty obsahující jod.

V jiné studii se Grzesiuk et al. (20) snažil stanovit přísun jodu po zavedení povinné jodizace soli v Polsku u osob konzumujících stravu s nízkým obsahem soli z důvodu hypertenze. Studie zahrnovala celkem 227 osob, 94 mužů a 133 žen, ve věku 18-89 let. Průměrný věk byl 56 +/- 15,2 let. Osoby byly dotazovány na konzumaci soli a dalších možných zdrojů jodu, jako jsou například ryby nebo farmaceutické preparáty obsahující jod. Vzorek byl rozdělen do dvou skupin. Jednak podle míry konzumované soli – 119 osob omezujících solení a 108 osob užívajících kuchyňskou sůl, jednak podle hodnoty krevního tlaku – 170 osob s hypertenzí a 57 osob s normálním krevním tlakem. Koncentrace jodu byla stanovena v ranní moči. Průměrná jodurie v celém souboru činila 156,1 +/- 124,9 µg/l. Ženy měly nižší hodnoty jodurie než muži (132,9 µg/l versus 177,5 µg/l). U 8 % pacientů byla pozorována koncentrace jodu pod 50 µg/l a u 64 % pacientů činila 100 µg/l nebo i více. Lidé, kteří omezovali solení, měli průměrnou koncentraci jodu v moči 150,3 µg/l, zatímco lidem užívajícím sůl stanovili vědci koncentraci jodu 162,4 µg/l. Jodurie hypertoniků byla nižší než osob s normálním krevním tlakem (153,1 µg/l versus 164,9 µg/l). Dle autorů je jodová profylaxe v Polsku

účinná. Míra konzumované soli by dle vědců měla být stanovena měřením koncentrace sodíkových iontů v celodenním vzorku moči. Nutné je rovněž další monitorování zásobování jodem, a to z důvodu možného příjmu jodu kromě soli i z jiných zdrojů.

Také Tayie a Jourdan (69) ve svém výzkumu řešili vztah omezení konzumace kuchyňské soli a nedostatku jodu u dospělých osob v USA. Autoři hodnotili vztah mezi hypertenzí, restrikcí soli a jodovým deficitem u vzorku 996 mužů a 960 žen, a to s ohledem na krevní tlak a jodurii. Zjistili, že 24,96 % mužů a 40,42 % žen trpělo nedostatkem jodu. Ať současná či minulá diagnóza hypertenze u mužů a žen nesouvisela významně s nedostatkem jodu nebo naopak s vysokým zásobením jodu, v porovnání s osobami bez nynější či minulé hypertenze. V porovnání s muži neomezujícími solení, došli vědci k závěru, že restrikce soli nesouvisí signifikantně s nedostatkem jodu u mužů. Avšak v porovnání se ženami neomezujícími solení, zjistili autoři, že ženy omezující solení měly významně nižší koncentrace jodu v moči a měly větší sklon k nedostatku jodu. Autoři studii uzavírají tvrzením, že restrikce soli souvisí s nedostatkem jodu u žen, ale ne u mužů. Osobám, které konzumují málo jodu jako například ženám, které potřebují snížit přívod soli, by měly být navrženy jiné zdroje tohoto prvku.

Verkaik-Kloosterman, van 't Veer a Ocké (77) se snažili kvantifikovat vliv redukce příjmu soli na běžný přívod jodu v nizozemské populaci a riziko nedostatečného příjmu jodu. Ve výzkumu využili data ze studie „The Dutch National Food Consumption Survey“ a aktualizovanou databázi složení potravin k odhadu obvyklého příjmu soli a jodu. Dále použili simulační model. Obvyklý přísun soli a jodu byl simulován pro scénář, kdy dojde k omezení příjmu soli a scénář, kdy nedojde k omezení přívodu soli. Bylo zjištěno, že při 12-ti, 25-ti a 50-ti procentní redukci obsahu soli v průmyslově vyráběných potravinách bude příjem jodu pro většinu nizozemské populace i nadále adekvátní. V případě 50-ti procentní redukce obsahu soli v průmyslově vyráběných potravinách a navíc i soli volně přidávané by až 10 % nizozemské populace nemuselo mít adekvátní přísun jodu. Autoři navrhuje, že by tento problém mohl vyřešit nárůst průmyslově vyráběných potravin s obsahem jodované soli, případně malé zvýšení obsahu jodu v soli. Zároveň upozorňují, že 8-35 % dětí ve věku 1-3 roky mohou mít

příjem soli nižší, než je odhadovaná průměrná potřeba. Proto by měla být revidována doporučená dávka jodu pro tuto věkovou skupinu nebo by měl být přidáván jod do průmyslově vyráběných příkrmů.

2. Cíle práce a hypotézy

2.1 Cíle práce

Cíl 1: Cílem práce je zjistit, zda příjem sodíku ve stravě studentů vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením.

Cíl 2: Cílem práce je zjistit, zda obsah sodíku v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením.

Cíl 3: Cílem práce je zjistit, zda při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku lze zároveň dodržet výživová doporučení pro příjem jodu.

2.2 Hypotézy

Hypotéza není stanovena, neboť výzkum bude zpracován kvalitativní metodou. Hypotéza bude vyvozena v diskuzi.

2.3 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka 1: Jaké průměrné denní množství sodíku a jodu obsahuje strava studentů vysokých škol?

Výzkumná otázka 2: Jaké jsou nejčastější zdroje sodíku a jodu ve stravě studentů vysokých škol?

Výzkumná otázka 3: Jaký je průměrný denní obsah sodíku a jodu v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol?

Výzkumná otázka 4: Jaké průměrné množství jodu obsahuje strava studentů a pokrmy připravované menzami vysokých škol splňující denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg a denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg?

3. Metodika

Literární rešerše byla vypracována na podkladě studia odborné literatury.

Výzkum byl řešen kvalitativní metodou. Ke sběru dat byla použita technika analýzy dokumentů, tj. záznamů stravovacích zvyklostí vysokoškolských studentů, frekvenčních dotazníků a jídelních lístků univerzitních menz.

Pro záznam stravovacích zvyklostí studentů byl vypracován záznamový arch (příloha 1). Zjišťován byl druh konzumovaného pokrmu a nápoje a jejich množství v rámci pěti denních jídel. Záznamový arch byl doplněn o tabulky pro záznam identifikačních údajů studentů, tj. věku, pohlaví, studované fakulty a zdravotního stavu, dále obsahoval tabulky pro záznam údajů o stravování studentů, tj. způsobech a frekvenci stravování a využívání stravovacích služeb univerzitní menzy. Stravovací zvyklosti studentů byly monitorovány po dobu deseti dnů v měsíci únoru a březnu letošního roku. Vyhodnocení získaných dat proběhlo v měsíci dubnu. První tři dny záznamu stravovacích zvyklostí studentů byly vyhodnoceny samostatně. Příjem sodíku ve stravě studentů byl analyzován nutričním softwarem Nutriservis (33). Pro zjištění příjmu jodu byla použita Kompilovaná online databáze nutričního složení potravin (83) a On-line databáze složení potravin ČR, verze 2.11 (74).

Frekvenční dotazník (příloha 2) byl vytvořen na podkladě frekvenčního dotazníku Fakultní nemocnice Plzeň (12), který je volně přístupný na webové síti. Zjišťována byla frekvence konzumace vybraných potravin z kategorie pečiva, snídaňových cereálií a müsli, mléka a mléčných výrobků, masa, masných výrobků a ryb, vajec, zeleniny, ovoce, minerálních vod a alkoholických nápojů, instantních polévek a omáček, lahůdek a pochutin. Frekvenční dotazníky obdrželi studenti spolu se záznamovými archy stravovacích zvyklostí. Vyhodnocení těchto dotazníků proběhlo rovněž v měsíci dubnu tohoto roku.

Veškeré informace byly od studentů získány anonymně.

Byl proveden rozbor jídelních lístků univerzitních menz (45, 46), které jsou rovněž volně přístupné na webové síti. Hodnoceny byly čtyřtýdenní jídelní lístky z období říjen – listopad 2011 a leden – únor 2012, a to v měsíci dubnu roku 2012.

K odhadu obsahu sodíku a jodu v pokrmeh připravovaných menzami byl použit nutriční software Nutriservis (33), Dietní systém pro nemocnice II (6), Kompilovaná online databáze nutričního složení potravin (83) a On-line databáze složení potravin ČR, verze 2.11 (74).

Součástí práce je vzorový týdenní jídelníček (příloha 25) a základní výživová doporučení pro obyvatelstvo (příloha 26).

Získaná data byla přehledně zpracována formou tabulek. Výsledné hodnoty byly zaokrouhleny na celé číslo.

3.1 Charakteristika souboru

První soubor tvořilo celkem čtrnáct studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Z každé fakulty bylo do výzkumu náhodně vybráno a osloveno deset studentů. Výzkumu se zúčastnilo všech deset studentů z Českých Budějovic a čtyři studenti z Ostravy.

Druhý soubor tvořily dvě univerzitní menzy, tj. Menza Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Menza Reální Ostravské univerzity v Ostravě.

4. Výsledky

4.1 Výsledky - České Budějovice

4.1.1 Identifikační údaje studentů ZSF JU v ČB

Tabulka 1: Věk studentů ZSF JU v ČB

	Věk		
	21	22	24
Počet respondentů	5	4	1

Zdroj: vlastní výzkum

Výzkumný soubor tvořilo 10 respondentů. Ve věku 21 let je 5 respondentů a ve věku 22 let jsou 4 respondenti. Pouze 1 respondent je ve věku 24 let.

Tabulka 2: Pohlaví studentů ZSF JU v ČB

	Pohlaví	
	Žena	Muž
Počet respondentů	8	2

Zdroj: vlastní výzkum

Z počtu 10-ti respondentů bylo 8 žen a 2 muži.

Tabulka 3: Zdravotní stav studentů ZSF JU v ČB

	Zdravotní stav			
	Akutní onemocnění		Chronické onemocnění	
	Ano	Ne	Ano	Ne
Počet respondentů	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti jsou zdraví.

4.1.2 Údaje o stravování studentů ZSF JU v ČB

Tabulka 4: Údaje o stravování studentů ZSF JU v ČB

Způsoby stravování	Frekvence stravování						
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně
				1-2x	3-4x	5-6x	
Menza	2	0	1	6	1	0	0
U rodičů	0	0	1	3	4	1	1
Restaurační zařízení	4	2	3	1	0	0	0
Rychlé občerstvení	6	1	3	0	0	0	0
Vaří si sám/sama	0	0	0	1	7	2	0

Zdroj: vlastní výzkum

Z počtu 10-ti respondentů se v univerzitní menze stravuje 8 respondentů. Z tohoto počtu 1 respondent využívá stravovacích služeb menzy 1-3x měsíčně, 6 respondentů 1-2x týdně a 1 respondent 3-4x týdně. U rodičů se stravují všichni respondenti, 1 respondent 1-3x měsíčně, 3 respondenti 1-2x týdně, 4 respondenti 3-4x týdně a 1 respondent 5-6x týdně. Denně se u rodičů stravuje pouze 1 respondent. Restaurační zařízení ke stravování využívá celkem 6 respondentů, 2 respondenti s frekvencí méně než 1x měsíčně, 3 respondenti 1-3x měsíčně a 1 respondent 1-2x týdně. Rychlé občerstvení vyhledávají pouze 4 respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně a 3 respondenti 1-3x měsíčně. Všichni respondenti si rovněž vaří sami, 1 respondent 1-2x týdně, 7 respondentů 3-4x týdně a 2 respondenti 5-6x týdně.

Tabulka 5: Denní jídla konzumovaná v univerzitní menze studenty ZSF JU v ČB

	Denní jídlo		
	Snídaně	Oběd	Večeře
Počet respondentů	0	8	0

Zdroj: vlastní výzkum

Všech 8 respondentů, kteří navštěvují univerzitní menzu, využívá jejích stravovacích služeb pouze k zajištění oběda.

4.1.3 Stravovací zvyklosti studentů ZSF JU v ČB

Jídelníčky studentů ZSF JU v Českých Budějovicích jsou spolu s dílčími výpočty uvedeny v přílohách 3 až 12.

Celkový přehled průměrného denního obsahu sodíku a jodu

Tabulka 6: Přehled odhadovaného průměrného denního obsahu sodíku a jodu v jídelníčku studentů ZSF JU v ČB za období deseti dnů

Respondent	Průměrný denní obsah sodíku [mg]		Průměrný denní obsah jodu [µg]	
	1. až 3. den	4. až 10. den	1. až 3. den	4. až 10. den
1	3 541	3 979	44	73
2	3 123	1 993	478	26
3	2 213	3 855	467	328
4	3 084	2 693	92	412
5	2 912	2 901	238	148
6	3 482	2 391	795	396
7	3 417	4 807	96	328
8	2 641	3 291	448	86
9	2 622	2 291	170	132
10	3 751	2 655	93	555

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku ve stravě respondentů se za období prvních 3 dnů pohybuje v rozmezí 2 213-3 751 mg a za období dalších 7 dnů

se pohybuje v rozmezí 1 993-4 807 mg. Odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě respondentů se za první 3 dny pohybuje v rozsahu 44-795 µg a za období dalších 7 dnů se pohybuje v rozsahu 26-555 µg.

Průměrný obsah jodu ve stravě studentů ZSF JU v ČB splňující současná výživová doporučení

Tabulka 7: Odhad průměrného obsahu jodu ve stravě studentů ZSF JU v ČB splňující DDD sodíku 2 300 mg a DDD sodíku 1 500 mg

Respondent	Průměrný obsah jodu [µg]	
	DDD sodíku 2 300 mg	DDD sodíku 1 500 mg
1	-	-
2	44	37
3	83	-
4	54	-
5	206	-
6	773	-
7	-	-
8	127	-
9	171	165
10	61	-

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě respondentů splňující doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg se pohybuje v rozmezí 44-773 µg. Odhadovaný průměrný

obsah jodu ve stravě respondentů splňující denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg se pohybuje v rozsahu 37-165 µg.

4.1.4 Frekvence konzumace poživatin studenty ZSF JU v ČB

Tabulka 8: Frekvence konzumace pečiva a obilovin studenty ZSF JU v ČB

Pečivo, obiloviny	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Pečivo běžné	0	0	1	0	2	4	1	2	0	0
Pečivo celozrnné	0	1	1	1	4	1	1	0	1	0
Pečivo jemné a trvanlivé	2	0	2	2	3	1	0	0	0	0
Cereálie, müsli	1	1	1	2	2	2	1	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Pečivo běžné konzumují všichni respondenti, 1 respondent 1-3x měsíčně, 2 respondenti 2-3x týdně, 4 respondenti 5-6 x týdně a 2 respondenti 2-3x denně. Pečivo celozrnné jedí rovněž všichni respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně, 1 respondent 1x týdně, 4 respondenti 2-3x týdně, 1 respondent 5-6x týdně, 1 respondent 1x denně a opět 1 respondent 4-6x denně. Pečivo jemné a trvanlivé konzumuje celkem 8 respondentů z 10, 2 respondenti jej konzumují 1-3x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně, 3 respondenti 2-3x týdně a 1 respondent 5-6 x týdně. Snídaňové cereálie a müsli jí celkem 9 respondentů, 1 respondent méně

než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně, opět 2 respondenti 2-3x týdně, 2 respondenti 5-6x týdně a 1 respondent 1x denně.

Tabulka 9: Frekvence konzumace mléka a mléčných výrobků studenty ZSF JU v ČB

Mléko, mléčné výrobky	Frekvence konzumace									
	Nikdy	1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Mléko	1	2	0	0	2	4	1	0	0	0
Sýry přírodní	0	1	0	3	4	1	1	0	0	0
Sýry tavené	1	2	1	2	3	1	0	0	0	0
Tvarohy	2	2	5	1	0	0	0	0	0	0
Kysané mléčné výrobky	2	0	1	0	4	2	1	0	0	0
Máslo, smetana	0	0	2	4	2	1	1	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Z 10-ti respondentů pije mléko celkem 9 osob, 2 respondenti jej pijí méně než 1x měsíčně, 2 respondenti 2-3x týdně, 4 respondenti 5-6x týdně a 1 respondent 1x denně. Sýry přírodní konzumují všichni respondenti, 1 osoba méně než 1x měsíčně, 3 respondenti 1x týdně, 4 respondenti 2-3x týdně, 1 respondent 5-6x týdně a 1 respondent 1x denně. Sýry tavené jí celkem 9 osob. Z tohoto počtu je 2 respondenti konzumují méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně, 3 osoby 2-3x týdně a 1 osoba 5-6x týdně. Tvaroh konzumuje celkem 8 respondentů, 2 respondenti méně než 1x měsíčně, 5 osob 1-3x měsíčně a 1 respondent 1x týdně.

Kysané mléčné výrobky konzumuje také 8 respondentů, 1 osoba 1-3x měsíčně, 4 respondenti 2-3x týdně, 2 respondenti 5-6x týdně a 1 respondent 1x denně. Máslo a smetanu jedí všichni respondenti, 2 z nich pouze s frekvencí 1-3x měsíčně, 4 respondenti 1x týdně, 2 respondenti 2-3x týdně, 1 osoba 5-6x týdně a 1 osoba 1x denně.

Tabulka 10: Frekvence konzumace masa a masných výrobků, ryb a vajec studenty ZSF JU v ČB

Maso, masné výrobky, ryby, vejce	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Maso hovězí, vepřové, skopové čerstvé/mražené	1	0	3	1	3	2	0	0	0	0
Drůbež čerstvá/mražená	1	0	0	2	6	1	0	0	0	0
Salámy, párky, klobásy	1	0	1	2	3	1	2	0	0	0
Masné konzervy	6	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Uzená masa	3	2	4	1	0	0	0	0	0	0
Ryby čerstvé/mražené	4	1	2	3	0	0	0	0	0	0
Ryby nakládané, konzervované	4	4	2	0	0	0	0	0	0	0
Ryby uzené	5	4	1	0	0	0	0	0	0	0
Vejce	0	2	1	3	4	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Čerstvé/mražené maso hovězí, vepřové a skopové konzumuje celkem 9 osob z 10 dotazovaných. Z tohoto počtu jej 3 respondenti konzumují 1-3x měsíčně, 1 respondent 1x týdně, 3 respondenti 2-3x týdně a 2 respondenti 5-6x týdně. Drůbež jí rovněž 9 osob, 2 osoby s frekvencí 1x týdně, 6 osob 2-3x týdně a 1 osoba 5-6x týdně. Salámy, párky a klobásy jí opět 9 respondentů, z nich 1 respondent 1-3x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně, 3 respondenti 2-3x týdně a 1 respondent 5-6x týdně. Masné konzervy konzumují pouze 4 dotazované osoby, 1 osoba méně než 1x měsíčně, 1 osoba 1-3x měsíčně a 2 osoby 1x týdně. Uzená masa konzumuje 7 respondentů, 2 méně než 1x měsíčně, 4 respondenti 1-3x měsíčně a 1 respondent 1x týdně. Čerstvé/mražené ryby jí 6 osob, z nich 1 osoba méně než 1x měsíčně, 2 osoby 1-3x měsíčně a 3 osoby 1x týdně. Ryby nakládané/konzervované jí také 6 respondentů, 4 respondenti méně než 1x měsíčně a 2 respondenti 1-3x měsíčně. Ryby uzené zařazuje do jídelníčku 5 osob, 4 osoby méně než 1x měsíčně a 1 osoba 1-3x měsíčně. Vejce konzumují všichni respondenti, 2 respondenti méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně, 3 dotazovaní 1x týdně a 4 respondenti 2-3x týdně.

Tabulka 11: Frekvence konzumace zeleniny a ovoce studenty ZSF JU v ČB

Zelenina, ovoce	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Zelenina čerstvá	0	0	0	0	6	3	0	1	0	0
Zelenina nakládaná, sterilovaná	2	0	2	6	0	0	0	0	0	0
Ovoce čerstvé	0	0	0	1	4	4	1	0	0	0
Ovoce konzervované	1	4	3	2	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Čerstvou zeleninu konzumují všichni respondenti, 6 respondentů 2-3x týdně, 3 respondenti 5-6x týdně a 1 respondent 2-3x denně. Zeleninu nakládanou/sterilovanou jí celkem 8 respondentů z 10-ti, 2 respondenti 1-3x měsíčně a 6 respondentů 1x týdně. Čerstvé ovoce jedí také všichni dotazovaní, 1x týdně jej konzumuje 1 osoba, 2-3x týdně 4 osoby, 5-6x týdně rovněž 4 osoby, 1x denně pouze 1 osoba. Konzervované ovoce jí celkem 9 osob, 4 osoby méně než 1x měsíčně, 3 osoby 1-3x měsíčně a 2 osoby 1x týdně.

Tabulka 12: Frekvence konzumace nápojů studenty ZSF JU v ČB

Nápoje	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Minerální vody	0	1	1	2	4	0	1	0	1	0
Alkohol	0	1	3	3	3	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Minerální vody pije všech 10 respondentů, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně, 4 respondenti 2-3x týdně, 1 respondent 1x denně a 1 respondent 4-6x denně. Alkohol konzumují rovněž všichni dotazovaní, 1 osoba jej konzumuje méně než 1x měsíčně, 3 osoby 1-3x měsíčně a 3 osoby 1x týdně.

Tabulka 13: Frekvence konzumace ostatních poživatin studenty ZSF JU v ČB

Ostatní poživatiny	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Instantní polévky, omáčky	2	2	5	1	0	0	0	0	0	0
Lahůdky	0	0	6	1	1	2	0	0	0	0
Pochutiny	0	0	0	1	6	0	2	1	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Z 10-ti respondentů konzumuje instantní polévky a omáčky 8 respondentů. Z tohoto počtu je 2 respondenti konzumují méně než 1x měsíčně, 5 respondentů 1-3x měsíčně a 1 respondent 1x týdně. Lahůdky konzumují všechny dotazované osoby, z nich 6 osob je konzumuje 1-3x měsíčně, 1 osoba 1x týdně, 1 osoba 2-3x týdně a 2 osoby 5-6x týdně. Pochutiny jedí opět všichni respondenti, 1 respondent 1x týdně, 6 respondentů 2-3x týdně, 2 respondenti 1x denně a 1 respondent 2-3x denně.

Tabulka 14: Přislování hotových pokrmů studenty ZSF JU v ČB

	Přislování hotových pokrmů			
	Ano, vždy	Většinou ano	Většinou ne	Ne, nikdy
Počet respondentů	1	2	4	3

Zdroj: vlastní výzkum

Vždy si hotové pokrmy přisluje pouze 1 respondent. Hotové pokrmy si většinou přislují 2 respondenti a většinou si je nepřislují 4 respondenti. Nikdy si hotové pokrmy nepřislují 3 respondenti.

4.1.5 Menza Studentská JU v ČB

Jídelní lístky Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích jsou spolu s dílčími výpočty uvedeny v přílohách 13 až 16.

Týden 1

Tabulka 15: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 31.10.2011-4.11.2011

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	2 854	3 643	4 051	3 138
Úterý	3 900	4 583	4 213	3 529
Středa	2 361	2 643	3 340	3 027
Čtvrtek	3 507	4 876	5 548	4 004
Pátek	1 922	2 248	3 034	2 302
Průměr	2 909	3 599	4 037	3 200

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 2 909-4 037 mg.

Tabulka 16: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 31.10.2011-4.11.2011

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	59	570	54	34
Úterý	71	58	129	72
Středa	97	55	49	59
Čtvrtek	94	89	62	55
Pátek	103	118	173	388
Průměr	85	178	93	122

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 85-178 μg .

Týden 2

Tabulka 17: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 3.1.2012-6.1.2012

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Úterý	3 091	3 976	4 031	4 344
Středa	2 474	3 800	3 001	3 605
Čtvrtek	4 282	4 468	4 643	3 544
Pátek	3 304	2 272	2 993	4 136
Průměr	3 288	3 629	3 667	3 907

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 4 dnů pohybuje v rozmezí 3 288-3 907 mg.

Tabulka 18: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 3.1.2012-6.1.2012

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Úterý	42	87	52	634
Středa	102	47	73	42
Čtvrtek	635	631	634	624
Pátek	67	12	26	53
Průměr	212	194	196	338

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 4 dnů pohybuje v rozsahu 194-338 μg .

Týden 3

Tabulka 19: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 17.10.2011-21.10.2011

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	2 511	4 332	2 841	3 232
Úterý	3 483	3 821	4 535	4 127
Středa	3 937	2 443	3 457	3 588
Čtvrtek	4 265	4 637	3 700	5 191
Pátek	1 801	2 665	2 715	3 271
Průměr	3 199	3 580	3 450	3 882

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 3 199-3 882 mg.

Tabulka 20: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 17.10.2011-21.10.2011

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	120	281	73	109
Úterý	78	62	42	62
Středa	96	73	66	51
Čtvrtek	71	53	72	80
Pátek	64	36	1 184	65
Průměr	86	101	287	73

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 73-287 μg.

Týden 4

Tabulka 21: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 23.1.2012-27.1.2012

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	4 692	5 820	5 768	5 625
Úterý	4 278	4 092	3 786	3 768
Středa	2 167	1 818	2 183	3 402
Čtvrtek	4 245	3 714	4 130	4 885
Pátek	2 240	2 267	2 410	1 849
Průměr	3 524	3 542	3 655	3 906

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 3 524-3 906 mg.

Tabulka 22: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období 23.1.2012-27.1.2012

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
Pondělí	82	333	91	51
Úterý	41	76	52	66
Středa	214	392	56	165
Čtvrtek	681	633	627	652
Pátek	315	62	389	195
Průměr	267	299	243	226

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 226-299 μg.

Celkový přehled průměrného denního obsahu sodíku a jodu

Tabulka 23: Přehled odhadovaného průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období čtyř týdnů

Týden	Průměrný denní obsah sodíku [mg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
1.	2 909	3 599	4 037	3 200
2.	3 288	3 629	3 667	3 907
3.	3 199	3 580	3 450	3 882
4.	3 524	3 542	3 655	3 906

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období čtyř týdnů pohybuje v rozmezí 2 909-4 037 mg.

Tabulka 24: Přehled odhadovaného průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB za období čtyř týdnů

Týden	Průměrný denní obsah jodu [μg]			
	Kombinace 1	Kombinace 2	Kombinace 3	Kombinace 4
1.	85	178	93	122
2.	212	194	196	338
3.	86	101	287	73
4.	267	299	243	226

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadované průměrné denní množství jodu se za období čtyř týdnů pohybuje v rozsahu 73-338 µg.

Průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská JU v ČB splňující současná výživová doporučení

Tabulka 25: Odhad průměrného obsahu jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská JU v ČB splňující DDD sodíku 2 300 mg a DDD sodíku 1 500 mg

Týden	Průměrný obsah jodu [µg]	
	DDD sodíku 2 300 mg	DDD sodíku 1 500 mg
1.	111	-
2.	-	-
3.	-	-
4.	186	-

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích splňujících denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg se pohybuje v rozmezí 111-186 µg. Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích splňujících denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg nebyl stanoven.

4.2 Výsledky - Ostrava

4.2.1 Identifikační údaje studentů FF OU v Ostravě

Tabulka 26: Věk studentů FF OU v Ostravě

	Věk	
	21	22
Počet respondentů	2	2

Zdroj: vlastní výzkum

Výzkumný soubor tvořili 4 respondenti. Ve věku 21 let jsou 2 respondenti a ve věku 22 let jsou také 2 respondenti.

Tabulka 27: Pohlaví studentů FF OU v Ostravě

	Pohlaví	
	Žena	Muž
Počet respondentů	4	0

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti jsou ženy.

Tabulka 28: Zdravotní stav studentů FF OU v Ostravě

	Zdravotní stav			
	Akutní onemocnění		Chronické onemocnění	
	Ano	Ne	Ano	Ne
Počet respondentů	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti jsou zdraví.

4.2.2 Údaje o stravování studentů FF OU v Ostravě

Tabulka 29: Údaje o stravování studentů FF OU v Ostravě

Způsoby stravování	Frekvence stravování						
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně
				1-2x	3-4x	5-6x	
Menza	1	0	0	3	0	0	0
U rodičů	0	1	0	1	1	1	0
Restaurační zařízení	3	0	0	1	0	0	0
Rychlé občerstvení	3	0	1	0	0	0	0
Vaří si sám/sama	0	0	0	3	0	1	0

Zdroj: vlastní výzkum

Z počtu 4 respondentů se v univerzitní menze stravují 3 respondenti. Všichni využívají stravovacích služeb menzy 1-2x týdně. U rodičů se stravují všichni respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-2x týdně, 1 respondent 3-4x týdně a 1 respondent 5-6x týdně. Restaurační zařízení ke stravování využívá pouze 1 respondent, a to 1-2x týdně. Rychlé občerstvení vyhledává také 1 respondent, a to 1-3x měsíčně. Všichni respondenti si rovněž vaří sami, 3 respondenti 1-2x týdně, 1 respondent 5-6 týdně.

Tabulka 30: Denní jídla konzumovaná v univerzitní menze studenty FF OU

	Denní jídlo		
	Snídaně	Oběd	Večeře
Počet respondentů	0	3	1

Zdroj: vlastní výzkum

Stravovacích služeb univerzitní menzy využívají 3 respondenti k zajištění oběda, 1 respondent též k zajištění večeře.

4.2.3 Stravovací zvyklosti studentů FF OU v Ostravě

Jídelníčky studentů FF OU v Ostravě jsou spolu s dílčími výpočty uvedeny v přílohách 17 až 20.

Celkový přehled průměrného denního obsahu sodíku a jodu

Tabulka 31: Přehled odhadovaného průměrného denního obsahu sodíku a jodu v jídelníčku studentů FF OU v Ostravě za období deseti dnů

Respondent	Průměrný denní obsah sodíku [mg]		Průměrný denní obsah jodu [μg]	
	1. až 3. den	4. až 10. den	1. až 3. den	4. až 10. den
1	2 315	1 722	61	365
2	5 041	5 806	523	236
3	3 653	4 090	138	304
4	1 276	1 227	45	25

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku ve stravě respondentů se za období prvních 3 dnů pohybuje v rozmezí 1 276-5 041 mg a za období dalších 7 dnů se pohybuje v rozmezí 1 227-5 806 mg. Odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě respondentů se za první 3 dny pohybuje v rozsahu 45-523 μg a za období dalších 7 dnů se pohybuje v rozsahu 25-365 μg.

Průměrný obsah jodu ve stravě studentů FF OU v Ostravě splňující současná výživová doporučení

Tabulka 32: Odhad průměrného obsahu jodu ve stravě studentů FF OU v Ostravě splňující DDD sodíku 2 300 mg a DDD sodíku 1 500 mg

Respondent	Průměrný obsah jodu [μg]	
	DDD sodíku 2 300 mg	DDD sodíku 1 500 mg
1	412	255
2	-	-
3	-	-
4	34	35

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě respondentů splňující doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg se pohybuje v rozmezí 34-412 μg. Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě respondentů splňující denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg se pohybuje v rozsahu 35-255 μg.

4.2.4 Frekvence konzumace poživatin studenty FF OU v Ostravě

Tabulka 33: Frekvence konzumace pečiva a obilovin studenty FF OU v Ostravě

Pečivo, obiloviny	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Pečivo běžné	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0
Pečivo celozrnné	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0
Pečivo jemné a trvanlivé	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0
Cereálie, müsli	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Pečivo běžné konzumují všichni respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 2 respondenti 5-6 x týdně a 1 respondent 2-3x denně. Pečivo celozrnné jedí rovněž všichni respondenti, 1 respondent 1x týdně, 2 respondenti 2-3x týdně a 1 respondent 5-6x týdně. Pečivo jemné a trvanlivé konzumují opět všichni respondenti, 1 respondent jej konzumuje 1-3x měsíčně a 3 respondenti 1x týdně. Snídaňové cereálie a müsli jedí také všichni respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně a 1 respondent 2-3x týdně.

Tabulka 34: Frekvence konzumace mléka a mléčných výrobků studenty FF OU v Ostravě

Mléko, mléčné výrobky	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Mléko	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0
Sýry přírodní	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0
Sýry tavené	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0
Tvarohy	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Kysané mléčné výrobky	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0
Máslo, smetana	0	0	0	1	1	0	2	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Mléko pijí všichni 4 respondenti, 1 respondent 1x týdně, 2 respondenti 2-3x týdně a 1 respondent 1x denně. Sýry přírodní konzumují všichni respondenti, 1 respondent 1x týdně a 3 respondenti 2-3x týdně. Sýry tavené jedí celkem 4 osoby. Z tohoto počtu je 1 respondent konzumuje 1x týdně a 3 osoby 2-3x. Tvaroh konzumují celkem 3 respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 osoba 1-3x měsíčně a 1 respondent 1x týdně. Kysané mléčné výrobky konzumují 4 respondenti, 1 osoba méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1x týdně a 2 respondenti 2-3x týdně. Máslo a smetanu jedí všichni respondenti, 1 z nich pouze s frekvencí 1x týdně, 1 respondent 2-3x týdně a 2 osoby 1x denně.

Tabulka 35: Frekvence konzumace masa a masných výrobků, ryb a vajec studenty FF OU v Ostravě

Maso, masné výrobky, ryby, vejce	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Maso hovězí, vepřové, skopové čerstvé/mražené	0	1	0	2	0	1	0	0	0	0
Drůbež čerstvá/mražená	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0
Salámy, párky, klobásy	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0
Masné konzervy	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Uzená masa	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Ryby čerstvé/mražené	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Ryby nakládané, konzervované	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ryby uzené	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Vejce	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Čerstvé/mražené maso hovězí, vepřové, skopové konzumují všichni dotazovaní, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 2 respondenti 1x týdně a 1 respondent 5-6x týdně. Drůbež jí rovněž všichni respondenti, 1 osoba s frekvencí 1-3x měsíčně, 1 osoba 1x týdně a 2 osoby 2-3x týdně. Salámy, párky a klobásy jí opět 4 respondenti, z nich 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1x týdně a 2 respondenti 2-3x týdně. Masné konzervy konzumují pouze 3 dotazované osoby, 2 osoby méně než 1x měsíčně a 1 osoba 1-3x měsíčně. Uzená masa konzumují také 3 respondenti, 1 méně než 1x

měsíčně a 2 respondenti 1-3x měsíčně. Čerstvé/mražené ryby jí 3 osoby, z nich 1 osoba méně než 1x měsíčně a 2 osoby 1-3x měsíčně. Ryby nakládané/konzervované jí také 3 respondenti, 1 respondent méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně a 1 respondent 1x týdně. Ryby uzené zařazují do jídelníčku 3 osoby, 1 osoba méně než 1x měsíčně a 2 osoby 1-3x měsíčně. Vejce konzumují všichni respondenti, 2 respondenti 1-3x měsíčně, 1 dotazovaný 1x týdně a 1 respondent 2-3x týdně.

Tabulka 36: Frekvence konzumace zeleniny a ovoce studenty FF OU v Ostravě

Zelenina, ovoce	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Zelenina čerstvá	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0
Zelenina nakládaná, sterilovaná	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0
Ovoce čerstvé	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0
Ovoce konzervované	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Čerstvou zeleninu konzumují všichni 4 respondenti, 1 respondent 2-3x týdně, 2 respondenti 5-6x týdně a 1 respondent 1x denně. Zeleninu nakládanou/sterilovanou jí celkem 4 respondenti, 2 respondenti 1x týdně a 2 respondenti 2-3x týdně. Čerstvé ovoce jedí také všichni dotazovaní, 1x týdně jej konzumuje 1 osoba, 2-3x týdně 2 osoby a 5-6x týdně rovněž 1 osoba. Ovoce konzervované konzumují celkem 4 respondenti, 2 respondenti méně než 1x měsíčně a 2 respondenti 1-3x měsíčně.

Tabulka 37: Frekvence konzumace nápojů studenty FF OU v Ostravě

Nápoje	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Minerální vody	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0
Alkohol	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Minerální vody pijí všichni 4 respondenti, 2 respondenti méně než 1x měsíčně, 1 respondent 1-3x měsíčně a 1 respondent 4-6x denně. Alkohol konzumují rovněž všichni dotazovaní, 1 osoba jej konzumuje méně než 1x měsíčně, 1 osoba 1-3x měsíčně, 1 osoba 1x týdně a 1 dotazovaný 2-3x týdně.

Tabulka 38: Frekvence konzumace ostatních poživatin studenty FF OU v Ostravě

Ostatní poživatiny	Frekvence konzumace									
	Nikdy	< 1x měsíčně	1-3x měsíčně	Týdně			Denně			
				1x	2-3x	5-6x	1x	2-3x	4-6x	> 6x
Instantní polévky, omáčky	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0
Lahůdky	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0
Pochutiny	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti konzumují instantní polévky a omáčky, 1 respondent je konzumuje méně než 1x měsíčně, 2 respondenti 1-3x měsíčně a 1 respondent 2-3x týdně. Lahůdky konzumují všechny dotazované osoby, z nich 3 osoby je konzumují 1x týdně a 1 osoba 2-3x týdně. Pochutiny jedí opět všichni respondenti, 3 respondenti 2-3x týdně a 1 respondent 2-3x denně.

Tabulka 39: Přisolvání hotových pokrmů studenty FF OU v Ostravě

	Přisolvání hotových pokrmů			
	Ano, vždy	Většinou ano	Většinou ne	Ne, nikdy
Počet respondentů	0	0	3	1

Zdroj: vlastní výzkum

3 respondenti odpověděli, že si hotové pokrmy většinou nepřisolují. Nikdy si hotové pokrmy nepřisolvuje 1 respondent.

4.2.5 Menza Reální OU v Ostravě

Jídelní lístky Menzy Reální OU v Ostravě jsou spolu s dílčími výpočty uvedeny v přílohách 21 až 24.

Týden 1

Tabulka 40: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 31.10.2011-4.11.2011

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
Pondělí	5 982	5 478	5 880	5 340	5 266	4 762	5 499	4 995
Úterý	7 664	6 683	6 203	5 222	6 191	5 210	5 567	4 586
Středa	4 499	3 779	5 455	4 735	3 981	3 261	5 070	4 350
Čtvrtek	6 943	6 322	6 076	5 455	5 965	5 344	6 127	5 506
Pátek	3 580	3 580	3 001	3 001	3 413	3 413	2 550	2 550
Průměr	5 734	5 168	5 323	4 751	4 963	4 398	4 963	4 397

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 4 397-5 734 mg.

Tabulka 41: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 31.10.2011-4.11.2011

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
Pondělí	75	57	54	36	56	38	58	40
Úterý	73	320	105	352	73	320	71	318
Středa	73	84	59	70	228	239	87	98
Čtvrtek	57	34	37	14	59	36	61	38
Pátek	79	79	59	59	63	63	64	64
Průměr	71	115	63	106	96	139	68	112

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 63-139 μg.

Týden 2

Tabulka 42: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 7.11.2011-11.11.2011

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
Pondělí	5 988	5 800	8 272	8 084	5 629	5 441	6 645	6 457
Úterý	6 906	6 666	6 606	6 366	5 441	5 201	4 816	4 576
Středa	7 217	6 270	7 139	6 192	6 765	5 818	7 725	6 778
Čtvrtek	5 590	4 849	6 014	5 273	6 060	5 319	4 760	4 019
Pátek	3 262	3 262	3 262	3 564	2 455	2 455	1 565	1 565
Průměr	5 793	5 369	6 259	5 896	5 270	4 847	5 102	4 679

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 4 679-6 259 mg.

Tabulka 43: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 7.11.2011-11.11.2011

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
Pondělí	37	49	61	73	206	218	55	67
Úterý	65	56	147	82	81	72	75	66
Středa	799	791	821	813	50	42	877	869
Čtvrtek	606	1 759	628	1 781	593	1 746	723	1 876
Pátek	23	23	23	58	311	311	44	44
Průměr	306	536	336	561	248	478	355	584

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 248-584 μg.

Týden 3

Tabulka 44: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 23.1.2012-27.1.2012

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]		
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Pondělí	4 769	5 112	4 346
Úterý	7 084	5 992	5 566
Středa	3 569	4 366	4 712
Čtvrtek	6 056	5 931	6 773
Pátek	3 318	4 433	2 586
Průměr	4 959	5 167	4 797

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 4 797-5 167 mg.

Tabulka 45: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 23.1.2012-27.1.2012

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]		
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Pondělí	38	632	898
Úterý	75	99	71
Středa	156	108	110
Čtvrtek	25	46	42
Pátek	16	66	28
Průměr	62	190	230

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 62-230 μg.

Týden 4

Tabulka 46: Odhad průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 30.1.2012-3.2.2012

Den v týdnu	Obsah sodíku [mg]		
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Pondělí	6 300	6 378	6 131
Úterý	4 245	3 982	3 002
Středa	5 567	5 344	5 373
Čtvrtek	4 899	5 450	4 831
Pátek	4 278	3 453	4 710
Průměr	5 058	4 921	4 809

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období 5-ti dnů pohybuje v rozmezí 4 809-5 058 mg.

Tabulka 47: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období 30.1.2012-3.2.2012

Den v týdnu	Obsah jodu [μg]		
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Pondělí	48	43	47
Úterý	28	41	30
Středa	607	625	667
Čtvrtek	47	64	46
Pátek	55	54	110
Průměr	157	165	180

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období 5-ti dnů pohybuje v rozsahu 157-180 μg.

Celkový přehled průměrného denního obsahu sodíku a jodu

Tabulka 48: Přehled odhadovaného průměrného denního obsahu sodíku v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období čtyř týdnů

Týden	Průměrný denní obsah sodíku [mg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
1.	5 734	5 168	5 323	4 751	4 963	4 398	4 963	4 397
2.	5 793	5 369	6 259	5 896	5 270	4 847	5 102	4 679
3.	4 959		5 167		4 797		-	
4.	5 058		4 921		4 809		-	

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se za období čtyř týdnů pohybuje v rozmezí 4 397-6 259 mg.

Tabulka 49: Odhad průměrného denního obsahu jodu v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě za období čtyř týdnů

Týden	Průměrný denní obsah jodu [μg]							
	Varianty jídel							
	1a	1b	2a	2b	3a	3b	4a	4b
1.	71	115	63	106	96	139	68	112
2.	306	536	336	561	248	478	355	584
3.	62		190		230		-	
4.	157		165		180		-	

Zdroj: vlastní výzkum

Odhadovaný průměrný denní obsah jodu se za období čtyř týdnů pohybuje v rozsahu 62-584 μg.

Průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Reální OU v Ostravě splňující současná výživová doporučení

Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Reální Ostravské univerzity v Ostravě splňujících doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg a doporučenou denní dávku sodíku 1 500 mg nebyl stanoven.

5. Diskuze

Předmětem výzkumu této bakalářské práce bylo zjištění, zda příjem sodíku ve stravě studentů vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením. Rovněž jsem se snažila zjistit, zda obsah sodíku v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením, a jestli lze při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku zároveň dodržet výživová doporučení pro příjem jodu.

Za účelem splnění cílů této bakalářské práce jsem vyhodnotila desetidenní záznam stravovacích zvyklostí studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Takto odlišné soubory jsem zvolila z toho důvodu, že jsem chtěla zjistit, zda se bude výrazně lišit příjem sodíku a jodu u studentů nezdravotnických oborů a u studentů, jejichž studium je zaměřeno na zdravotně sociální oblast, a u nichž předpokládám zvýšený zájem o problematiku týkající se zdraví a zdravého životního stylu. Desetidenní záznam pro sběr údajů o stravovacích zvyklostech studentů jsem použila a první tři dny protokolu jsem vyhodnotila odděleně z toho důvodu, že Stránský a Ryšavá (61) doporučují rozšířit sledované období z jednoho týdne na deset dní a první tři dny vyhodnotit samostatně, neboť sledované osoby mění ve sledovaném období své stravovací zvyklosti a snižují respektive modifikují příjem potravin, jídel a nápojů, avšak po třech dnech se sledované osoby vrací k původním stravovacím zvyklostem.

Menza Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích zajišťuje mimo stravování studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích také stravování pacientů Nemocnice České Budějovice, a.s. (81), proto se při normování stravy nutričními terapeutkami opírá zejména o Dietní systém pro nemocnice II (6), z něhož jsem při výpočtu obsahu sodíku a jodu v pokrmech připravovaných touto menzou rovněž vycházela. Pro výpočet obsahu sodíku v pokrmech, které nejsou v Dietním systému pro nemocnice II uvedeny, a pro stanovení obsahu sodíku v pokrmech připravovaných Menzou Reální Ostravské univerzity v Ostravě jsem použila aplikaci

Nutriservis (33), případně jsem vycházela z norem uvedených v knize Receptury teplých pokrmů (64). Pro určení množství jodu v pokrmech připravovaných menzami a ve stravě konzumované studenty jsem pracovala s Kompilovanou online databází nutričního složení potravin (83) a s On-line databází složení potravin ČR, verze 2.11 (74). Je nutné upozornit, že žádná z databází neobsahuje kompletní seznam potravin a jejich nutričního složení. Nutriční složení potravin se navíc v jednotlivých databázích vzájemně liší. Na základě této skutečnosti lze při výpočtu energetické a nutriční hodnoty pokrmů získat odlišné výsledky.

Domnívám se, že je rovněž důležité podotknout, že vypočtené množství sodíku a jodu v pokrmech menz vysokých škol a ve stravě studentů jsou odhady skutečného množství. Pokud bychom chtěli získat přesnou hodnotu obsahu těchto látek v pokrmech, museli bychom provést jejich chemickou analýzu v průměrné porci vydaného pokrmu. Pro určení saturace organismu studentů sodíkem a jodem by bylo nutné stanovit natriurii a jodurii.

Výzkumný soubor této práce mělo tvořit celkem 20 studentů, 10 studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a 10 studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Ke spolupráci se mi podařilo získat všech 10 studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, avšak jen 4 studenty Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě. Důvod nízké ochoty těchto studentů ke spolupráci spatřuji v menším zájmu o danou problematiku a především také v časové náročnosti zaznamenávání desetidenního jídelníčku.

Součástí výzkumu bylo získání informací o způsobech stravování studentů. Zjistila jsem, že z počtu 10-ti respondentů se v Menze Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích stravuje 8 respondentů. Stejnou otázku si ve své bakalářské práci, která se zabývala stravovacími zvyklostmi studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, položila Hromířová (22). Ta uvádí, že z počtu 50-ti (100 %) respondentů se v univerzitní menze stravuje celkem 37 (74 %) respondentů. V Menze Reální Ostravské univerzity v Ostravě se stravují celkem 3 respondenti. Nejvyšší frekvence, se kterou českobudějovičtí studenti využívají stravovacích služeb univerzitní

menzy, je 1-2x týdně. Takto se v menze stravuje 6 respondentů. Stejnou nejvyšší frekvenci stravování studentů v univerzitní menze prezentuje ve své práci také Hromířová (22), neboť z 37 (74 %) respondentů se 19 (51 %) respondentů stravuje v menze 1-2x týdně, 15 (41 %) respondentů se v menze stravuje 3-4x týdně a pouze 3 (8 %) respondenti navštěvují menzu 5x týdně. Rovněž všichni 3 respondenti z Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě se stravují v univerzitní menze 1-2x týdně. Všichni studenti obou fakult, kteří se stravují v menze, využívají stravovacích služeb univerzitních menz pro zajištění oběda. Pouze 1 respondent z Ostravy uvedl, že stravovacích služeb menzy využívá též pro zajištění večeře. Na základě takto nízké frekvence, se kterou se studenti stravují v univerzitních menzách předpokládám, že využívání stravovacích služeb těchto zařízení neovlivňuje významně příjem sodíku a jodu ve stravě těchto studentů.

U rodičů se stravují všichni studenti obou fakult. Nejvíce respondentů z Českých Budějovic, tj. 4 osoby, se u rodičů stravuje 3-4x týdně. V případě studentů z Ostravy jsem nezjistila nejvyšší frekvenci stravování u rodičů, neboť 1 respondent se takto stravuje méně než 1x měsíčně, 1 respondent se u rodičů stravuje 1-2x týdně, 1 respondent se stejným způsobem stravuje 3-4x týdně a 1 respondent se takto stravuje 5-6x týdně. Vzhledem k těmto skutečnostem se domnívám, že příjem sodíku a jodu ve stravě studentů značně ovlivňují stravovací zvyklosti, preference ve výběru potravin a způsoby přípravy stravy v rodinách těchto studentů, které se podle mého názoru odvíjí od zájmu či nezájmu o zdraví a zdravý životní styl a eventuálně od informovanosti či neinformovanosti o problematice nadměrné konzumace soli a případných zdravotních komplikací s ní souvisejících.

Restaurační zařízení ke stravování využívá celkem 6 respondentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, a to s nejvyšší frekvencí 1-3x měsíčně. Takto odpověděly 3 osoby. Oproti tomu pouze 1 respondent z Ostravy využívá restaurační zařízení ke stravování, a to 1-2x týdně.

Rychlé občerstvení vyhledávají pouze 4 z 10-ti studentů z Českých Budějovic s nejvyšší frekvencí návštěv těchto zařízení 1-3x měsíčně v celkem 3 případech. Z výsledku výzkumu Hromířové (22) vyplývá, že z počtu 50-ti (100 %) sledovaných

studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 23 (46 %) respondentů využívá ke stravování služeb provozoven rychlého občerstvení. Podle Hromířové se nejvíce respondentů, tj. 15 (65 %) osob, takto stravuje 1-2x týdně. Četnost návštěv těchto provozoven 1-3x měsíčně uvedlo pouze 7 (31 %) respondentů. Jen 1 student z Ostravy uvedl, že se stravuje formou rychlého občerstvení, a to 1-3x měsíčně. Klimešová (32), která se rovněž zabývala stravovacími zvyklostmi vysokoškolských studentů uvádí, že z celkového počtu 80 osob se 62,5 % studentek téměř nikdy nestravuje v rychlém občerstvení. Většina studentů, 65 %, občas stravování formou rychlého občerstvení využije. Několikrát týdně se tímto způsobem stravuje pouze 5 % studentů a žádná studentka. Z výše uvedených výsledků různých výzkumů vyplývá, že studenti vysokých škol využívají stravování typu fast food jen zřídka, což považují za pozitivní jev, a to nejen z hlediska příjmu sodíku, ale též z hlediska energetické hodnoty stravy a příjmu tuků, zejména nasycených mastných kyselin a trans forem nenasycených mastných kyselin.

Dále jsem zjistila, že všichni studenti obou fakult si vaří sami. Většina českobudějovických studentů, tj. 7 respondentů, si vaří sama nejčastěji 3-4x týdně. Oproti tomu ostravští studenti si nejčastěji vaří sami 1-2x týdně, a to v celkem 3 případech. Studenti si tedy sami vybírají potraviny, které zařadí do svého jídelníčku. Je proto nezbytné, aby studenti byli dostatečně informováni o obsahu soli, sodíku a jodu v potravinách a o možnostech redukce soli a sodíku v připravovaných pokrmech. Za ještě důležitější však pokládám motivaci studentů, se těmito informacemi a zásadami při výběru potravin a při přípravě pokrmů skutečně řídit.

První výzkumná otázka byla zaměřena na průměrné denní množství sodíku a jodu obsažené ve stravě studentů vysokých škol. Doporučená denní dávka sodíku je dle Světové zdravotnické organizace (55) maximálně 2 300 mg. Rovněž americká výživová doporučení „2005 Dietary Guidelines for Americans“ uvádějí hodnotu 2 300 mg jako limit denního příjmu sodíku pro dospělé osoby (48, 50, 58, 63, 11). Americká asociace pro srdce (70) doporučuje ještě nižší denní dávku sodíku, a to nejvýše 1 500 mg. Analýzou stravovacích zvyklostí studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích jsem zjistila, že odhadovaný

průměrný denní obsah sodíku ve stravě těchto studentů se za období prvních 3 dnů záznamu pohyboval v rozmezí 2 213-3 751 mg. Doporučená denní dávka sodíku 2 300 mg byla dodržena pouze v 1 případě. Za období dalších 7 dnů se odhadovaný průměrný denní obsah sodíku ve stravě studentů pohyboval v rozmezí 1 993-4 807 mg. Nižší příjem sodíku, než jakým je denní limit doporučovaný Světovou zdravotnickou organizací, byl zjištěn jen ve 2 případech. Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku ve stravě studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě se za období prvních 3 dnů záznamu pohyboval v rozmezí 1 276-5 041 mg. Doporučená denní dávka sodíku 2 300 mg byla dodržena také jen v 1 případě. Dodržen však byl rovněž limit 1 500 mg sodíku. Za období dalších 7 dnů se odhadovaný průměrný denní obsah sodíku ve stravě těchto studentů pohyboval v rozmezí 1 227-5 806 mg. Nižší příjem sodíku než 2 300 mg a zároveň též 1 500 mg byl za toto období zjištěn opět ve 2 případech. Je však nutné podotknout, že stravovací zvyklosti studentů, jejichž průměrný denní příjem sodíku odpovídal současné doporučené denní dávce tohoto prvku, neodpovídají obecným zásadám racionální výživy, neboť u těchto studentů často došlo k vynechání i několika denních jídel. Toto považuji za příčinu obsahu nižšího množství sodíku ve stravě těchto studentů v porovnání se stravou studentů ostatních. Z výzkumu vyplynulo, že studenti z Ostravy konzumují stravu s vyšším obsahem sodíku než studenti z Českých Budějovic, což zřejmě souvisí s jejich všeobecně nižším zájmem o zdravotnickou problematiku, než je tomu u českobudějovických studentů. Příznivé je, že vypočítané hodnoty průměrného denního přívodu sodíku studentů obou fakult jsou nižší než hodnoty zjištěné Českým statistickým úřadem, který uvádí, že Češi denně přijímají 6 600 mg sodíku (55). Zajímavé je, že existují ale i společnosti, jejichž spotřeba sodíku je podstatně nižší a pohybuje se okolo 1,2 g denně. Jedná se o skupiny obyvatel v Brazílii, na Nové Guineji nebo v Africe (65). Domnívám se, že je to dáno přirozeným charakterem stravy těchto obyvatel a nízkou ba téměř nulovou konzumací průmyslově zpracovaných potravin, neboť je známo, že většina čerstvých potravin obsahuje určité (71), avšak ve většině případů jen malé (2, 37, 47), množství sodíku. Převážná část sodíku, zhruba 75 %, obsaženého v potravě pochází ze zpracovaných potravin (71, 63). Podobné zjištění uvádí Evropský úřad pro bezpečnost potravin.

Podle něj získáváme v denní stravě ze zpracovaných potravin asi 70-75 % veškerého sodíku (38). Kaić-Rak et al. (28) také zmiňují jako hlavní zdroj sodíku v potravě zpracované potraviny a pokrmy připravené v restauracích (77 %).

Odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích se za první 3 dny pohybovalo v rozsahu 44-795 μg . Doporučenou denní dávku jodu 150 μg (76) dodrželo za toto období v rámci svých stravovacích zvyklostí 6 studentů. Za období dalších 7 dnů se odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě studentů pohybovalo v rozsahu 26-555 μg . Doporučený denní limit byl dodržen v 5-ti případech. Odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě se za první 3 dny pohybovalo v rozsahu 45-523 μg . Doporučená denní dávka jodu byla dodržena pouze v 1 případě. Za období dalších 7 dnů se odhadované průměrné denní množství jodu ve stravě těchto studentů pohybovalo v rozsahu 25-365 μg . Splnění denního limitu pro příjem jodu bylo za toto období zjištěno u 3 studentů. V souvislosti s vypočtenými vyššími hodnotami jodu ve stravě studentů pokládám za důležité zmínit, že tato strava často obsahovala papriky. Kompilovaná online databáze nutričního složení potravin (83) udává, že 100 g papriky obsahuje 1 151,9 μg jodu. Tato hodnota však převyšuje obsah jodu v mořských rybách, které jsou vynikajícími zdroji tohoto prvku (3), neboť dle této databáze například 100 g tresky jednosvrnné obsahuje 266 μg jodu (83). Přesto však pro výpočet obsahu jodu v daném množství papriky v pokrmech studentů byla použita výše uvedená hodnota, neboť se mi nepodařilo nalézt jiný zdroj, který by uváděl jiné množství jodu ve 100 g tohoto druhu zeleniny.

Druhá výzkumná otázka se týkala nejčastějších zdrojů sodíku a jodu ve stravě studentů vysokých škol. Nejčastějšími zdroji sodíku ve stravě studentů obou fakult byly běžné pečivo a mléko, které nejvíce studentů, tj. 4 studenti z Českých Budějovic a 2 studenti z Ostravy, shodně konzumovalo 5-6x týdně. Pokud jde o pečivo, tak množství sodíku v běžném rohlíku činí 220 mg a v krajíci pšenično-žitného chleba 370 mg sodíku ve 100 g (55), což je poměrně značné množství, vezmeme-li v úvahu,

že dle zásad racionální výživy by člověk měl denně zkonsumovat 200-300 g chleba (61).

Mezi další časté zdroje sodíku patřily sýry přírodní, které nejvíce studentů, tj. 4 studenti z Českých Budějovic a 3 studenti z Ostravy, shodně konzumovalo 2-3x týdně, dále pak sýry tavené, které nejvíce studentů, tj. 3 studenti z každé fakulty, shodně konzumovalo 2-3x týdně. Sýry je potřeba vybírat uvážlivě, protože mohou obsahovat 2-4 g soli ve 100g (16). K nejslanějším sýrům řadíme například Olomoucké tvarůžky, Nivu, Romadúr nebo Hermelín (65) a zejména Balkánský sýr (55, 65), ve kterém nalezneme až 1 300 mg soli/100 g (55). Významné množství sodíku obsahují také sýry v solném nálevu (34) a sýry tavené (55, 9). Tavené sýry obsahují dle Ruskové (55) (2010) 900 mg soli/100g a dle Dostálové a Čurdy (9) 751-1 347 mg sodíku ve 100 g sýra.

Hlavním zdrojem soli v potravě jsou uzeniny (34). Uzeniny, salámy nebo masové konzervy obsahují 2-3 g soli, ale často dokonce až 10 g soli ve 100 g výrobku (16). Rusková (55) uvádí, že například trvanlivý salám má více než 800 mg sodíku/100 g, běžná šunka 750 mg sodíku/100 g a dietní párky až 2 480 mg sodíku/100 g. Výzkum ukázal, že uzeniny nejvíce studentů, tj. 3 studenti Jihočeské univerzity a 2 studenti Ostravské univerzity, shodně konzumovalo 2-3 týdně, což je stále v souladu s doporučením Stránského a Ryšavé (61), kteří uvádí, že by maso a masné výrobky měly být konzumovány maximálně 3x týdně.

V případě českobudějovických studentů bych zmínila také vejce a minerální vody, které nejvíce studentů, tj. 4 studenti, konzumovalo opět 2-3x týdně. Množství sodíku v minerálních vodách může převyšovat 1 000 mg v jednom litru (55). Nejvyšší obsah sodíku mají na českém trhu minerální voda Poděbradka s 509 mg sodíku v 1 litru a minerální voda Hanácká se 416 mg sodíku v 1 litru (47). Minerální vody tedy představují bohatý zdroj sodíku. Svě místo v pitném režimu jistě mají, není však vhodné, aby byly zařazovány do pitného režimu jako základní zdroj tekutin či dokonce jediný zdroj tekutin.

Obsahem sodíku ve stravě se ve svých pracích zabývali také někteří vědci, jejichž výsledky se podobají výsledkům získaným výzkumem k této bakalářské práci.

V roce 2010 provedl Charlton et al. (23) výzkum týkající se obvyklého příjmu sodíku ve skupině zdravých australských žen. Příjem sodíku stanovil na základě znalosti natriurie, zdrojů sodíku ve stravě a informovanosti a zvyklostí žen souvisejících s užíváním soli. Výzkumný vzorek tvořilo 76 žen ve věku 20 až 55 let. Charlton et al. zjistil, že hlavními zdroji sodíku ve stravě sledovaných žen byly chléb a obiloviny (27 %), zálivky a omáčky (20 %), pokrmy z masa a vajec (18 %), lehké občerstvení a zákusky (11 %), dále mléko a mléčné produkty (11 %).

Obsahem sodíku v potravinách se zabývala ve své studii Ni Mhurchu et al. (51). Mezi říjnem 2008 až zářím 2009 vědci získali data o zakoupených potravinách od 21 108 britských domácností. Tato data zahrnovala popis produktu, údaj o hmotnosti produktu a informaci o ročním nákupu produktu sledovanými domácnostmi. Celkem bylo analyzováno 44 372 potravin. Nejdůležitějšími zdroji sodíku byly kuchyňská sůl (23 %), zpracované maso (18 %), chléb a pečivo (13 %), dále mléčné výrobky (12 %) a omáčky a pomazánky (11 %). Konkrétně se jednalo o slaninu, chléb, mléko, sýr a omáčky.

Kaić-Rak et al. (28) uvádí, že 6 % sodíku získáme přisolováním hotových pokrmů. Na základě výzkumu, který jsem provedla, bylo zjištěno, že nejvíce studentů, tj. 4 studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a 3 studenti Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě, většinou hotové pokrmy nepřisoluje. Toto považuji za důležité, protože nepřisolování hotových pokrmů náleží mezi základní doporučení pro redukci sodíku v naší stravě. Navzdory výsledkům získaných od studentů se ve svém okolí setkávám s lidmi, kteří hotové pokrmy přisolují, a to dokonce bez jejich předchozího ochutnání. Dle mého názoru tak zcela zbytečně zvyšují svůj denní příjem soli, který má dle Světové zdravotnické organizace (85) činit maximálně 5 g soli na den. Společnost pro výživu obdobně doporučuje snížit spotřebu kuchyňské soli na 5-6 g denně a zároveň preferovat sůl obohacenou jodem. Starší lidé by dokonce měli omezit používání kuchyňské soli na méně než 5 g na den (10). Podle Mičové (47) se však denní příjem soli některých osob pohybuje až kolem 12 g. Fórum zdravé výživy (16) uvádí, že průměrná spotřeba soli v české populaci činí asi 15 g. Dle Schmidové (59) se zjišťovaný denní příjem soli pohybuje v rozmezí zhruba 10-15 g

den a osobu. Veselý (78) odhaduje spotřebu soli v naší populaci na 12-14 g/den. Dle Šamánka (66) konzumují muži v průměru asi 12 g soli/den a ženy přes 8 g/den. V porovnání s českou populací dosahuje spotřeba soli v americké populaci až 18 g soli/den (79). Britští muži spotřebují v průměru 11 g soli/den, oproti tomu ženy konzumují průměrně 8,1 g soli denně (38). Charlton et al. (23) zjistil, že 43 % australských žen sledovaných jeho týmem přijímalo méně než 6 g soli/den. U ostatních žen činil příjem sodíku 6,41 g/den. Denní přívod soli v chorvatské populaci je dle Kaić-Rak et al. (28) 12 g/den.

Vynikající zdroj jodu představují plody moře, mořské ryby, koryši a chaluhy (3). Stránský a Ryšavá (61) doporučují konzumovat ryby 2x týdně. Z analýzy stravovacích zvyklostí studentů bohužel vyplynulo, že pouze 3 studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích konzumují ryby alespoň 1x týdně.

Mezi nejdůležitější zdroje jodu v potravě dále řadíme mléko, běžné pečivo, některé druhy sýrů a masných výrobků, mléčné výrobky, vejce (56) a kuchyňskou sůl (30), které jsou součástí jídelníčků studentů obou fakult.

Třetí výzkumná otázka byla zaměřena na průměrný denní obsah sodíku a jodu v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol. Analýza obsahu sodíku v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ukázala, že odhadovaný průměrný denní obsah sodíku v pokrmech se za období čtyř týdnů pohyboval v rozmezí 2 909-4 037 mg. Odhadovaný průměrný denní obsah sodíku v pokrmech připravovaných Menzou Reální Ostravské univerzity v Ostravě se za období čtyř týdnů pohyboval v rozmezí 4 397-6 259 mg. Pokrmy připravované v ostravské menze obsahovaly vyšší množství sodíku než pokrmy připravované v českobudějovické menze. Nižší obsah sodíku v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích je pravděpodobně dán tím, že tato menza zajišťuje též stravování pacientů Nemocnice České Budějovice, a.s. (81) a díky tomu musí splňovat přísnější požadavky kladené na dietní stravování. Ani jedné z menz se však nepodařilo dodržet doporučenou denní dávku 2 300 mg sodíku.

Odhadované průměrné denní množství jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích se za období čtyř týdnů pohybovalo v rozsahu 73-338 μg . Odhadovaný průměrný denní obsah jodu v pokrmech Menzy Reální Ostravské univerzity v Ostravě se za období čtyř týdnů pohyboval v rozsahu 62-584 μg . Doporučená denní dávka jodu 150 μg byla oběma menzami splněna pouze v případě, obsahoval-li daný pokrm papriku.

Čtvrtá výzkumná otázka se týkala průměrného množství jodu obsaženého ve stravě studentů a pokrmech připravovaných menzami vysokých škol splňujících denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg a denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg. Řada autorů se zabývá otázkou, zda omezení denního příjmu soli nepovede ke snížení zásobení populace jodem. Jedním z nich je Grzesiuk et al. (19). Cílem jeho výzkumu bylo zjistit, zda povinné obohacování soli jodem ovlivnilo jodurii. Studie se zúčastnilo 29 zdravých dobrovolníků ve věku 22-29 let. První vyšetření osob proběhlo v roce 1996 a další za 36 měsíců. Každá osoba absolvovala tělesnou prohlídku a ultrazvuk štítné žlázy. Koncentrace jodu byla stanovena v ranní moči. V roce 1996 koncentrace jodu v moči činila průměrně 100,4 +/- 41,5 $\mu\text{g/l}$. U 17 osob byla nalezena koncentrace jodu pod 100 $\mu\text{g/l}$. V roce 1999 zaznamenali vědci průměrnou koncentraci jodu v moči 140,7 +/- 78,87 $\mu\text{g/l}$. U třech osob byla v roce 1999 pozorována nižší jodurie než v roce 1996. Tyto osoby tvrdily, že zcela eliminovaly použití přidané soli ve stravě. Studii autoři uzavírají tím, že povinná jodizace soli je dostatečně účinná, pokud je sůl ve stravě užívána. Pokud dojde k omezení konzumace soli, měly by dle autorů být doporučovány preparáty obsahující jod.

Na základě výzkumu k této bakalářské práci bylo zjištěno, že odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích splňující denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg se pohyboval v rozmezí 44-773 μg . Doporučená denní dávka jodu byla dodržena pouze ve 3 případech. Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě těchto studentů splňující denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg se pohyboval v rozsahu 37-165 μg , přičemž doporučené denní množství jodu bylo dodrženo jen v 1 případě. Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě studentů Filozofické fakulty Ostravské univerzity

v Ostravě splňující denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg se pohyboval v rozsahu 34-412 μg . Odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě těchto studentů splňující denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg se pohyboval v rozsahu 35-255 μg . Obě doporučené denní dávky jodu byly dodrženy pouze jediným studentem. Vyšší obsah jodu ve stravě těchto studentů byl opět ovlivněn zejména požíváním paprik studenty v průběhu výzkumu. Naopak k podhodnocení obsahu jodu ve stravě studentů mohlo dojít při výpočtu v důsledku použití informací z databází, které neobsahují kompletní data.

Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích splňující denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg se pohyboval v rozmezí 111-186 μg . Doporučené denní množství jodu se této menze podařilo dodržet pouze v 1 případě. Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Studentská Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích splňující doporučenou denní dávku sodíku 1 500 mg nebyl stanoven, protože tento limit nebyl dodržen. Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech připravovaných Menzou Reální Ostravské univerzity v Ostravě splňující doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg a doporučenou denní dávku sodíku 1 500 mg nebyl stanoven, neboť se této menze ani jedno z těchto doporučení nepodařilo splnit. Výše zmíněné skutečnosti, týkající se nadhodnocení či podhodnocení výsledků, platí i v případě obsahu jodu v pokrmech připravovaných menzami.

Čeřovská et al. (5) provedla výzkum týkající se změn jodurie dospělých osob. Příčiny těchto změn pak hledala ve stravovacích zvyklostech. V průběhu pěti let bylo vyšetřeno 1 139 dospělých osob ve věku 18-65 let, s trvalým bydlištěm v regionu Jablonec nad Nisou nebo Příbram. Byla stanovena jodurie a na základě dotazníku a kontrolovaného řízeného rozhovoru byly zjišťovány informace o možných zdrojích jodu ve výživě sledovaných osob. Vědci se zaměřili na konzumaci mořských ryb, mléka, vajec, minerálek a na solení. Bylo zjištěno, že v průběhu pěti let došlo v obou oblastech k signifikantnímu zvýšení průměrných hladin jodurie ze 117 plus mínus 3,09 $\mu\text{g/l}$ na 193 plus mínus 8,17 $\mu\text{g/l}$. V obou regionech se podstatně zvýšila frekvence osob s jodurií nad 300 $\mu\text{g/l}$ z 0 % na 13-18 % (Jablonecko, Příbramsko). Příznivější

změny detekovali vědci v okrese Jablonec nad Nisou, neboť na Jablonecku došlo ke snížení frekvence osob s podnormální jodurií ze 43 % na 22 %. Na Příbramsku vědci zachytili zvýšení počtu osob s jodurií podnormální ze 24 % na 33 % a snížení frekvence osob s jodurií optimální ze 75 % na 53 %. Bylo zjištěno, že se významně zvýšila spotřeba vajec, minerálních vod s jodem a zvýšila se frekvence pití mléka. V průběhu pěti let stoupla spotřeba minerálních a stolních vod s jodem u dospělých z Jablonecka z 5 % na 10 %, na Příbramsku z 15 % na 26 %. Jodurii dospělých nejvíce ovlivnila pravidelnost konzumace vajec a pravidelnost pití mléka. Jelikož uvedené poživatiny studenti obou fakult běžně konzumují, i přes získané výsledky týkající se množství jodu v jejich stravě předpokládám, že jodurie těchto studentů je v normě a studenti netrpí nedostatkem jodu.

Na základě výzkumu a jím získaných údajů stanovuji tyto hypotézy, které doporučuji ověřit jiným výzkumem:

H 1: Příjem sodíku studenty vysokých škol překračuje doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg.

H 2: Obsah sodíku v celodenní stravě připravované menzami vysokých škol překračuje doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg.

H 3: Jodurie studentů vysokých škol je vyšší než 100 µg/l.

6. Závěr

Bakalářská práce na téma „Možnosti dodržení doporučeného příjmu sodíku dle výživových doporučení u zdravých dospělých osob“ se zabývá problematikou sodíku a jodu ve výživě člověka.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda příjem sodíku ve stravě studentů vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením, a zda obsah sodíku v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol odpovídá současným výživovým doporučením. Dalším cílem bylo zjistit, zda při plnění výživových doporučení pro příjem sodíku lze zároveň dodržet výživová doporučení pro příjem jodu.

Byly stanoveny čtyři výzkumné otázky:

1. Jaké průměrné denní množství sodíku a jodu obsahuje strava studentů vysokých škol?
2. Jaké jsou nejčastější zdroje sodíku a jodu ve stravě studentů vysokých škol?
3. Jaký je průměrný denní obsah sodíku a jodu v pokrmech připravovaných menzami vysokých škol?
4. Jaké průměrné množství jodu obsahuje strava studentů a pokrmy připravované menzami vysokých škol splňující denní doporučenou dávku sodíku 2 300 mg a denní doporučenou dávku sodíku 1 500 mg?

Z výzkumu vyplynulo, že odhadovaný průměrný denní obsah sodíku se ve stravě českobudějovických studentů pohyboval v rozsahu 1 993-4 807 mg a v rozmezí 1 227-5 806 mg ve stravě ostravských studentů. Odhadované průměrné denní množství jodu se ve stravě českobudějovických studentů pohybovalo v rozsahu 26-795 µg a v rozmezí 25-523 µg ve stravě ostravských studentů.

Nejčastějšími zdroji sodíku a jodu ve stravě studentů byly běžné pečivo, mléko a mléčné výrobky, uzeniny, vejce, minerální vody a jedlá sůl.

Výzkum ukázal, že odhadovaný průměrný denní obsah sodíku v pokrmech českobudějovické menzy se pohyboval v rozmezí 2 909-4 037 mg a v rozsahu 4 397-6 259 mg v pokrmech ostravské menzy. Odhadované průměrné denní množství jodu

se v pokrmech českobudějovické menzy pohybovalo v rozsahu 73-338 μg a v rozmezí 62-584 μg v pokrmech ostravské menzy.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že odhadovaný průměrný obsah jodu ve stravě českobudějovických studentů splňující současná výživová doporučení pro příjem sodíku se pohyboval v rozmezí 37-773 μg a v rozsahu 34-412 μg ve stravě ostravských studentů. Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech českobudějovické menzy splňující současná výživová doporučení pro příjem sodíku se pohyboval v rozmezí 111-186 μg . Odhadovaný průměrný obsah jodu v pokrmech ostravské menzy splňujících současná výživová doporučení pro příjem sodíku nebyl stanoven, neboť tato doporučení nebyla dodržena. Nedostatek jodu u studentů není předpokládán, a to především z důvodu konzumace vajec, mléka a kuchyňské soli.

Na základě výzkumu a jím získaných údajů byly stanoveny tři hypotézy:

1. Příjem sodíku studenty vysokých škol převyšuje doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg.
2. Obsah sodíku v celodenní stravě připravované menzami vysokých škol překračuje doporučenou denní dávku sodíku 2 300 mg.
3. Jodurie studentů vysokých škol je vyšší než 100 $\mu\text{g}/\text{l}$.

Výzkum poukázal na skutečnost, že stravovací zvyklosti studentů vysokých škol se značně liší od zásad racionální výživy, a to nejen pokud se jedná o příjem sodíku a jodu. Na místě je tedy výchova ke zdraví, v tomto případě konkrétně výchova k racionálnímu stravování, která by měla probíhat v průběhu celého života jedince, a to již od jeho nitroděložního vývoje. Měla by tedy být zacílena též na nastávající maminky, neboť zejména ony ovlivňují utváření vzorců potravního chování dítěte a později i budoucího dospělého člověka. Pokud jde o přípravu pokrmů menzami vysokých škol, doporučila bych změnit normování soli tak, aby lépe odpovídalo současným výživovým doporučením pro příjem soli a sodíku.

Práci lze v praxi využít jako publikaci, k obecnému zvýšení informovanosti o problematice soli, sodíku a jodu ve výživě člověka a jako pilotní studii rozsáhlejšího výzkumu zaměřeného na toto téma.

7. Seznam použitých zdrojů

1. ASCHERMANN, Michael. *Rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.fzv.cz/pro-media/tiskove-materialy/starsi-tiskove-materialy/rizikove-faktory-kardiovaskularnich-onemocneni/194-rizikove-faktory-kardiovaskularnich-onemocneni.aspx>
2. BEŇO, Igor. *Náuka o výživě: fyziologická a léčebná výživa*. 1. vyd. Martin: Vydavatelství Osveta, 2001. 141 s. ISBN 80-8063-089-5.
3. BERÁNEK, Jaromír. *Dietní stravování: jednotný dietní systém*. 1. vyd. Praha: MAG Consulting, 2007. 48 s. ISBN 978-80-86724-32-4.
4. BOCK, A. *The influence of salt intake on hypertension* [online]. [cit. 2011-05-08]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19885787>
5. ČEŘOVSKÁ, J. et al. Změny v zásobení jodem české dospělé populace po eradikaci jodového deficitu a jejich příčiny: randomizovaná studie dospělé populace dvou regionů České republiky s odstupem 5 let. *Vnitřní lékařství: časopis České internistické společnosti a Slovenskej internistickej spoločnosti*. 2006, roč. 52, č. 10, s. 858-863. ISSN 0042-773X.
6. DOBERSKÝ, P., R. ŠIMONČIČ a A. BUČKO. *Dietní systém pro nemocnice II*. 1. vyd. Martin: Vydavatelství Osveta, 1983. 1104 s.
7. DOKO JELINIĆ, J., I. A. NOLA a D. ANDABAKA. *Food processing industry: the salt shock to the consumers* [online]. [cit. 2011-05-08]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20649074>
8. DOSTÁLOVÁ, Jana. *Význam sýrů v lidské výživě* [online]. 18.5.2000 [cit. 2011-08-23]. Dostupné z: <http://www.agris.cz/vyzkum/detail.php?id=109128&iSub=566&PHPSESSID=71>
9. DOSTÁLOVÁ, Jana a Ladislav ČURDA. *Význam tavených sýrů ve výživě* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.fzv.cz/pro-media/tiskove-materialy/starsi-tiskove-materialy/vyznam-tavenych-syru-ve-vyzive/154-vyznam-tavenych-syru-ve-vyzive.aspx>

10. DOSTÁLOVÁ, J., P. DLOUHÝ a P. TLÁSKAL. *Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky* [online]. 16.4.2012 [cit. 2012-08-05]. Dostupné z: <http://www.vyzivaspol.cz/rubrika-dokumenty/konecne-zneni-vyzivovych-doporuceni.html>
11. DRAKE, S. L., K. LOPETCHARAT a M. A. DRAKE. *Salty taste in dairy foods: can we reduce the salt?* [online]. [cit. 2011-05-08]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21257032>
12. FAKULTNÍ NEMOCNICE PLZEŇ. *Frekvenční dotazník* [online]. [cit. 2011-12-08]. Dostupné z: http://www.fnplzen.cz/atlas/pivo/frekvencni_dotaznik.pdf
13. FIALA, Jindřich. Jak výživa ovlivňuje riziko onemocnění rakovinou: část první – popis dle hlavních nádorových onemocnění. *Výživa a potraviny*. 2008, roč. 63, č. 4, s. 86-87. ISSN 1211-846X.
14. FINK, Erika. *Ernährung und Diätetic für die Kitteltasche*. Stuttgart: Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2002. 248 s. ISBN 3-8047-1933-3.
15. FÓRUM ZDRAVÉ VÝŽIVY. *Jak je to s minerálkami typu Poděbradka, které mají vysoký podíl sodíku?* [online]. 22.6.2010 [cit. 2011-08-23]. Dostupné z: <http://www.fzv.cz/Dotaz.aspx?id=62>
16. FÓRUM ZDRAVÉ VÝŽIVY. *Sůl* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.fzv.cz/pro-media/slovník/?s=73>
17. *GDA: navigace ve světě živin a kalorií* [online]. [cit. 2011-08-22]. Dostupné z: http://www.gda.cz/data/sharedfiles/Brozura_GDA.pdf
18. GRAY, Nathan. *Looking East for salt reduction* [online]. c2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.nutraingredients-usa.com/Research/Looking-East-for-salt-reduction>
19. GRZESIUK, W. et al. *Salt iodization as a effective method of kosine supplementation* [online]. 2002 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11951072>
20. GRZESIUK, W., et al. *Effectiveness of kosine prophylaxis in hypertensive patients on salt restricted diet* [online]. 2005 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16209235>

21. HE, F. J. a G. A. MAC GREGOR. *Effect of longer-term modest salt reduction on blood pressure* [online]. 2004 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15266549>
22. HROMÍŘOVÁ, Jana. *Stravovací zvyklosti studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*. České Budějovice, 2007. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, Katedra veřejného a sociálního zdravotnictví. Vedoucí bakalářské práce Zbyněk Machuta.
23. CHARLTON, K. et al. *Urinary sodium excretion, dietary sources of sodium intake and knowledge and practices around salt use in a group of healthy Australian women* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20649774>
24. CHRPOVÁ, Diana. *S výživou zdravě po celý rok*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 136 s. ISBN 978-80-247-2512-3.
25. INFORMAČNÍ CENTRUM BEZPEČNOSTI POTRAVIN, ÚZEI. *A-Z slovník pro spotřebitele* [online]. c2009 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.agronavigator.cz/az/vis.aspx?id=76593>
26. JANOVSká, Evžena. *Jód* [online]. Poslední revize 12.4.2011 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.dietologie.cz/teorie/mineralni-latky/jod-iodum/jod-v-potravinach.html>
27. JOHNSON, Mark E. et al. Reduction of Sodium and Fat Levels in Natural and Processed Cheeses: Scientific and Technological Aspects. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety* [online]. 2009, vol. 8, no. 3 [cit. 2011-05-13]. ISSN 1541-4337. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1541-4337.2009.00080.x/full>
28. KAIĆ-RAK, A. et al. *Reason for dietary salt reduction and potential effect on population health: WHO recommendation* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20649079>
29. KALAČ, P. Krevní tlak a výživa. *Výživa a potraviny*. 2010, roč. 65, č. 4. ISSN 1211-846X.

30. KALACĚ, P. Vejce jako funkční potravina. *Výživa a potraviny*. 2008, roč. 63, č. 5, s. 135-138. ISSN 1211-846X.
31. KAVŘÍK, R., I. ŘEHŮRKOVÁ a J. RUPRICH. Vývoj obsahu jodu v mléce z tržní sítě v ČR. In *Zásobené jódem a prevence tyreopatií se zaměřením na období těhotenství a kojení: IX. konference u příležitosti Dne jódu: sborník* [online]. Frýdek – Místek: Státní zdravotní ústav Praha. Dislokované pracoviště Frýdek – Místek, 2010 [cit. 2011-07-10]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czpz/vyziva/Sbornik_IX_konference_Jod_2010.pdf
32. KLIMEŠOVÁ, Barbara. *Stravovací zvyklosti vysokoškolských studentů a o generaci starších osob*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie. Vedoucí diplomové práce Jana Juříková.
33. KOHOUT, Pavel a Olga MENGEROVÁ. *Nutriservis – program na propočítání jídelníčků* [online]. 2012 [cit. 2011-03-23]. Dostupné z: <http://www.nutriservis.cz/cs/>
34. KOPÁČEK, Jiří a Oldřich OBERMAIER. Mléko: pít, či nepít? *Potravinářská Revue: odborný časopis pro výživu, výrobu potravin a obchod*. 2010, roč. 7, č. 3, s. 32. ISSN 1801-9102.
35. KOTÍK, Ilja. Terapie hypertenze postmenopauzálních žen. *Practicus: odborný časopis Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP*. 2008, roč. 7, č. 5, s. 22-26. ISSN 1213-8711.
36. KOŽÍŠEK, František. *Zdravotní význam sodíku ve vodách* [online]. 2002, poslední revize 11.3.2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/uploads/documents/chzp/voda/pdf/sodik.pdf>
37. KUBICOVÁ, Dagmar et al. *Náuka o poživatinách*. Martin: Osveta, 2004. 159 s. ISBN 80-8063-165-4.
38. KVASNIČKOVÁ, Alexandra. *Evropský úřad pro bezpečnost potravin potvrzuje nepříznivé účinky vysokých dávek soli* [online]. 3.7.2005 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.bezpecnostpotravin.cz/Index.aspx?ch=552&typ=1&val=79490&ids=0>

39. KVASNIČKOVÁ, Alexandra. *Snižování soli v potravinách: náhražky stolní soli* [online]. 31.3.2008 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.bezpecnostpotravin.cz/Index.aspx?ch=549&typ=1&val=72859&ids=0>
40. LEDVINA, Miroslav, Alena STOKLASOVÁ a Jaroslav CERMAN. *Biochemie pro studující medicíny II*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 563 s. ISBN 80-246-0850-2.
41. LEE, GYU-HEE. A salt substitute with low sodium content from plant aqueous extracts. *Food Research International*. 2011, vol. 44, no. 2, p. 537-543. ISSN 0963-9969.
42. MAŇOUŠEK, Jan. Téma – kardiologie: hypertenze – Vysoký krevní tlak – tichý zabiják. *Angis revue: odborný pohled do světa lékáren* [online]. 2010, roč. 3, č. 3-4 [cit. 2011-05-22]. Dostupné z: http://www.angis.cz/angis_revue/ar_clanek.php?CID=161
43. MARÁDOVÁ, Eva. *Výživa a hygiena ve stravovacích službách*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2005. 185 s. ISBN 80-86578-49-6.
44. MARÁDOVÁ, Eva, Leoš STŘEDA a Tomáš ZIMA. *Vybrané kapitoly o zdraví*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 112 s. ISBN 978-80-7290-480-8.
45. MENZY JU ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Jídelníčky menz JU* [online]. [cit. 2011-10-31]. Dostupné z: <http://menza.jcu.cz/Studentska.html>
46. MENZY OU OSTRAVA. *Jídelníček – Menza Reální* [online]. [cit. 2011-10-31]. Dostupné z: <http://menzak.osu.cz/webkredit/>
47. MIČOVÁ, Lenka a Jitka HOUSOVÁ. *Opravdu sůl nad zlato?* [online]. 17.4.2008 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.obesitynews.cz/?id=80>
48. NACHAY, Karen. Staying Smart About. *Food Technology*. 2008, vol. 62, no. 3, p. 26-35. ISSN 0015-6639.
49. NAIK, Pankaja. *Biochemistry*. 3rd ed. New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publisher, 2009. 708 s. ISBN 978-0-07-163435-9.
50. NATIONAL HEART, LUNG AND BLOOD INSTITUTE. *Your Guide to Lowering Your Blood Pressure with DASH*. 64 s. ISBN 1-933236-09-4.
51. NI MHURCHU, Cliona et al. Sodium kontent of processed foods in the United Kingdom: analysis of 44,000 foods purchased by 21,000 households. *The American*

- Journal of Clinical Nutrition* [online]. 2011, vol. 93, no. 3, p. 594-600 [cit. 2011-05-13]. ISSN 1938-3207. Dostupné z: <http://www.ajcn.org/content/93/3/594.long>
52. PÁNEK, Jan, Jan POKORNÝ a Jana DOSTÁLOVÁ. *Základy výživy a výživová politika*. 1. vyd. Praha: VŠCHT v Praze, 2002. 219 s. ISBN 80-7080-468-8.
53. PELLELY, J. W. a E. F. GOLJAN. *Rapid Review Biochemistry*. 2nd ed. Mosby Elsevier. 297 s. ISBN 0-323-04437.
54. POKORNÝ, Jaroslav. *Přehled fyziologie člověka I*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 167 s. ISBN 80-246-0228-8.
55. RUSKOVÁ, Jitka. *Jak vyzrát na sůl v dětském jídelníčku* [online]. c2009-2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=2326&idreturn=2>
56. RYŠAVÁ, Lydie. *6. březen – Den jódu* [online]. 4.3.2010 [cit. 2011-08-23]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/den-jodu-1>
57. SABERSKY, Annette. *Zdravá výživa pro těhotné a kojící matky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-2740-0.
58. SCOTT-THOMAS, Caroline. *Sodium limit too high for most Americans, says CDC* [online]. c2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.nutraingredients-usa.com/Industry/Sodium-limit-too-high-for-most-Americans-says-CDC>
59. SCHMIDOVÁ, Sandra. *Sůl – dobrý sluha, zlý pán* [online]. c2008-2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: <http://www.viviente.cz/sul-dobry-sluha-zly-pan/>
60. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE. *Je sůl dražší zlata?* [online]. c2001-2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z: http://suroviny.gastronews.cz/je_sul_drazsi_zlata
61. STRÁNSKÝ, Miroslav a Lydie RYŠAVÁ. *Fyziologie a patofyziologie výživy*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2010. 182 s. ISBN 978-80-7394-241-0.
62. SUCHÁNEK, Pavel. *Mýty a pověry kolem výživy* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.fzv.cz/pro-media/tiskove-materialy/starsi-tiskove-materialy/myty-a-povery-kolem-vyzivy/251-myty-a-povery-kolem-vyzivy.aspx>.

63. SUKOVÁ, Irena. *Sůl užitečná či škodlivá?* [online]. [cit. 2011-03-23]. Dostupné z: <http://www.agronavigator.cz/default.asp?ids=147&ch=13&typ=1&val=82797>
64. SYROVÝ, F. a A. NESTÁVAL. *Receptury teplých pokrmů*. 3. vyd. Praha: Merkur, 1983. 698 s.
65. ŠAMÁNEK, Milan a Zuzana URBANOVÁ. Je opravdu sůl nad zlato? *Kapitoly z kardiologie pro praktické lékaře*. 2010, roč. 2, č. 2. ISSN 1803-7542.
66. ŠAMÁNEK, Milan a Zuzana URBANOVÁ. Léčení zvýšeného krevního tlaku u dětí a mladistvých. *Pediatric pro praxi*. 2006, roč. 7, č. 4, s. 229-231. ISSN 1213-0494.
67. ŠÍMA, Petr a Bohumil TUREK. Minerální látky: nezbytná součást výživy. *Pacientské listy: příloha Zdravotnických novin*. 2010, roč. 59, č. 6.
68. ŠTUNDLOVÁ, Darja. *Výživa a kardiovaskulární a nádorová onemocnění* [online]. Poslední revize 24.6.2008 [cit. 2011-03-23]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czpz/CINDI/Kurz/vyziva_a_KVO.pdf
69. TAYIE, F. A. a K. JOURDAN. *Hypertension, dietary salt restriction, and iodine deficiency among adults* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20559287>
70. THE AMERICAN HEART ASSOCIATION. *Frequently Asked Questions About Sodium* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: http://www.heart.org/HEARTORG/GettingHealthy/NutritionCenter/HealthyDietGoals/Frequently-Asked-Questions-About-Sodium_UCM_306840_Article.jsp
71. THE AMERICAN HEART ASSOCIATION. *Sodium (Salt or Sodium Chloride)* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: http://www.heart.org/HEARTORG/GettingHealthy/NutritionCenter/HealthyDietGoals/Sodium-Salt-or-Sodium-Chloride_UCM_303290_Article.jsp
72. TOYAMA, Kenji et al. A Possible Application of Monosodium Glutamate to Nutritional Care for Elderly People. *Biological and Pharmaceutical Bulletin* [online]. 2008, vol. 31, no. 10, p. 1852-1854 [cit. 2011-05-13]. ISSN 1347-5215. Dostupné z: <http://www.jstage.jst.go.jp/article/bpb/31/10/1852/>

73. URBÁNEK, Libor, Pavla URBÁNKOVÁ a Jaroslava MARKOVÁ. *Klinická výživa v současné praxi*. 2. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2010. 97 s. ISBN 978-80-7013-525-9.
74. ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ a VÝZKUMNÝ ÚSTAV POTRAVINÁŘSKÝ PRAHA. CENTRUM PRO DATABÁZI SLOŽENÍ POTRAVIN. *On-line databáze složení potravin ČR, verze 2.11* [online]. [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.czfcdb.cz>
75. VÁCHA, Martin et al. *Srovnávací fyziologie živočichů*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Přírodovědecká fakulta, 2004. 19 s. ISBN 80-210-3379-7.
76. VELÍŠEK, Jan. *Chemie potravin 2*. 2. vyd. Tábor: OSSIS, 2002. 320 s. ISBN 80-86659-01-1.
77. VERKAIK-KLOOSTERMAN, J., P. VAN 'T VEER a M. C. OCKÉ. *Reduction of salt: will iodine intake remain adequate in The Netherlands?* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20637134>
78. VESELÝ, Josef. Seriál: minerály a jejich význam pro tělo – Jód (Iodum, značka I). *Angis revue: odborný pohled do světa lékáren* [online]. 2010, roč. 3, č. 6 [cit. 2011-05-22]. Dostupné z: http://www.angis.cz/angis_revue/ar_clanek.php?CID=187
79. VESELÝ, Josef. Seriál: minerály a jejich význam pro tělo – Sodík (Natrium, značka Na). *Angis revue: odborný pohled do světa lékáren* [online]. 2010, roč. 3, č. 1 [cit. 2011-05-22]. Dostupné z: http://www.angis.cz/angis_revue/ar_clanek.php?CID=138
80. VOKURKA, Martin et al. *Velký lékařský slovník*. 8. vyd. Praha: Maxdorf, 2009. 1144 s. ISBN 978-80-7345-166-0.
81. VOREL, Antonín. *Rozšíření o dietní stravování v menze JU* [online]. [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://kam.jcu.cz/ohlasy/diety.html>
82. VÝBOR PRO POTRAVINÁŘSKÉ INFORMACE PŘI EU. *Skutečnost o glutamátu sodném* [online]. Poslední revize 5.5.2011 [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.eufic.org/article/cs/health-lifestyle/food-allergy-intolerance/artid/skutečnost-glutamatu-sodnem>

83. VÝSKUMNÝ ÚSTAV POTRAVINÁRSKY. POTRAVINOVÁ BANKA DÁT. *Kompilovaná online databáza nutričného zloženia potravín, verzia: jún 2009* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.pbd-online.sk/>
84. WILHELM, Zdeněk. Co je dobré vědět o sodíku. *Praktické lékárenství: časopis postgraduálního vzdělávání pro farmaceuty* [online]. 2006, roč. 2, č. 4, s. 195-197 [cit. 2011-06-04]. ISSN 1803-5329. Dostupné z: <http://www.praktickelekarenstvi.cz/pdfs/lek/2006/04/10.pdf>
85. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Salt as a Vehicle for Fortification: report of a WHO Expert Consultation*. Geneva: WHO. 2008. 27 p. ISBN 978 92 4 159678 7.
86. YAMAMOTO, Shigeru et al. Can dietary supplementation of monosodium glutamate improve the health of the elderly? *The American Journal of Clinical Nutrition* [online]. 2009, vol. 90, no. 3, p. 594-600 [cit. 2011-05-13]. ISSN 1938-3207. Dostupné z: <http://www.ajcn.org/content/90/3/844S.full.pdf+html>
87. ZAMRAZIL, V. et al. Jodový deficit ve světě i v České republice – současný stav a perspektivy. *Vnitřní lékařství: časopis České internistické společnosti a Slovenskej internistickej spoločnosti*. 2010, roč. 56, č. 12, s. 1310-1315. ISSN 0042-773X.
88. ZAMRAZIL, V. et al. *The elimination of iodine deficiency in the Czech Republic: the steps toward succes* [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15009914>

8. Klíčová slova

- Doporučená denní dávka jodu
- Doporučená denní dávka sodíku
- Jod
- Menzy vysokých škol
- Potravinové zdroje jodu
- Potravinové zdroje sodíku
- Sodík
- Studenti vysokých škol

9. Přílohy

Příloha 1: Záznamový arch stravovacích zvyklostí

Příloha 2: Frekvenční dotazník

Příloha 3: Desetidenní jídelníček respondenta 1 – ČB

Příloha 4: Desetidenní jídelníček respondenta 2 – ČB

Příloha 5: Desetidenní jídelníček respondenta 3 – ČB

Příloha 6: Desetidenní jídelníček respondenta 4 – ČB

Příloha 7: Desetidenní jídelníček respondenta 5 – ČB

Příloha 8: Desetidenní jídelníček respondenta 6 – ČB

Příloha 9: Desetidenní jídelníček respondenta 7 – ČB

Příloha 10: Desetidenní jídelníček respondenta 8 – ČB

Příloha 11: Desetidenní jídelníček respondenta 9 – ČB

Příloha 12: Desetidenní jídelníček respondenta 10 – ČB

Příloha 13: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 1. týden

Příloha 14: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 2. týden

Příloha 15: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 3. týden

Příloha 16: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 4. týden

Příloha 17: Desetidenní jídelníček respondenta 1 – Ostrava

Příloha 18: Desetidenní jídelníček respondenta 2 – Ostrava

Příloha 19: Desetidenní jídelníček respondenta 3 – Ostrava

Příloha 20: Desetidenní jídelníček respondenta 4 – Ostrava

Příloha 21: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 1. týden

Příloha 22: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 2. týden

Příloha 23: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 3. týden

Příloha 24: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 4. týden

Příloha 25: Vzorový týdenní jídelníček

Příloha 26: Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky – základní cíle

Příloha 1: Záznamový arch stravovacích zvyklostí

Vážená studentko, vážený studente,
jmenuji se Michaela Gruberová a jsem studentkou 3. ročníku oboru Nutriční terapeut na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Prosím o vyplnění těchto anonymních tabulek. Informace jimi získané budou využity pouze pro zpracování mé bakalářské práce na téma: Možnosti dodržení doporučeného příjmu sodíku dle výživových doporučení u zdravých dospělých osob. Údaje do tabulek vypisujte, prosím, čitelně, případně zaškrtněte Vámi zvolenou odpověď.

Tabulka A: Identifikační údaje studenta

Identifikační údaje	Odpověď
Věk	
Pohlaví	
Studovaná fakulta	
Zdravotní stav – akutní onemocnění	☐ ano:..... ☐ ne
– chronické onemocnění	☐ ano:..... ☐ ne

Zdroj: vlastní výzkum

V první kolonce tabulky B vyberte, prosím, jednu z nabídnutých možností frekvence stravování, označenou příslušným písmenem. Toto písmeno pak doplňte k uvedeným způsobům stravování.

Tabulka B: Údaje o stravování studenta

Údaje o stravování studenta	Odpověď
Stravuji se...s frekvencí: A. nikdy B. < 1x měsíčně C. 1-3x měsíčně D. týdně: D1 – 1-2x, D2 – 3-4x, D3 – 5-6x E. denně	☐ v menze... ☐ u rodičů... ☐ v restauračních zařízeních... ☐ v rychlém občerstvení... ☐ vařím si sám/sama...
Stravovacích služeb menzy využívám pro zajištění	☐ snídaně ☐ oběda ☐ večeře

Zdroj: vlastní výzkum

Do tabulky C zapisujte, prosím, Vámi konzumované pokrmy a nápoje. Uvádějte nejlépe jejich přesný název. Množství konzumovaných pokrmů a nápojů vyjádřete v gramech nebo mililitrech, počtem kusů či porcí.

Tabulka C: Záznamový arch stravovacích zvyklostí studenta

Den	Denní jídlo									
	Snídaně		Přesnídávka		Oběd		Svačina		Večeře	
	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství
1.										
2.										
3.										

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka C: Záznamový arch stravovacích zvyklostí studenta - pokračování

Den	Denní jídlo									
	Snídaně		Přesnídávka		Oběd		Svačina		Večeře	
	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství
4.										
5.										
6.										
7.										

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka C: Záznamový arch stravovacích zvyklostí studenta - pokračování

Den	Denní jídlo									
	Snídaně		Přesnídávka		Oběd		Svačina		Večeře	
	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství	Pokrm, nápoj	Množství
8.										
9.										
10.										

Zdroj: vlastní výzkum

Za vyplnění tabulek mnohokrát děkuji.

Příloha 2: Frekvenční dotazník

Vážená studentko, vážený studente,

prosím také o vyplnění tohoto anonymního frekvenčního dotazníku. Informace jím získané budou rovněž využity pouze pro zpracování mé bakalářské práce.

Uveďte, prosím, jak často konzumujete níže uvedené potraviny.

1. Pečivo:

a) pečivo běžné (chléb, rohlíky, housky):

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

b) pečivo celozrnné (chléb, rohlíky, housky):

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

c) pečivo jemné a trvanlivé (koblihy, šátečky, sušenky):

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

2. Snídaňové cereálie/müsli:

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

3. Mléko a mléčné výrobky:

a) mléko:

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

b) sýry:

- sýry přírodní (Gervais, Lučina, Eidam, Hermelín, Niva, Balkánský sýr):

nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

- sýry tavené:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

c) tvarohy:

- nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

d) kysané mléčné výrobky (zakysané nápoje, jogurty):

- nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

e) máslo, smetana:

- nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

4. Maso, masné výrobky, ryby:

a) maso čerstvé/mražené:

- maso hovězí, vepřové, skopové:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- drůbež:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

b) masné výrobky:

- salámy, párky, klobásy:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- masné konzervy (masa ve vlastní šťávě, játrové paštiky):
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- uzená masa:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

c) ryby:

- ryby čerstvé/mražené:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- ryby nakládané/konzervované:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- ryby uzené:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

5. Vejce:

- nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

6. Zelenina:

- zelenina čerstvá:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- zelenina nakládaná/sterilovaná:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

7. Ovoce:

- ovoce čerstvé:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x
- ovoce konzervované:
 nikdy < 1x měsíčně 1-3x měsíčně týdně 1x 2-3x 5-6x
denně 1x 2-3x 4-6x > 6x

8. Minerální vody:

nikdy   < 1x měsíčně   1-3x měsíčně   týdně 1x   2-3x   5-6x
denně 1x   2-3x   4-6x   > 6x

9. Alkoholické nápoje:

nikdy   < 1x měsíčně   1-3x měsíčně   týdně 1x   2-3x   5-6x
denně 1x   2-3x   4-6x   > 6x

10. Instantní polévky, omáčky:

nikdy   < 1x měsíčně   1-3x měsíčně   týdně 1x   2-3x   5-6x
denně 1x   2-3x   4-6x   > 6x

11. Lahůdky (solené oříšky, chipsy, čokoláda):

nikdy   < 1x měsíčně   1-3x měsíčně   týdně 1x   2-3x   5-6x
denně 1x   2-3x   4-6x   > 6x

12. Pochutiny (polévkové koření, hořčice, kečup):

nikdy   < 1x měsíčně   1-3x měsíčně   týdně 1x   2-3x   5-6x
denně 1x   2-3x   4-6x   > 6x

- hotové pokrmy přisluji: ano, vždy   většinou ano   většinou ne   ne, nikdy

Za vyplnění dotazníku mnohokrát děkuji.

Příloha 3: Desetidenní jídelníček respondenta 1 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 2 ks houska, 20 g máslo, 200 ml čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce rizoto s vepřovým masem, 300 ml voda

Svačina: 1 ks kobliha, 1 ks jablko

Večeře: 120 g chléb, 30 g máslo, 150 g salám Vysočina

Jídelníček – 2. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce hamburská vepřová kýta, 6 ks knedlíky houskové, 300 ml šťáva

Svačina: 2 ks kynutý koláč s ovocem, 200 ml voda

Večeře: 80 g chléb, 75 g párky vídeňské

Jídelníček – 3. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce kuře pečené, brambory vařené

Svačina: -

Večeře: 5 ks rohlík, 50 g máslo, 150 g salám Poličan

Tabulka 50: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [μg]
1.	3 264	47
2.	3 546	38
3.	3 813	48
Průměr	3 541	44

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 200 g šunková pizza, 300 ml šťáva

Svačina: -

Večeře: 160 g chléb, 40 g máslo, 25 g sýr Eidam, 75 g dušená šunka

Jídelníček – 5. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce uzené maso vařené, zelí dušené, 7 ks knedlíky bramborové, 300 ml šťáva

Svačina: 2 ks houska, 35 g tavený sýr

Večeře: 80 g chléb, 1 ks klobása, 30 g hořčice, 500 ml pivo

Jídelníček – 6. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce smažený kuřecí řízek, brambory vařené maštěné, 300 ml šťáva

Svačina: 1 ks bageta s kuřecím masem

Večeře: 330 ml polévka gulášová, 80 g chléb

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 20 g máslo, 200 ml čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce špagety s tuňákem, 300 ml šťáva

Svačina: -

Večeře: 200 g míchaná vejce, 80 g chléb

Jídelníček – 8. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce svíčková na smetaně, 6 ks knedlík houskový, 300 ml šťáva

Svačina: -

Večeře: 180 g pečené vepřové maso, 80 g chléb

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 40 g chléb, 10 g máslo, 30 g med, 200 ml čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky po čínsku, dušená rýže, 300 ml šťáva

Svačina: -

Večeře: 2 ks houska, 1 ks grilovaný hermelín, 500 ml pivo

Jídelníček – 10. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce zapečené brambory se zeleninou, 200 ml voda

Svačina: 3 ks rohlík, 100 g salám Vysočina, 200 ml šťáva

Večeře: 200 g sýrová pizza

Tabulka 51: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	3 312	34
5.	6 510	52
6.	3 525	60
7.	3 215	210
8.	4 423	36
9.	3 965	16
10.	2 901	100
Průměr	3 979	73

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 4: Desetidenní jídelníček respondenta 2 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 70 g bábovka, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks jablko, 500 ml voda

Oběd: 100 g brambory vařené, mrkev dušená, 250 ml černý čaj

Svačina: 1 ks Tatranka, 5 ks Haribo medvídci

Večeře: 50 g müsli, 250 g mléka, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 70 g bábovka, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 250 ml voda, 250 ml cappuccino

Oběd: 1 porce fazolky na kyselo, vejce vařené, brambory vařené, 250 ml čaj

Svačina: 8 ks haribo medvídci

Večeře: 50 g müsli, 250 ml mléko

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 100 g brambory vařené, mrkev dušená, 250 ml černý čaj

Přesnídávka: 250 ml voda, 35 g tyčinka Deli

Oběd: 1 porce fazolky na kyselo, vejce vařené, 3 ks knedlík houskový, 50 g buchta s mákem

Svačina: 1 ks mandarinka, 40 g bageta, 50 g pomazánka z nivy

Večeře: 40 g bageta, 50 g pomazánka z nivy, 100 g červená paprika, 20 g tvrdý sýr, 250 ml voda, 250 ml ovocný čaj

Tabulka 52: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [μg]
1.	1 851	62
2.	2 275	97
3.	5 242	1 276
Průměr	3 123	478

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 50 g müsli, 250 g mléka, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 40 g chléb, 10 g margarin, 50 g sýr Eidam

Oběd: 80 g chléb, 20 g margarin, 100 g sýr Eidam, 500 ml ovocný čaj

Svačina: 1 ks jablko

Večeře: 90 g termix

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 80 g chléb, 35 g tavený sýr, 250 ml černý čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 2 ks ovocné kynuté knedlíky

Svačina: -

Večeře: 1 ks pomeranč, 60 g perník

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 60 g perník, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 330 ml kuřecí vývar s nudlemi, 4 ks toastový chléb, 50 g sýr Eidam, 250 ml voda, 250 ml černý čaj

Svačina: 50 g čokoláda mléčná, 30 g piškoty, 1 ks rohlík

Večeře: 2 ks celozrnný rohlík, 35 g tavený sýr

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 35 g tavený sýr, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 330 ml kuřecí vývar s nudlemi, 2 ks rohlík

Svačina: -

Večeře: 1 ks jablko

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 2 ks toastový chléb, 90 g termix, 250 ml černý čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 250 g brambory vařené maštěné, 250 ml káva s mlékem

Svačina: -

Večeře: 85 g chipsy

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 50 g müsli, 150 g bílý jogurt, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 70 g makový závin, 2 ks rohlík, 250 ml černý čaj

Svačina: 1 ks ovocná přesnídávka

Večeře: 50 g müsli, 150 g ovocný jogurt, 250 ml šťáva z mandarinek

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 50 g tavený sýr, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 4 ks toastový chléb, 50 g sýr Eidam, 30 g kečup, 100 g Monte čokoláda

Svačina: -

Večeře: -

Tabulka 53: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	2 101	35
5.	1 328	27
6.	3 338	23
7.	2 069	12
8.	1 913	27
9.	682	47
10.	2 517	11
Průměr	1 993	26

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 5: Desetidenní jídelníček respondenta 3 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 340 g pohanková kaše, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 100 g mrkev, 500 ml minerální voda Magnesia

Oběd: 40 g žitný chléb, 70 g sýr cottage, 500 ml voda

Svačina: 1 ks müsli tyčinka, 1 ks jogurtový nápoj, 500 ml voda

Večeře: 50 g müsli, 300 ml mléko, 250 ml ovocný čaj

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 40 g žitný chléb, 25 g pomazánkové máslo, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks banán, 1 ks müsli tyčinka, 500 ml voda

Oběd: 1 porce hrachová kaše, vaječná omeleta, 250 ml zelený čaj

Svačina: 120 g bílý jogurt, 250 ml bílá káva

Večeře: 1 ks jablko, 500 ml voda

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 40 g žitný chléb, 1 ks rajče, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks banán, 500 ml voda

Oběd: 1 porce hrachová kaše, krabí tyčinky, 250 ml bílá káva

Svačina: 50 g müsli, 300 ml mléko, 250 ml ovocný čaj

Večeře: 1 porce šopský salát, 500 ml voda

Tabulka 54: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	1 946	38
2.	1 621	128
3.	3 071	1 236
Průměr	2 213	467

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 40 g žitný chléb, 25 g pomazánkové máslo, 250 ml zelený čaj

Přesnídávka: 1 ks jablko, 500 ml voda

Oběd: 1 porce rybí filé pečené na másle, dušená zelenina, 500 ml minerální voda
Magnesia

Svačina: 1 porce řecký salát, 500 ml voda

Večeře: 330 ml polévka česneková, 250 ml zelený čaj

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 50 g sušenky BeBe, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 340 g jáhlová kaše, 500 ml voda

Oběd: 1 porce špagety s mletým masem a sýrem, 500 ml voda

Svačina: 1 ks jogurtový nápoj, 250 ml minerální voda Magnesia

Večeře: 340 g jáhlová kaše, 250 ml černý čaj, 500 ml bílé víno

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 40 g žitný chléb, 50g krabí tyčinky, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks müsli tyčinka, 500 ml voda

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky po čínsku, dušená rýže, 500 ml pivo

Svačina: 70 g závin tvarohový, 250 ml bílá káva

Večeře: 330 ml hrachová polévka, 500 ml voda, 1 500 ml pivo

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 500 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 100 g mrkev, 300 ml minerální voda Magnesia

Oběd: 1 porce uzené maso vařené, zelí dušené, knedlíky bramborové, 250 ml ovocný čaj

Svačina: 340 g jáhlová kaše, 500 ml syrovátka

Večeře: 1 ks jablko, 250 ml ovocný čaj

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks jablko, 500 ml syrovátka

Oběd: 1 porce sója na čínský způsob, dušená rýže, 500 ml voda

Svačina: 40 g žitný chléb, 25 g pomazánkové máslo, 250 ml ovocný čaj

Večeře: 1 ks müsli tyčinka, 500 ml voda

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 40 g žitný chléb, 70 g sýr cottage, 250 ml černý čaj

Přesnídávka: 1 ks müsli tyčinka, 500 ml syrovátka

Oběd: 1 porce sója na čínský způsob, dušená rýže, 300 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 25 g rýžové chlebičky, 500 ml voda

Večeře: 120 g bílý jogurt, 250 ml ovocný čaj

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks banán, 500 ml syrovátka

Oběd: 1 porce losos s kuskusem, 500 ml voda

Svačina: 340 g pohanková kaše, 250 ml bílá káva

Večeře: 50 g müsli, 120 g bílý jogurt, 500 ml voda

Tabulka 55: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	4 854	976
5.	4 766	66
6.	4 170	149
7.	3 894	85
8.	3 201	40
9.	3 349	15
10.	2 748	964
Průměr	3 855	328

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 6: Desetidenní jídelníček respondenta 4 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 1 ks bábovka, 250 ml mléko

Přesnídávka: 250 ml voda

Oběd: 1 porce smažený vepřový řízek, brambory vařené, 500 ml tonic

Svačina: 3 ks palačinky s Nutellou, 250 ml káva, 250 ml tonic

Večeře: 1 porce plněná kuřecí kapsa, brambory vařené, 500 ml voda

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 1 ks bábovka, 250 ml mléko

Přesnídávka: 1 porce plněná kuřecí kapsa, brambory vařené, 500 ml tonic

Oběd: 500 ml voda

Svačina: 1 ks bábovka, 250 ml káva

Večeře: 1 porce těstoviny s masem, 500 ml voda

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 1 ks makovec

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce těstoviny s masem, 500 ml voda

Svačina: 1 porce těstoviny s masem, 500 ml voda

Večeře: 2 ks bábovka, 250 ml káva

Tabulka 56: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	3 205	127
2.	3 096	98
3.	2 951	52
Průměr	3 084	92

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 500 ml voda

Přesnídávka: 1 ks smažený vepřový řízek, 500 ml voda

Oběd: 1 porce smažený vepřový řízek, brambory vařené, 250 ml tonic

Svačina: 2 ks rajče

Večeře: 1 ks smažený vepřový řízek, 2 ks chléb, 500 ml voda

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 250 ml kakao

Přesnídávka: 1 porce hovězí vývar s rýží

Oběd: 1 porce vepřová pečeně, dušené zelí, 3 ks bramborové knedlíky, 250 ml voda

Svačina: 250 ml minerální voda Korunní

Večeře: 100 g mozzarella, 2 ks rohlík, 500 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 50 g müsli, 250 ml mléko

Přesnídávka: 250 ml voda

Oběd: 2 ks smažený vepřový řízek, 2 ks rohlík, 250 ml voda

Svačina: 1 ks kynutý koláč s ovocem, 250 ml káva

Večeře: 120 g bílý jogurt s vlákninou, 250 ml voda

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 50 g müsli, 250 ml mléko

Přesnídávka: 2 ks paprika, 250 ml pomerančová šťáva

Oběd: 1 porce segedínský guláš, 3 ks houskový knedlík, 250 ml voda

Svačina: 250 ml káva

Večeře: 120 g bílý jogurt, 500 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 1 ks kynutý koláč s ovocem, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 40 g knäckebröt, 50 g dušená vepřová šunka, 250 ml ovocný čaj

Oběd: 1 porce kuřecí plátek, dušená zelenina, brambory vařené, 250 ml pomerančová šťáva

Svačina: 500 ml Coca-Cola

Večeře: 1 ks vepřový steak, 2 ks chléb, 500 ml Coca-Cola

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 25 g dušená vepřová šunka, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks tvarohový závin, 250 ml pomerančová šťáva

Oběd: 1 porce španělský ptáček, 3 ks houskový knedlík, 250 ml pomerančová šťáva

Svačina: 1 ks tvarohový závin, 250 ml minerální voda Korunní

Večeře: 1 porce hovězí guláš, 3 ks houskový knedlík, 250 ml voda

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 250 ml kakao

Přesnídávka: 100 g okurka salátová

Oběd: 1 porce hovězí guláš, 3 ks houskový knedlík, 250 ml voda

Svačina: 150 g jablko, 250 ml voda

Večeře: 120 g jogurt s vlákninou, 250 ml voda

Tabulka 57: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	2 671	72
5.	2 396	128
6.	1 692	53
7.	1 428	2 362
8.	3 520	94
9.	5 237	120
10.	1 909	54
Průměr	2 693	412

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 7: Desetidenní jídelníček respondenta 5 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 50 g sušenky BeBe Dobré ráno, 250 ml voda

Oběd: 1 porce vepřový závitok, 5 ks bramborový knedlík, 250 ml jablečná limonáda

Svačina: 400 g kefír, 1 ks rohlík, 20 g sýr Eidam, 250 ml voda

Večeře: 150 g rajčata, 100 g mozzarella, 250 ml voda

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 4 ks toastový chléb, 20 g dušená vepřová šunka, 40 g sýr Eidam, 250 ml voda

Přesnídávka: 2 ks kiwi, 1 ks pomeranč, 250 ml mléko

Oběd: 1 porce katův šleh, 1 ks chléb

Svačina: 50 g sušenky BeBe mini, 250 ml mléko

Večeře: 250 g salát zeleninový, 250 ml voda

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 120 g bílý jogurt, 2 ks kiwi, ½ ks pomeranč, 1 ks banán, 250 ml voda

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce svíčková na smetaně (bez masa), 3 ks houskový knedlík, 250 ml voda

Svačina: 2 ks toastový chléb, 20 g sýr Eidam, 250 ml mléko

Večeře: 150 g rajčata, 100 g mozzarella, 250 ml voda

Tabulka 58: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	2 105	24
2.	3 825	627
3.	2 805	63
Průměr	2 912	238

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 82 g míchaná vejce se šunkou, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 150 g hranolky, 30 g tatarská omáčka, 250 ml voda

Svačina: 1 ks chléb, 100 g rajčata

Večeře: 1 porce rajská omáčka, těstoviny

Jídelníček – 5. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 50 g sušenky BeBe mini, 120 g bílý jogurt

Oběd: 4 ks toastový chléb, 40 g sýr Eidam, 250 ml voda

Svačina: -

Večeře: 4 ks Jim Beam s Coca-Colou

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 1 ks chléb obalovaný ve vejci

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky na kari, rýže dušená

Svačina: 2 ks toastový chléb, 20 g sýr Eidam

Večeře: 1 ks kebab

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 2 ks celozrnný dalamánek, 40 g kuřecí šunka, 250 ml černý čaj

Přesnídávka: 250 g rajčata, 125 g mozzarella

Oběd: 250 g špagety s kečupem

Svačina: 175 g pudink čokoládový

Večeře: 2 ks čevapčiči, 150 g brambory vařené, 100 g rajčata

Jídelníček – 8. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 1 ks rohlík

Oběd: 1 porce smažený karbanátek, brambory vařené, salát okurkový

Svačina: 250 g salát ovocný

Večeře: -

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 120 g bílý jogurt, ½ ks pomeranč, 1 ks banán

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce špagety aglio, olio, 150 g okurka salátová, 100 g rajčata

Svačina: 1 ks rohlík, 250 ml mléko

Večeře: 250 g salát zeleninový

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 82 g míchaná vejce se šunkou, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 50 g sušenky BeBe mini

Oběd: 250 ml rajská polévka, 2 ks rohlík, 250 ml voda

Svačina: 6 ks toastový chléb, 60 g sýr Eidam

Večeře: -

Tabulka 59: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	2 239	123
5.	1 424	8
6.	5 265	71
7.	3 200	47
8.	1 865	63
9.	2 030	613
10.	4 284	108
Průměr	2 901	148

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 8: Desetidenní jídelníček respondenta 6 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 50 g francouzská bageta, 10 g máslo, 50g salám Vysočina, 50 g paprika, 50 g okurka salátová, 50 g rajčata, 250 ml ovocný čaj s citronem a cukrem

Přesnídávka: 200 ml káva se smetanou a cukrem

Oběd: 250 ml kuřecí vývar, 1 porce gnochi, špenát dušený, pečené kuřecí maso

Svačina: 250 ml minerální voda Ondrášovka

Večeře: 500 ml pivo, 28 g chipsy

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 150 g tvarohový dezert s ovocem

Přesnídávka: 40 g chléb, 10 g Flora, 20 g dušená vepřová šunka, 100 g paprika, 200 ml capuccino

Oběd: -

Svačina: 150 g jogurt Florian, 70 g medovník, 20 g Tatiana

Večeře: 1 porce králík na smetaně, brambory vařené, jahody se šlehačkou

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 10 g dušená vepřová šunka, 25 g česneková pomazánka, 50 g paprika, 50 g okurka salátová, 50 g rajčata, 250 ml ovocný čaj s cukrem

Přesnídávka: 70 g medovník

Oběd: -

Svačina: 20 g Toffifee, 50 g rýžový chlebiček celozrnný polomáčený v jogurtové polevě

Večeře: 1 porce vepřový guláš, 1 + ½ ks houskový knedlík, 250 ml pomerančový džus

Tabulka 60: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	4 952	597
2.	3 670	1 193
3.	1 825	596
Průměr	3 482	795

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 10 g dušená vepřová šunka, 25 g česneková pomazánka, 50 g paprika, 50 g okurka salátová, 50 g rajčata, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 370 g banánový koktejl, 50g buchta pudinková

Oběd: ½ porce hovězí roštěná, houskový knedlík

Svačina: 500 ml Shock multivitamin, 43 g chipsy

Večeře: -

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 70 g dort piškotový s ovocem, 50 g buchta ořechová, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 2 ks rohlík, 20 g Flora, 25 g sýr Apetito, 20 g kuřecí šunka, 150 g paprika

Oběd: -

Svačina: 60 g rýžové celozrnné Raciolky, 500 ml Mattoni zelené jablko

Večeře: 50 g párek vídeňský, 20 g sýr, 1 rohlík, 10 g máslo, 100 g okurka salátová, 500 ml Shock multivitamin

Jídelníček – 6. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 1 ks rohlík, 10 g Flora, 48 g játrová paštika, 40 g rýžový celozrnný chlebíček, 150 g jablko

Oběd: -

Svačina: 500 ml Mattoni zelené jablko, 100 g polomáčené oplatky

Večeře: 163 g pizza se sýrem, šunkou a žampiony, 250 ml Cappy multivitamin s vodou, 250 ml Latte

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 150 g jogurt Florian višňový, 1 ks polomáčené oplatky

Přesnídávka: 2 ks rohlík, 20 g Flora, 50g salám Vysočina, 60 g rýžové celozrnné Raciolky, 150 g jablko

Oběd: -

Svačina: 500 ml Mattoni zelené jablko

Večeře: 50 g párek, 1 ks rohlík, 10 g máslo, 150 g okurka salátová, 375 g banánový koktejl

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 20 g Flora, 50 g salám Vysočina

Přesnídávka: 500 ml Kofola višňová

Oběd: -

Svačina: 320 g Activia nápoj (kiwi a jahoda), 40 g rýžový celozrnný chlebíček

Večeře: 1 porce vepřová kýta gyros, hranolky, 250 ml Kofola

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 10 g Flora, 50g salám Vysočina, 250 g ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks rohlík, 10 g Flora, 50 g salám Vysočina, 50 g polomáčené oplatky, 500 ml pomerančová šťáva

Oběd: 360 g krupicová kaše s máslem a cukrem

Svačina: -

Večeře: 100 g vejce, 50 g párek, 40 g chléb, 10 g máslo, 60 g celozrnné rýžové Raciolky

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 40 g chléb, 10 g Flora, 50 g salám Vysočina

Přesnídávka: 500 ml pomerančová šťáva

Oběd: -

Svačina: 1 ks větrník

Večeře: 1 porce zapečené brambory s kuřecím masem, 1 000 ml pivo

Tabulka 61: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	1 638	630
5.	2 067	1 850
6.	1 925	14
7.	2 764	50
8.	3 654	12
9.	3 812	172
10.	874	43
Průměr	2 391	396

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 9: Desetidenní jídelníček respondenta 7 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 2 ks buchta Margot, 300 ml slazený černý čaj s citronem

Přesnídávka: 1 ks ovocná přesnídávka, 1 ks Racio chlebiček, 500 ml zelený čaj

Oběd: 1 porce polévka česneková se sýrem, jehněčí na česneku, špenát dušený, brambory vařené

Svačina: 1 ks Racio chlebiček, 25 g čokoláda Milka, 200 ml zelený čaj

Večeře: 2 ks chléb, 90 g uzené maso, 30 g hořčice, 300 ml Lambrusco červené

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 300 ml mléko, 500 ml zelený čaj

Přesnídávka: 67 g listové těsto s rajčaty, mozzarellou a bazalkou, 50 g wasabi oříšky, 500 ml zelený čaj

Oběd: 1 porce hovězí vařené, omáčka rajská, těstoviny, 500 ml zelený čaj

Svačina: 1 ks pletenec s pekanovými ořechy, 300 ml káva 3 v 1, 1 ks Racio chlebiček

Večeře: 1 porce opečený brambor se slaninou a nivou, 20 g zelené olivy sterilované, 40 g wasabi oříšky, 500 ml pivo

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 1 ks pletenec s pekanovými ořechy, 350 ml slazený černý čaj s citronem

Přesnídávka: 40 g wasabi křupky, 500 ml zelený čaj

Oběd: 6 ks opečené masové koule, 100 g brambory opečené, 500 ml zelený čaj

Svačina: 120 g sterilovaný zelený hrášek, 25 g rajčata, 200 ml banánový džus

Večeře: 1 porce cuketová omáčka, těstoviny, 1 ks pomeranč, 300 ml Spumante

Tabulka 62: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	3 364	99
2.	3 929	55
3.	2 959	134
Průměr	3 417	96

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 400 ml mléko

Přesnídávka: 60 g hermelín, 120 g sterilovaný zelený hrášek, 300 ml zelený čaj

Oběd: 200 g marinovaný kuřecí a vepřový plátek, 100 g hranolky, 300 ml zelený čaj

Svačina: 1 ks Mc Flurry s Kit Kat posypkou a čokoládovým topingem, 1 ks Fresh chicken burger, 300 ml voda

Večeře: 60 g hermelín, 120 g marinovaný vepřový plátek, 100 g čínské zelí, 500 ml zelený čaj

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 400 ml mléko

Přesnídávka: 400 g jahodový jogurt, 30 g wasabi ořšky, 15 g Nutella, 500 ml zelený čaj

Oběd: ½ ks kuřecí bageta, 300 ml polévka bramborová, 300 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 1 ks rohlík, 50 g pomazánka česneková, 300 ml černý čaj

Večeře: 50 g salám šunkový, 1 ks obložený chlebíček, 300 ml minerální voda Magnesia

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 18 g tavený sýr, 20 g salám Vysočina, 300 ml kakao

Přesnídávka: 20 g jednohubky česnekové, 6 g čokoláda mléčná, 400 ml zelený čaj

Oběd: 90 g smažený vepřový řízek, 90 g smažený kuřecí řízek, 250 g brambory opečené, 300 ml minerální voda Mattoni s pomerančovou šťávou

Svačina: 50 g popcorn sýrový, 500 ml černý čaj, 200 ml minerální voda Mattoni

Večeře: 1 ks rohlík, 40 g paštika brusinková

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 40 g paštika brusinková, 300 ml kakao

Přesnídávka: 1 ks kukuřičný klas vařený, 300 ml zelený čaj

Oběd: 1 porce kuřecí plátek, zelenina dušená, rýže dušená, 300 ml pomerančová šťáva s minerální vodou Mattoni

Svačina: 1 ks roláda čokoládová, 1 ks bonbon Bon pari, ½ ks smaženka, 300 ml černý čaj

Večeře: 40 g pomazánka drožd'ová, ½ ks celozrnná houska, 25 g bageta, 400 ml zelený čaj

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 400 ml mléko

Přesnídávka: 75 g chipsy, 300 ml zelený čaj, 250 ml jablečný džus

Oběd: 1 porce vepřový vrabec, zelí dušené, knedlíky bramborové, 500 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 75 g hroznové víno, 3 ks cookies, 250 ml jablečný džus, 20 g olivy zelené sterilované, 300 ml zelený čaj

Večeře: 250 g brambory vařené, 150 g fazolová směs s kukuřicí, 38 g čokoláda Milka, 250 ml pomerančová šťáva, 250 ml káva s cukrem a mlékem

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 400 ml mléko

Přesnídávka: 1 ks celozrnná houska, 70 g sýr cottage, 25 g bageta, 6 g čokoláda Milka, 500 ml zelený čaj

Oběd: 400 ml polévka pekingská, 1 ks banán, 75 g hroznové víno, 500 ml zelený čaj

Svačina: 40 g koláč tvarohový, 9 ks brusinky v čokoládě, 400 g hrášek zelený sterilovaný, 500 ml minerální voda Magnesia

Večeře: ¼ ks jablko, 30 g chipsy, 500 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 60 g cereálie Nesquick, 400 ml mléko

Přesnídávka: 1 ks croissant s párkem, 1 ks tyčinka Twix, 300 ml zelený čaj, 250 ml pomerančový džus, 250 ml káva s cukrem a mlékem (90 ml)

Oběd: 1 porce halušky se zelím a slaninou, 500 ml voda

Svačina: 2 ks ovocný šáteček, 250 ml káva s cukrem a mlékem (90 ml), 250 ml pomerančový džus, 400 ml zelený čaj

Večeře: 1 porce čínské nudle s uzeným masem

Tabulka 63: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	5 894	154
5.	4 310	71
6.	4 942	96
7.	4 589	180
8.	3 566	386
9.	2 449	399
10.	4 405	955
Průměr	4 308	320

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 10: Desetidenní jídelníček respondenta 8 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 18 g tavený sýr, 30 g kuřecí šunka, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 100 g piškotový dort se šlehačkou

Oběd: 1 porce kuřecí směs na kari s ananase, těstoviny, 500 ml voda

Svačina: 1ks celozrnný rohlík, 18 g tavený sýr, 30 g kuřecí šunka, 1 ks tyčinka Flint, 250 ml ledová káva

Večeře: 2 ks cherry rajčata, 100 g müsli, 250 ml mléko, 100 g paprika, 250 ml voda

Jídelníček – 2. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 250 ml polévka bramborová, 1 ks celozrnná houska

Oběd: 50 g sekaná pečeně, 100 g brambory, 150 g salát rajčatový, 250 ml pomerančová šťáva

Svačina: 1 ks tyčinka Tatiana

Večeře: 150 g bageta s cibulí a sýrem, 38 g chipsy, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 3. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 250 ml kuřecí vývar s drobením

Oběd: 1 porce hovězí guláš, těstoviny, 250 ml voda, 250 ml rozpustná káva s mlékem

Svačina: 50 g čokoládové suflé, 250 ml šampaňské víno

Večeře: 50 g müsli, 250 ml mléko, 250 ml pomerančová šťáva, 250 ml ovocný čaj

Tabulka 64: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	2 896	1 220
2.	3 070	43
3.	1 957	81
Průměr	2 641	448

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 100 g čokoládové suflé, 250 ml ovocný čaj

Oběd: 250 ml kuřecí vývar s drobením, 1 porce smažený hermelín, bramborové krokety

Svačina: -

Večeře: 2 ks pizza špenátová se smetanou, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 5. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 100 g čokoládové suflé, 1 ks celozrnný rohlík, 10 g máslo, 250 ml ovocný čaj

Oběd: 250 ml polévka uzená s kroupami, 100 g uzené maso, 2 ks tmavý chléb, 30 g hořčice plnotučná

Svačina: -

Večeře: 1 porce plněné listové těsto se šunkou a sýrem, 30 g kečup, 250 ml voda, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 6. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 250 ml polévka uzená s kroupami, 1 porce pečený králík, brambory vařené,
250 ml minerální voda Mattoni

Svačina: 38 g chipsy, 250 ml rozpustná káva

Večeře: 2 ks rohlík, 20 g pomazánka salámová, 250 ml voda

Jídelníček – 7. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce svíčková na smetaně, 2 ks bramborový knedlík, 250 ml minerální voda
Mattoni

Svačina: -

Večeře: 2 ks pizza šunková, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 60 g veka, 20 g pomazánka salámová, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce vepřový řízek přírodní, omáčka hořčicová, 200 g těstoviny

Svačina: 1 ks banán v čokoládě, 250 ml svařené víno

Večeře: 100 g müsli, 250 ml mléko, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 18 g tavený sýr, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 200 g boloňské špagety, 250 ml minerální voda Mattoni

Svačina: -

Večeře: 1 ks chléb obalený ve vejci, 250 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 150 g pudíng čokoládový, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce vepřová pečeně, dušené zelí, bramborový knedlík, 250 ml pomerančová šťáva

Svačina: -

Večeře: 2 ks toastový chléb, 30 g pomazánka topinková, 250 ml pomerančový džus

Tabulka 65: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	4 483	149
5.	2 789	109
6.	3 058	35
7.	2 742	29
8.	3 015	42
9.	5 443	65
10.	1 510	172
Průměr	3 291	86

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 11: Desetidenní jídelníček respondenta 9 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 60 g celozrnný chléb, 15 g sýr Gervais, 30 g šunka krůtí, 450 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 250 ml minerální voda Korunní

Oběd: 150 ml polévka Minestrone, 200 g vepřová žebra s barbecue omáčkou, 60 g chléb

Svačina: 150 g jablko, 800 ml minerální voda Korunní

Večeře: 250 ml polévka kulajda, 60 g chléb, 350 ml černý čaj

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 70 g müsli, 150 ml plnotučné mléko, 450 ml černý čaj

Přesnídávka: 350 ml ovocný čaj

Oběd: 300 g kuřecí nudličky s čínskými nudlemi, 500 ml pomerančový džus s vodou

Svačina: 350 ml minerální voda Mattoni

Večeře: 2 ks celozrnný rohlík, 30 g pomazánka sardinková, 40 g sýr Leerdammer, 500 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 75 g sušenky žloutkové, 450 ml urologický čaj

Přesnídávka: 75 g sušenky žloutkové, 300 ml ovocný čaj

Oběd: 200 g čočka na kyselo, 30 g vejce sázené, 20 g okurka kyselá, 120 g salát zelný, 400 ml ovocný čaj

Svačina: 350 ml minerální voda Mattoni

Večeře: 2 ks drůbeží párky, 1 ks celozrnný rohlík, 5 g hořčice, 500 ml pomerančový džus s vodou

Tabulka 66: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	3 512	161
2.	2 957	46
3.	1 396	303
Průměr	2 622	170

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 10 g máslo, 40 g šunka drůbeží, 70 g ředkvičky, 450 ml urologický čaj

Přesnídávka: 150 g jablko, 500 ml pomerančová šťáva

Oběd: 200 ml polévka brokolicevá s uzeným masem, 120 g chléb, 25 g mléčná čokoláda

Svačina: 150 ml Lipánek – jahodové mléko, 500 ml minerální voda Mattoni

Večeře: 250 g zapečené těstoviny se zeleninou a masem, 500 ml ovocný čaj

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 60 g müsli, 150 ml plnotučné mléko, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 300 ml černý čaj

Oběd: 250 g zapečené těstoviny se zeleninou a masem, 12 g cherry rajčata, 500 ml minerální voda Mattoni

Svačina: 120 g bílý jogurt, 1 ks banán, 400 ml minerální voda Mattoni

Večeře: 100 g huspenina, 60 g chléb, 400 ml ovocný čaj

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 30 g celozrnná houska, 5 g máslo, 15 g sýr Gouda, 450 ml černý čaj

Přesnídávka: 500 ml minerální voda Korunní

Oběd: 100 g vepřový plátek s hlívou ústřičnou, 150 g rýže vařená, 50 g zmrzlina čokoládová

Svačina: 5 ks sušenky Milka ChocoMoo, 700 ml pomerančová šťáva

Večeře: 200 ml polévka kuřecí s těstovinami, 60 g chléb, 450 ml ovocný čaj

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 3 ks jablečný závin, 450 ml urologický čaj

Přesnídávka: 1 ks banán, 500 ml minerální voda Korunní

Oběd: 100 g vepřový plátek s hlívou ústřičnou, 150 g rýže vařená, 500 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 150 g jablko, 1 ks Monte, 300 ml bílá káva

Večeře: 40 g vepřová dušená šunka, 20 g kuřecí šunka, 40 g sýr Eidam, 50 g rajčata, 50 g okurka salátová, 60 g celozrnná houska, 500 ml pomerančová šťáva

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 170 g Activia Dobré ráno s oříškovým müsli a medem, 450 ml černý čaj

Přesnídávka: 300 ml minerální voda Mattoni

Oběd: 200 g bramborová kaše, 100 g smažený kuřecí řízek, 400 ml ovocný čaj

Svačina: 20 g sýr Leerdammer, 20 g paprika červená, 300 ml ovocný čaj

Večeře: 250 g salát z celozrnných těstovin s tuňákem, zeleninou a sýrem Gouda, 800 ml minerální voda Mattoni

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 170 g Activia Dobré ráno s čokoládovým müsli, 450 ml černý čaj s citronem

Přesnídávka: 400 ml ovocný čaj

Oběd: 250 g salát z celozrnných těstovin s tuňákem, zeleninou a sýrem Gouda, 500 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 1 ks müsli tyčinka Fit šťavnatá, 300 ml minerální voda Magnesia

Večeře: 60 g chléb, 20 g celozrnná houska, 30 g pomazánka grónská, 30 g ředkvičky, 400 ml černý čaj

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 200 ml Activia bílá – nápoj, 100 g müsli, 450 ml urologický čaj

Přesnídávka: 300 ml minerální voda Mattoni

Oběd: 250 g těstoviny se špenátem, omáčka sýrová, 300 ml černý čaj

Svačina: 150 g jablko, 500 ml pomerančová šťáva

Večeře: 200 ml polévka hrachová, 30 g celozrnná houska, 10 g máslo, 20 g salám šunkový, 500 ml minerální voda Mattoni

Tabulka 67: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	3 460	79
5.	2 432	60
6.	2 224	150
7.	2 650	232
8.	1 716	288
9.	1 420	26
10.	2 132	87
Průměr	2 291	132

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 12: Desetidenní jídelníček respondenta 10 – ČB

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 250 ml káva rozpustná s mlékem bez cukru, 3 ks perník, 150 g jahodový jogurt

Přesnídávka: -

Oběd: 200 g špagety s boloňskou omáčkou

Svačina: 400 g zákys banánový, 2 ks slunečnicová houska, 60 g mrkev

Večeře: 2 ks rohlík, 20 g pomazánkové máslo, 70 g rajčata, 70 g salát zelný s křenem

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 250 ml černý čaj slazený, 70 g tvarohový koláč, 150 g jogurt ořechový Florian

Přesnídávka: 1 ks jablko

Oběd: 2 ks celozrnný rohlík, 10 g pomazánkové máslo, 50 g sýr Eidam, 120 g rajčata, 60 g mrkev

Svačina: 2 ks mandarinky

Večeře: 1 porce smažené žampiony, brambory vařené, 30 g tatarská omáčka, 70 g ledový salát, 150 g jogurt jahodový Florian, 1 ks Tofínek

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 250 ml zelený čaj bez cukru, 80 g celozrnný chléb, 10 g máslo, 30 g marmeláda jahodová

Přesnídávka: -

Oběd: 80 g celozrnný chléb, 70 g ledový salát, 40 g rajčata

Svačina: 2 ks mandarinky, 1 ks Tofínek

Večeře: 1 porce hovězí plátek na slanině s paprikou, rýže dušená, 40 g mléčná čokoláda, 130 g jogurt Krajanka

Tabulka 68: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [μg]
1.	5 558	186
2.	3 059	79
3.	2 637	15
Průměr	3 751	93

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 250 ml káva rozpustná s mlékem bez cukru, 1 ks houska, 10 g máslo, 30 g marmeláda jahodová, 150 g jahodový jogurt Florian

Přesnídávka: 80 g mandarinky

Oběd: 200 g nudle s mákem, 95 g salát ovocný

Svačina: 1 ks rohlík, 100 g mozzarella, 50 g ledový salát, 320 g Activia jogurtový nápoj

Večeře: 1 ks řezy Míša, 250 ml káva s mlékem, 200 ml bílé víno, 80 g zmrzlina čokoládová

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 1 ks řezy Míša, 250 ml káva s mlékem

Přesnídávka: -

Oběd: 2 ks tortilla s vepřovým masem, rajčaty, kukuřicí a bílým jogurtem

Svačina: 320 g Activia jogurtový nápoj, 10 g mléčná čokoláda, 70 g salát ovocný

Večeře: 330 ml polévka kuřecí s těstovinami, 1 ks kobliha, 1 ks banán

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 1 porce ovesná kaše s kakaem

Přesnídávka: 60 g croissant sladký plněný, 130 g paprika červená, 10 g gumové bonbony JoJo

Oběd: 120 g jahodové tvarohové knedlíky s cukrem a skořicí, 20 g zakysaná smetana

Svačina: 80 g chléb, 20 g vepřová dušená šunka, 20 g sýr Eidam, 5 g Rama, 30 g paprika červená

Večeře: 100 g treska se zakysanou smetanou, 100 g brambory vařené, 200 ml bílé víno

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 150 g sýr cottage, 60 g římský salát, 250 ml káva s mlékem bez cukru

Přesnídávka: -

Oběd: 330 ml polévka kuřecí s těstovinami, 200 g treska, 120 g paprika červená, 30 g římský salát

Svačina: 80 g kynutý koláč s ovocem, 250 ml káva s mlékem

Večeře: 100 g pizza šunková, 70 g salát zelný, 200 ml puding banánový, 10 g dětské piškoty

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 1 porce ovesná kaše, 250 ml káva s mlékem

Přesnídávka: 100 g hruška

Oběd: 2 ks houska s dýňovými semínky, 80 g římský salát

Svačina: -

Večeře: 250 g pečené kuře, 100 g rýže dušená, 50 g římský salát, 50 g kynutý koláč s ovocem

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 150 g jahodový jogurt Florian, 50 g kynutý koláč s ovocem, 250 ml černý čaj slazený

Přesnídávka: 1 ks celozrnný rohlík, 18 g tavený sýr, 40 g šunka

Oběd: 1 porce vepřový závitok, těstoviny, salát okurkový

Svačina: 100 g hruška

Večeře: 1 porce ovesná kaše

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 250 ml káva s mlékem bez cukru, 150 g jahodový jogurt Zott, 1 ks tatranka

Přesnídávka: -

Oběd: 250 ml polévka česneková, 1 porce lasagne

Svačina: 450 g syrovátkový nápoj

Večeře: 2 ks rohlík, 150 g sýr cottage, 220 g červená řepa

Tabulka 69: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	2 686	66
5.	1 554	69
6.	2 411	1 952
7.	3 257	1 658
8.	2 129	53
9.	3 014	60
10.	3 532	30
Průměr	2 655	555

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 13: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 1. týden

Jídelníček – 31.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, jogurt

Polévka: Polévka kulajda

Oběd 1: Dukátové buchtičky s krémem

Oběd 2: Rybí filé pečené na kmínu, brambory vařené maštěné

Oběd 3: Bratislavská vepřová kýta, těstoviny

Oběd 4: Vepřové žebírko na kmínu, rýže dušená

Oběd 5: Smažené tofu, brambory vařené maštěné

Večeře: Hovězí maso na pepři, těstoviny

Tabulka 70: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 31.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	599	859	151	-	-	-	-	1 245	2 854
2	599	859	-	940	-	-	-	1 245	3 643
3	599	859	-	-	1348	-	-	1 245	4 051
4	599	859	-	-	-	435	-	1 245	3 138
5	599	859	-	-	-	-	845	1 245	3 548

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 71: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 31.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	5	22	27	-	-	-	-	5	59
2	5	22	-	538	-	-	-	5	570
3	5	22	-	-	22	-	-	5	54
4	5	22	-	-	-	2	-	5	34
5	5	22	-	-	-	-	24	5	56

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 1.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, sýr

Polévka: Polévka se sýrovými noky

Oběd 1: Sójový karbanátek, brambory vařené maštěné, okurka

Oběd 2: Guláš hovězí, knedlíky houskové

Oběd 3: Vepřová pečeně, zelenina dušená, brambory vařené

Oběd 4: Rizoto z vepřového masa, sýr, okurka

Večeře: Zapečené těstoviny, okurka

Tabulka 72: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 1.11.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	775	1 272	1037	-	-	-	816	3 900
2	775	1 272	-	1720	-	-	816	4 583
3	775	1 272	-	-	1350	-	816	4 213
4	775	1 272	-	-	-	666	816	3 529

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 73: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 1.11.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	5	12	25	-	-	-	29	71
2	5	12	-	12	-	-	29	58
3	5	12	-	-	83	-	29	129
4	5	12	-	-	-	26	29	72

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 2.11.2011

Snídaně: Čaj, sladké pečivo

Polévka: Polévka zelná

Oběd 1: Hrachová kaše, vejce vařené, chleba, okurka

Oběd 2: Vepřová kotleta se sýrem, brambory vařené

Oběd 3: Hovězí maso vařené, omáčka rajská, knedlíky houskové

Oběd 4: Jitnice, brambory vařené, zelí kyselé syrové

Večeře: Kuřecí plátek, brambory vařené, okurka

Tabulka 74: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 2.11.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	20	766	664	-	-	-	911	2 361
2	20	766	-	946	-	-	911	2 643
3	20	766	-	-	1 643	-	911	3 340
4	20	766	-	-	-	1 330	911	3 027

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 75: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 2.11.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	1	7	65	-	-	-	24	97
2	1	7	-	23	-	-	24	55
3	1	7	-	-	17	-	24	49
4	1	7	-	-	-	27	24	59

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 3.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, párek, hořčice

Polévka: Polévka hovězí s játrovou rýží

Oběd 1: Kaše rýžová s kakaem

Oběd 2: Košický řízek, bramborová kaše, okurka

Oběd 3: Uzené maso vařené, zelí dušené, bramborové knedlíky

Oběd 4: Hovězí pečeně frankfurtská, těstoviny

Oběd 5: Kuřecí plátek, zelenina dušená, brambory vařené

Večeře: Vepřový řízek smažený, brambory vařené maštěné, okurka

Tabulka 76: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 3.11.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	1 246	901	469	-	-	-	-	891	3 507
2	1 246	901	-	1838	-	-	-	891	4 876
3	1 246	901	-	-	2510	-	-	891	5 548
4	1 246	901	-	-	-	966	-	891	4 004
5	1 246	901	-	-	-	-	1420	891	4 458

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 77: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 3.11.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	-	7	48	-	-	-	-	39	94
2	-	7	-	43	-	-	-	39	89
3	-	7	-	-	16	-	-	39	62
4	-	7	-	-	-	9	-	39	55
5	-	7	-	-	-	-	85	39	131

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka hrachová

Oběd 1: Závitek vepřový, rýže dušená

Oběd 2: Roštěná, brambory vařené

Oběd 3: Omáčka koprová, vejce vařené, knedlíky houskové

Oběd 4: Těstovinový salát s kuřecím masem

Večeře: -

Tabulka 78: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 4.11.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	556	790	576	-	-	-	-	1 922
2	556	790	-	902	-	-	-	2 248
3	556	790	-	-	1 688	-	-	3 034
4	556	790	-	-	-	956	-	2 302

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 79: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 4.11.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	5	90	8	-	-	-	-	103
2	5	90	-	23	-	-	-	118
3	5	90	-	-	78	-	-	173
4	5	90	-	-	-	293	-	388

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 14: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 2. týden

Jídelníček – 3.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, sýr

Polévka: Polévka květáková

Oběd 1: Těstoviny s mákem

Oběd 2: Pařížský karbanátek, bramborová kaše

Oběd 3: Vepřový vrabec, zelí dušené, bramborové knedlíky

Oběd 4: Rybí filé pečené, zelenina dušená, brambory vařené maštěné

Oběd 5: Rizoto z kuřecího masa, sýr, okurky

Večeře: Párek, bramborová kaše, ovoce

Tabulka 80: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 3.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	991	663	203	-	-	-	-	1 234	3 091
2	991	663	-	1088	-	-	-	1 234	3 976
3	991	663	-	-	1143	-	-	1 234	4 031
4	991	663	-	-	-	1456	-	1 234	4 344
5	991	663	-	-	-	-	1157	1 234	4 045

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 81: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 3.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	6	3	6	-	-	-	-	27	42
2	6	3	-	51	-	-	-	27	87
3	6	3	-	-	16	-	-	27	52
4	6	3	-	-	-	598	-	27	634
5	6	3	-	-	-	-	25	27	61

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4.1.2012

Snídaně: Čaj, sladké pečivo

Polévka: Polévka česká cibulačka

Oběd 1: Zapečené brambory se zeleninou

Oběd 2: Hovězí maso vařené, omáčka křenová, knedlíky houskové

Oběd 3: Kuřecí řízek smažený, brambory vařené maštěné

Oběd 4: Halušky se zelím a slaninou

Večeře: Hovězí guláš, těstoviny

Tabulka 82: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 4.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	20	772	560	-	-	-	1 122	2 474
2	20	772	-	1886	-	-	1 122	3 800
3	20	772	-	-	1087	-	1 122	3 001
4	20	772	-	-	-	1691	1 122	3 605

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 83: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 4.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	1	15	81	-	-	-	5	102
2	1	15	-	26	-	-	5	47
3	1	15	-	-	52	-	5	73
4	1	15	-	-	-	21	5	42

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 5.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, obložený talíř

Polévka: Polévka zeleninová

Oběd 1: Houbové rizoto, okurky

Oběd 2: Guláš segedínský, knedlíky houskové

Oběd 3: Vepřová pečeně, fazolky, brambory vařené

Oběd 4: Špagety s tuňákem

Večeře: Rizoto z kuřecího masa, sýr, okurky

Tabulka 84: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 5.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	1 261	591	1 273	-	-	-	1 157	4 282
2	1 261	591	-	1 459	-	-	1 157	4 468
3	1 261	591	-	-	1 634	-	1 157	4 643
4	1 261	591	-	-	-	535	1 157	3 544

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 85: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 5.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	580	4	26	-	-	-	25	635
2	580	4	-	22	-	-	25	631
3	580	4	-	-	25	-	25	634
4	580	4	-	-	-	15	25	624

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 6.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka dršťková

Oběd 1: Brokolice se sýrovou omáčkou, brambory vařené

Oběd 2: Hovězí maso na houbách, těstoviny

Oběd 3: Kuře na paprice, knedlíky houskové

Oběd 4: Cmunda po kaplicku, zelí dušené, uzené maso vařené

Večeře: -

Tabulka 86: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 6.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	556	866	1 882	-	-	-	-	3 304
2	556	866	-	850	-	-	-	2 272
3	556	866	-	-	1 571	-	-	2 993
4	556	866	-	-	-	2 714	-	4 136

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 87: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 6.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	5	3	59	-	-	-	-	67
2	5	3	-	4	-	-	-	12
3	5	3	-	-	18	-	-	26
4	5	3	-	-	-	45	-	53

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 15: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 3. týden

Jídelníček – 17.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka kmínová s vejci

Oběd 1: Trhanec

Oběd 2: Vepřové žebírko srbské, brambory vařené

Oběd 3: Hovězí debrecínská pečeně, rýže dušená

Oběd 4: Vaječná omeleta s hráškem, brambory vařené maštěné

Oběd 5: Smažený sýr se šunkou, brambory vařené maštěné

Večeře: Karbanátek smažený, brambory vařené maštěné, okurka

Tabulka 88: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 17.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	416	806	245	-	-	-	-	1 044	2 511
2	416	806	-	2 066	-	-	-	1 044	4 332
3	416	806	-	-	575	-	-	1 044	2 841
4	416	806	-	-	-	966	-	1 044	3 232
5	416	806	-	-	-	-	2 205	1 044	4 471

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 89: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 17.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	15	13	49	-	-	-	-	43	120
2	15	13	-	210	-	-	-	43	281
3	15	13	-	-	2	-	-	43	73
4	15	13	-	-	-	38	-	43	109
5	15	13	-	-	-	-	35	43	106

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 18.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, sýr

Polévka: Polévka kuřecí s těstovinami

Oběd 1: Zeleninové rizoto, sýr, okurka

Oběd 2: Sekaná, brambory vařené maštěné, okurka

Oběd 3: Hamburská vepřová kýta, knedlíky houskové

Oběd 4: Salámový řízek, brambory vařené maštěné, okurka

Oběd 5: Kuřecí plátek na bylinkách, rýže dušená

Večeře: Vepřový vrabec, zelí dušené, bramborové knedlíky

Tabulka 90: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 18.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	775	825	740	-	-	-	-	1 143	3 483
2	775	825	-	1078	-	-	-	1 143	3 821
3	775	825	-	-	1792	-	-	1 143	4 535
4	775	825	-	-	-	1384	-	1 143	4 127
5	775	825	-	-	-	-	504	1 143	3 247

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 91: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 18.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	5	2	55	-	-	-	-	16	78
2	5	2	-	39	-	-	-	16	62
3	5	2	-	-	19	-	-	16	42
4	5	2	-	-	-	39	-	16	62
5	5	2	-	-	-	-	4	16	27

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 19.10.2011

Snídaně: Čaj, sladké pečivo

Polévka: Polévka krkonošská cibulačka

Oběd 1: Cizrna po bretaňsku, vejce vařené, okurky, chléb

Oběd 2: Zapečené těstoviny s uzeninou, okurka

Oběd 3: Vepřová pečeně, špenát dušený, bramborové knedlíky

Oběd 4: Kuřecí nudličky po čínsku, rýže dušená

Večeře: Vepřová plec na kmínu, brambory vařené maštěné

Tabulka 92: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 19.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	20	772	2 310	-	-	-	835	3 937
2	20	772	-	816	-	-	835	2 443
3	20	772	-	-	1 830	-	835	3 457
4	20	772	-	-	-	1 961	835	3 588

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 93: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 19.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	1	15	52	-	-	-	28	96
2	1	15	-	29	-	-	28	73
3	1	15	-	-	22	-	28	66
4	1	15	-	-	-	7	28	51

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 20.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, párek, hořčice

Polévka: Polévka fazolková

Oběd 1: Sójové maso po čínsku, těstoviny

Oběd 2: Maso tří barev, rýže dušená

Oběd 3: Vepřový přírodní řízek, brambory vařené

Oběd 4: Hovězí pečeně po námořnicku, knedlíky houskové

Večeře: Vepřový řízek smažený, brambory vařené maštěné, okurka

Tabulka 94: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 20.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	1 246	729	1 399	-	-	-	891	4 265
2	1 246	729	-	1 771	-	-	891	4 637
3	1 246	729	-	-	834	-	891	3 700
4	1 246	729	-	-	-	2 325	891	5 191

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 95: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 20.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	-	10	22	-	-	-	39	71
2	-	10	-	4	-	-	39	53
3	-	10	-	-	23	-	39	72
4	-	10	-	-	-	31	39	80

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 21.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka gulášová

Oběd 1: Kaše krupicová s kakaem

Oběd 2: Houbové rizoto s vepřovým masem, okurka

Oběd 3: Plněný paprikový lusk, knedlíky houskové

Oběd 4: Zapékané brambory s vepřovým masem, okurka

Večeře: -

Tabulka 96: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 21.10.2011

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	556	813	432	-	-	-	-	1 801
2	556	813	-	1 296	-	-	-	2 665
3	556	813	-	-	1 346	-	-	2 715
4	556	813	-	-	-	1 902	-	3 271

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 97: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 21.10.2011

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	5	5	54	-	-	-	-	64
2	5	5	-	26	-	-	-	36
3	5	5	-	-	1174	-	-	1 184
4	5	5	-	-	-	55	-	65

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 16: Jídelníček Menzy Studentská JU v Českých Budějovicích – 4. týden

Jídelníček – 23.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka bramborová s krupkami

Oběd 1: Sójové maso na paprice, těstoviny

Oběd 2: Dalmátské čufty, rýže dušená

Oběd 3: Květák smažený, brambory vařené maštěné

Oběd 4: Vepřové žebírko putimské, rýže dušená

Večeře: Uzené maso vařené, bramborová kaše, okurka

Tabulka 98: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 23.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	416	805	1211	-	-	-	2 260	4 692
2	416	805	-	2339	-	-	2 260	5 820
3	416	805	-	-	2287	-	2 260	5 768
4	416	805	-	-	-	2144	2 260	5 625

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 99: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 23.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	15	9	33	-	-	-	25	82
2	15	9	-	284	-	-	25	333
3	15	9	-	-	42	-	25	91
4	15	9	-	-	-	2	25	51

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 24.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, sýr

Polévka: Polévka česneková

Oběd 1: Flamendr z vepřového masa, rýže dušená

Oběd 2: Hovězí maso vařené, mrkev zadělávaná, brambory vařené

Oběd 3: Závitek vepřový, těstoviny

Oběd 4: Žemlovka s jablky a tvarohem

Večeře: Krůtí maso na paprice, těstoviny

Tabulka 100: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 24.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	991	855	1459	-	-	-	973	4 278
2	991	855	-	1273	-	-	973	4 092
3	991	855	-	-	967	-	973	3 786
4	991	855	-	-	-	949	973	3 768

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 101: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 24.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	6	9	6	-	-	-	20	41
2	6	9	-	41	-	-	20	76
3	6	9	-	-	17	-	20	52
4	6	9	-	-	-	31	20	66

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 25.1.2012

Snídaně: Čaj, sladké pečivo

Polévka: Polévka frankfurtská

Oběd 1: Vaječná sedlina se zeleninou, brambory vařené

Oběd 2: Džuveč z vepřového masa, okurka

Oběd 3: Kuře pečené, brambory vařené

Oběd 4: Sýrovobramborové krokety, zelenina míchaná dušená

Oběd 5: Kuřecí přírodní řízek, brokolice, brambory vařené

Večeře: Vepřenky s cibulí, brambory vařené maštěné

Tabulka 102: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 25.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	20	272	888	-	-	-	-	987	2 167
2	20	272	-	539	-	-	-	987	1 818
3	20	272	-	-	904	-	-	987	2 183
4	20	272	-	-	-	2123	-	987	3 402
5	20	272	-	-	-	-	917	987	2 196

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 103: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 25.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd					Večeře	Celkem
			1	2	3	4	5		
1	1	2	183	-	-	-	-	28	214
2	1	2	-	361	-	-	-	28	392
3	1	2	-	-	25	-	-	28	56
4	1	2	-	-	-	134	-	28	165
5	1	2	-	-	-	-	40	28	71

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 26.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, obložený talíř

Polévka: Polévka hovězí s kapáním

Oběd 1: Lečo zeleninové, brambory vařené

Oběd 2: Ledvinky dušené na cibulce, rýže dušená

Oběd 3: Vepřová pečeně, zelí dušené, bramborové knedlíky

Oběd 4: Sýr smažený, brambory vařené maštěné

Večeře: Kuřecí přírodní řízek, brambory vařené

Tabulka 104: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 26.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	1 261	823	1 257	-	-	-	904	4 245
2	1 261	823	-	726	-	-	904	3 714
3	1 261	823	-	-	1 142	-	904	4 130
4	1 261	823	-	-	-	1 897	904	4 885

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 105: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 26.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [µg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	580	6	70	-	-	-	25	681
2	580	6	-	22	-	-	25	633
3	580	6	-	-	16	-	25	627
4	580	6	-	-	-	41	25	652

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 27.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka čočková

Oběd 1: Těstovinový salát se zeleninou, pečivo

Oběd 2: Čevapčiči, brambory vařené maštěné, obloha

Oběd 3: Rybí filé smažené, bramborová kaše

Oběd 4: Vepřové žebírko cikánské, rýže dušená

Večeře: -

Tabulka 106: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 27.1.2012

Kombinace jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	556	789	895	-	-	-	-	2 240
2	556	789	-	922	-	-	-	2 267
3	556	789	-	-	1 065	-	-	2 410
4	556	789	-	-	-	504	-	1 849

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 107: Odhad obsahu jodu v jednotlivých kombinacích jídel v jídelníčku Menzy Studentská JU v ČB z 27.1.2012

Kombinace jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	5	15	295	-	-	-	-	315
2	5	15	-	42	-	-	-	62
3	5	15	-	-	369	-	-	389
4	5	15	-	-	-	175	-	195

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 17: Desetidenní jídelníček respondenta 1 – Ostrava

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 2 ks toastový chléb, 50 g tavený sýr, 250 ml voda

Přesnídávka: 250 ml voda

Oběd: 1 porce rýžový nákyp, 500 ml černý čaj

Svačina: 250 ml voda

Večeře: 3 ks toastový chléb, 50 g tavený sýr, 1 ks rajče, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 50 g tavený sýr, 500 ml voda

Přesnídávka: 250 ml voda, 250 ml černý čaj, 1 ks Tatranka

Oběd: 1 porce zapečené brambory se sýrem, dušená jarní zelenina, 250 ml voda

Svačina: 250 ml voda, 250 ml černý čaj

Večeře: 1 porce zapečené brambory se sýrem, dušená jarní zelenina, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 1 porce těstoviny s nivou a česnekem, 500 ml černý čaj

Svačina: 500 ml voda

Večeře: 140 g vánočka, 500 ml černý čaj

Tabulka 108: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	2 602	68
2.	3 183	99
3.	1 160	16
Průměr	2 315	61

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 500 ml voda

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 3 ks povidlové buchty, 500 ml voda

Svačina: -

Večeře: 1 porce těstoviny s nivou a česnekem, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 2 ks pomeranč, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 1 porce špagety v rajské omáčce se sýrem, 250 ml černý čaj

Svačina: 500 ml černý čaj

Večeře: 2 ks chléb, 50 g tavený sýr, 100 g paprika, 1 000 ml černý čaj

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 6 ks knäckebrot, 50 g tavený sýr, 1 ks rajče, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 6 ks knäckebrot, 50 g tavený sýr, 70 g okurka salátová, 500 ml voda

Svačina: 500 ml černý čaj

Večeře: 2 ks pomeranč, 1ks Tatranka, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 7. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky se zeleninou, dušená rýže, 250 ml černý čaj

Svačina: 500 ml černý čaj

Večeře: 2 ks rohlík, 10 g máslo, 50 g tvrdý sýr, 1 000 ml černý čaj

Jídelníček – 8. den

Snídaně: -

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 1 porce tofu se zeleninou, dušená rýže, 250 ml černý čaj

Svačina: 500 ml voda

Večeře: 2 ks banán, 1 ks Tatranka, 1 000 ml černý čaj

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 6 ks knäckebrot, 50 g tavený sýr, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: -

Svačina: 500 ml černý čaj

Večeře: 1 porce bretaňské fazole, 1 ks tmavý chléb, 500 ml černý čaj

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 140 g makový závin, 500 ml voda

Přesnídávka: 500 ml voda

Oběd: 1 ks banán, 500 ml voda

Svačina: 500 ml černý čaj

Večeře: 8 ks knäckebrot, 60 g tavený sýr, 70 g okurka salátová, 500 ml černý čaj

Tabulka 109: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	790	27
5.	1 433	1 173
6.	993	28
7.	3 447	40
8.	2 084	1 194
9.	2 635	60
10.	670	32
Průměr	1 722	365

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 18: Desetidenní jídelníček respondenta 2 – Ostrava

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 60 g chléb, 2 g máslo, 50 g dušená šunka, 250 ml čaj s mlékem

Přesnídávka: 60 g banán, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka zeleninová, špagety v rajské omáčce se sýrem, 350 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 100 g toastový chléb, 35 g tavený sýr, 200 ml voda

Večeře: 1 porce šopský salát, 1 ks celozrnný rohlík, 500 ml voda

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 2 g máslo, 5 g med, 250 ml kakao

Přesnídávka: 1 ks jablko, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka česneková, sekaná svíčková na smetaně, houskový knedlík, 500 ml minerální voda Magnesia

Svačina: 150 g bílý jogurt, 200 ml voda

Večeře: 250 g chléb obalovaný ve vejíčku, 30 g hořčice, 200 ml voda

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 50 g müsli, 200 ml mléko, 250 ml káva s mlékem bez cukru

Přesnídávka: 150 g ovocný jogurt, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka zelná, kuřecí nudličky se zeleninou, dušená rýže, 500 ml přírodní minerální voda Korunní

Svačina: 1 ks pomeranč, 200 ml voda

Večeře: 100 g uzená makrela, 1 ks rohlík, 200 ml voda

Tabulka 110: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	4 500	1 194
2.	5 759	120
3.	4 863	255
Průměr	5 041	523

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 50 g chléb, 18 g tavený sýr, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 150 g ovocná přesnídávka, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka hrachová, roštěná, brambory vařené, 200 ml voda

Svačina: 1 ks celozrnný rohlík, 80 g dušená šunka, 200 ml pomerančový džus

Večeře: 200 g grilované kuřecí maso, 60 g chléb, 30 g kečup, 150 ml bílé víno

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 1 ks rohlík, 80 g dušená šunka, 5 g pomazánkové máslo, 250 ml kakao

Přesnídávka: 2 ks pomeranč, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka hovězí s rýží, pečená kachna, dušené zelí, bramborový knedlík, 300 ml pivo

Svačina: 150 g bílý jogurt, 200 ml voda

Večeře: 200 g kuskus s kuřecím masem, 250 ml voda

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 100 g míchaná vejčička, 60 g chléb, 250 ml čaj s mlékem

Přesnídávka: 200 g salát mrkvový s jablky, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka frankfurtská, 200 g palačinky s džemem, 200 ml mléko

Svačina: 80 g chléb, 50 g tavený sýr, 200 ml voda

Večeře: 100 g vlašský salát, 1 ks rohlík

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 45 g müsli, 400 ml pomerančový džus

Přesnídávka: 1 ks párek v rohlíku, 200 ml voda, 250 ml káva

Oběd: 1 porce polévka krupicová s vejci, přírodní kuřecí řízek, hranolky, 200 ml jablečný džus

Svačina: 2 ks rohlík, 100 g dušená šunka, 50 g sýr, 30 g kečup, 200 ml voda

Večeře: 200 g šunková pizza, 1000 ml pivo

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 2 ks rohlík, 5 g máslo, 100 g dušená šunka, 250 ml kakao

Přesnídávka: 200 g pomelo, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka hovězí s kapáním, pečená vepřová panenka, dušená jarní zelenina, 60 g bageta, 200 ml Kofola

Svačina: 100 g croissant s čokoládou, 200 ml voda, 200 ml káva

Večeře: 200 g bramborák, 1 500 ml pivo

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 120 g chléb, 5 g máslo, 40 g tvarůžky, 250 ml čaj s mlékem

Přesnídávka: 2 ks mandarinka, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka kulajda, králík na zelenině, brambory vařené, 200 ml šťáva

Svačina: 150 g bílý jogurt, 200 ml voda

Večeře: 120 g zapečený hermelín, 80 g chléb, 200 ml voda

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 80 g bageta, 75 g sýr cottage s pažitkou, 250 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 50 g buchta s tvarohem, 200 ml káva, 250 ml voda

Oběd: 1 porce polévka gulášová, smažený vepřový řízek, bramborový salát, 200 ml pivo

Svačina: 1 ks houska, 5 g pomazánkové máslo, 20 g sýr Eidam, 200 ml káva, 250 ml voda

Večeře: 200 g těstoviny s mořskými plody, 200 ml bílé víno

Tabulka 111: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	4 527	150
5.	5 790	934
6.	3 995	159
7.	7 332	45
8.	6 747	102
9.	6 129	82
10.	6 120	178
Průměr	5 806	236

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 19: Desetidenní jídelníček respondenta 3 – Ostrava

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 150 g ovocný jogurt, 500 ml voda

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky se zeleninou, dušená rýže, 500 ml voda

Svačina: 100 g celozrnný chléb, 70 g sýr cottage, 1 ks rajče, 500 ml voda

Večeře: 250 ml acidofilní mléko, 500 ml voda

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 100 g celozrnný chléb, 35 g tavený sýr, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks banán, 50 g sušenky BeBe, 500ml voda

Oběd: 1 porce dušený špenát, volské oko, brambory vařené, 500 ml voda

Svačina: 150 g palačinky s marmeládou, 500 ml voda

Večeře: 250 ml zeleninová polévka, 500 ml voda

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks pomeranč, 500 ml voda

Oběd: 1 porce rybí filé se sýrovou krustou, brambory, 500 ml voda

Svačina: 100 g míchaná vejce, 1 ks celozrnný rohlík, 500 ml voda

Večeře: 1 ks jablko, 500 ml voda

Tabulka 112: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	3 673	90
2.	3 718	127
3.	3 568	196
Průměr	3 653	138

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 100 g celozrnný chléb, 50 g dušená šunka, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks kiwi, 150 g bílý jogurt, 500 ml voda

Oběd: 1 porce kuřecí nudličky kung pao, dušená rýže, 500 ml voda

Svačina: 100 g croissant s čokoládou, 500 ml voda

Večeře: 2 ks celozrnný rohlík, 50 g párek, 500 ml voda

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 50 g müsli, 250 ml mléko, 250 ml káva s mlékem

Přesnídávka: 200 g pomelo, 150 g bílé hrozny, 500 ml voda

Oběd: 1 porce smažený vepřový řízek, salát bramborový, 500 ml voda

Svačina: 2 ks toastový chléb, 50 g dušená šunka, 500 ml voda

Večeře: 250 g těstovinový salát, 500 ml voda

Jídelníček – 6. den

Snídaně: 100 g jablečný závin, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks hruška, 500 ml voda

Oběd: 200 g boloňské špagety, 500 ml voda

Svačina: 1 ks celozrnný rohlík, 30 g sýr Eidam, 500 ml voda

Večeře: 1 ks hermelín, 100 g celozrnný chléb, 500 ml voda

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks jablko, 50 g sušenky BeBe, 500 ml voda

Oběd: 100 g smažený květák, brambory vařené, 500 ml voda

Svačina: 100 g celozrnný chléb, 30 g Nutella, 500 ml voda

Večeře: 150 g šopský salát, 4 ks toastový chléb, 500 ml voda

Jídelníček – 8. den

Snídaně: 100 g celozrnný chléb, 15 g máslo, 30 g marmeláda, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 150 g bílý jogurt, 1 ks mandarinka, 500 ml voda

Oběd: 250 g šunková pizza, 500 ml pivo

Svačina: 2 ks celozrnný rohlík, 100 g salát vlašský, 500 ml voda

Večeře: 150 g ovocný salát

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 50 g müsli, 300 ml mléko, 400 ml ovocný čaj

Přesnídávka: 1 ks pomeranč, 100 g croissant s čokoládou, 500 ml voda

Oběd: Sýrová omáčka, těstoviny, 500 ml voda

Svačina: 200 g míchaná vejce se šunkou, 100 g dušená zelenina, 500 ml voda

Večeře: 200 g bramborák, 500 ml voda

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 100 g celozrnný chléb, 35 g tavený sýr, 250 ml káva s mlékem

Přesnídávka: 150 g ovocný jogurt, 30 g čokoláda, 500 ml voda

Oběd: 150 g grilované kuře, 100 g brambory vařené, 500 ml voda

Svačina: 150 g toastový chléb, 50 g dušená šunka, 50 g sýr Eidam, 500 ml voda

Večeře: 200 g salát těstovinový, 1 ks celozrnný rohlík, 500 ml voda

Tabulka 113: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
4.	4 176	33
5.	3 420	339
6.	6 304	17
7.	3 930	1 216
8.	2 539	44
9.	2 894	210
10.	5 370	266
Průměr	4 090	304

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 20: Desetidenní jídelníček respondenta 4 – Ostrava

Jídelníček – 1. den

Snídaně: 2 ks sušenky Bebe, 250 ml vláknina

Přesnídávka: 1 ks jablko, 500 ml voda

Oběd: 150 g těstoviny zapečené s masem a zeleninou, 500 ml voda

Svačina: 50 g okurka salátová, 500 ml voda

Večeře: -

Jídelníček – 2. den

Snídaně: 40 g chléb, 50 g sýr Eidam, 500 ml černý čaj

Přesnídávka: -

Oběd: 200 g rizoto s vepřovým masem a zeleninou, 500 ml voda

Svačina: 1 ks rajče, 500 ml voda

Večeře: -

Jídelníček – 3. den

Snídaně: 50 g müsli, 200 ml mléko, 250 ml vláknina, 500 ml voda

Přesnídávka: -

Oběd: 50 g míchaná vejce, 50 g chléb, 500 ml voda

Svačina: 250 ml mléko, 500 ml voda

Večeře: 50 g celozrnný chléb, 18 g tavený sýr, 500 ml voda

Tabulka 114: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 1. až 3. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [µg]
1.	926	26
2.	1 524	23
3.	1 379	85
Průměr	1 276	45

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4. den

Snídaně: 100 g suchá rýže, 500 ml černý čaj, 500 ml voda

Přesnídávka: 250 ml vláknina

Oběd: 90 g přírodní kuřecí řízek, 50g brambory vařené, 500 ml voda

Svačina: -

Večeře: 50 g chléb celozrnný, 50 g dušená šunka, 500 ml voda

Jídelníček – 5. den

Snídaně: 250 ml káva, 500 ml voda

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce rybí filé pečené na kmínu, 50 g brambory vařené, 500 ml voda

Svačina: -

Večeře: -

Jídelníček – 6. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce vepřová játra dušená na cibulce, 80 g rýže dušená, 500 ml voda

Svačina: 150 g bílý jogurt, 500 ml voda

Večeře: 1 500 ml pivo, 1 500 ml voda

Jídelníček – 7. den

Snídaně: 50 g buchta s povidly, 250 ml vláknina, 500 ml voda

Přesnídávka: -

Oběd: 150 g lečo, 500 ml voda

Svačina: -

Večeře: 1 ks párek v rohlíku, 500 ml voda

Jídelníček – 8. den

Snídaně: -

Přesnídávka: -

Oběd: 1 porce hovězí maso vařené, omáčka rajská, 2 ks knedlík houskový, 500 ml voda

Svačina: 250 ml káva

Večeře: 50 g topinky, 500 ml voda

Jídelníček – 9. den

Snídaně: 500 ml čaj, 500 ml voda

Přesnídávka: -

Oběd: 330 ml polévka zeleninová, 150 g palačinky s džemem, 500 ml voda

Svačina: -

Večeře: 50 g okurka salátová, 500 ml voda

Jídelníček – 10. den

Snídaně: 50 g buchta s tvarohem, 250 ml vláknina, 500 ml voda

Přesnídávka: 1 ks jablko, 500 ml voda

Oběd: -

Svačina: 50 g okurka salátová, 500 ml voda

Večeře: -

Tabulka 115: Odhad průměrného denního příjmu sodíku a jodu – 4. až 10. den

Den	Obsah sodíku [mg]	Obsah jodu [μg]
4.	2 781	6
5.	1 424	47
6.	1 633	36
7.	1 078	39
8.	991	6
9.	645	33
10.	39	11
Průměr	1 227	25

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 21: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 1. týden

Jídelníček – 31.10.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, dušená šunka

Polévka: Polévka kulajda

Oběd 1: Česnekové kuře se smetanou a sýrem, brambory, salát okurkový

Oběd 2: Vepřové maso po stroganovsku, dušená rýže

Oběd 3: Drůbeží rizoto, kyselý okurek

Oběd 4: Květák s pikantní omáčkou, těstoviny, salát okurkový

Večeře 1: Doubelská směs s bramborákem

Večeře 2: Drůbeží hamburger

Tabulka 116: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 31.10.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	818	859	1 908	-	-	-	2 397	-	5 982
1b	818	859	1 908	-	-	-	-	1 893	5 478
2a	818	859	-	1 770	-	-	2 397	-	5 880
2b	818	859	-	1 770	-	-	-	1 893	5 340
3a	818	859	-	-	1 192	-	2 397	-	5 266
3b	818	859	-	-	1 192	-	-	1 893	4 762
4a	818	859	-	-	-	1 425	2 397	-	5 499
4b	818	859	-	-	-	1 425	-	1 893	4 995

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 117: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 31.10.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		Celkem
			1	2	3	4	1	2	
1a	4	22	26	-	-	-	23	-	75
1b	4	22	26	-	-	-	-	5	57
2a	4	22	-	5	-	-	23	-	54
2b	4	22	-	5	-	-	-	5	36
3a	4	22	-	-	7	-	23	-	56
3b	4	22	-	-	7	-	-	5	38
4a	4	22	-	-	-	9	23	-	58
4b	4	22	-	-	-	9	-	5	40

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 1.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, tavený sýr

Polévka: Polévka gulášová

Oběd 1: Vepřové výpečky, kyselé zelí, houskové knedlíky

Oběd 2: Kuřecí prsíčka v sýrovém těstíčku, bramborová kaše, salát mrkvový

Oběd 3: Přírodní vepřový plátek, dušená rýže, salát mrkvový

Oběd 4: Halušky s tvarohem

Večeře 1: Smažené žampiony, hranolky, tatarka

Večeře 2: Těstovinový salát, 2 ks pečivo

Tabulka 118: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 1.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	1 093	1 385	3 310	-	-	-	-	1 876	-	7 664
1b	1 093	1 385	3 310	-	-	-	-	-	895	6 683
2a	1 093	1 385	-	1 849	-	-	-	1 876	-	6 203
2b	1 093	1 385	-	1 849	-	-	-	-	895	5 222
3a	1 093	1 385	-	-	1 837	-	-	1 876	-	6 191
3b	1 093	1 385	-	-	1 837	-	-	-	895	5 210
4a	1 093	1 385	-	-	-	1 213	1 876	-	-	5 567
4b	1 093	1 385	-	-	-	1 213	-	-	895	4 586

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 119: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 1.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	4	5	16	-	-	-	48	-	73
1b	4	5	16	-	-	-	-	295	320
2a	4	5	-	48	-	-	48	-	105
2b	4	5	-	48	-	-	-	295	352
3a	4	5	-	-	16	-	48	-	73
3b	4	5	-	-	16	-	-	295	320
4a	4	5	-	-	-	14	48	-	71
4b	4	5	-	-	-	14	-	295	318

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 2.11.2011

Snídaně: Čaj, makový závin

Polévka: Polévka fazolová

Oběd 1: Lasagne, salát z hlávkového zelí s kukuřicí

Oběd 2: Lesnická roštěná, brambory, salát z hlávkového zelí s kukuřicí

Oběd 3: Kuřecí maso pikantní, dušená rýže, salát z hlávkového zelí s kukuřicí

Oběd 4: Bramborové krokety se sýrem, špenát

Večeře 1: Pizza se šunkou

Večeře 2: Dolar chipsy s tatarkou

Tabulka 120: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 2.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	65	776	1 943	-	-	-	-	1 715	-	4 499
1b	65	776	1 943	-	-	-	-	-	995	3 779
2a	65	776	-	2 899	-	-	-	1 715	-	5 455
2b	65	776	-	2 899	-	-	-	-	995	4 735
3a	65	776	-	-	1 425	-	-	1 715	-	3 981
3b	65	776	-	-	1 425	-	-	-	995	3 261
4a	65	776	-	-	-	-	2 514	1 715	-	5 070
4b	65	776	-	-	-	-	2 514	-	995	4 350

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 121: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 2.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	7	19	39	-	-	-	-	8	-	73
1b	7	19	39	-	-	-	-	-	19	84
2a	7	19	-	25	-	-	-	8	-	59
2b	7	19	-	25	-	-	-	-	19	70
3a	7	19	-	-	194	-	-	8	-	228
3b	7	19	-	-	194	-	-	-	19	239
4a	7	19	-	-	-	-	53	8	-	87
4b	7	19	-	-	-	-	53	-	19	98

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 3.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka bramborová

Oběd 1: Bramborové knedlíky plněné uzeninou, kyselé zelí

Oběd 2: Ostrá masová směs, hranolky, tatarka, salát ovocný

Oběd 3: Těstoviny zapékané s uzeným masem, okurek

Oběd 4: Žampiony na čínský způsob, rýže, salát ovocný

Večeře 1: Vepřové medailonky, dolar chipsy, tatarka

Večeře 2: Opékaný klobás, hořčice, 2 ks pečivo

Tabulka 122: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 3.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	531	1 268	3 291	-	-	-	1 853	-	6 943
1b	531	1 268	3 291	-	-	-	-	1 232	6 322
2a	531	1 268	-	2 424	-	-	1 853	-	6 076
2b	531	1 268	-	2 424	-	-	-	1 232	5 455
3a	531	1 268	-	-	2 313	-	1 853	-	5 965
3b	531	1 268	-	-	2 313	-	-	1 232	5 344
4a	531	1 268	-	-	-	2 475	1 853	-	6 127
4b	531	1 268	-	-	-	2 475	-	1 232	5 506

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 123: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 3.11.2011

Varianta	Obsah jodu [µg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	5	5	24	-	-	-	23	-	57
1b	5	5	24	-	-	-	-	-	34
2a	5	5	-	4	-	-	23	-	37
2b	5	5	-	4	-	-	-	-	14
3a	5	5	-	-	26	-	23	-	59
3b	5	5	-	-	26	-	-	-	36
4a	5	5	-	-	-	28	23	-	61
4b	5	5	-	-	-	28	-	-	38

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 4.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka hovězí s játrovou rýží

Oběd 1: Drůbeží plátek se šunkou a vejcem, americké brambory, tatarka, tvarohový řez kakaový

Oběd 2: Španělský ptáček, dušená rýže, tvarohový řez kakaový

Oběd 3: Bramborák pražského uzenáře, okurek, tvarohový řez kakaový

Oběd 4: Těstoviny pene se zeleninovou směsí, tvarohový řez kakaový

Večeře: -

Tabulka 124: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 4.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]						Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				
			1	2	3	4	
1	715	541	2 324	-	-	-	3 580
2	715	541	-	1 745	-	-	3 001
3	715	541	-	-	2 157	-	3 413
4	715	541	-	-	-	1 294	2 550

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 125: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 4.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [µg]						Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				
			1	2	3	4	
1	35	7	37	-	-	-	79
2	35	7	-	17	-	-	59
3	35	7	-	-	21	-	63
4	35	7	-	-	-	22	64

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 22: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 2. týden

Jídelníček – 7.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, tvrdý sýr

Polévka: Polévka rajska s těstovinou

Oběd 1: Drůbeží maso v nivové omáčce, těstoviny, salát z brokolice a rajčat

Oběd 2: Řízek Sebastián, brambory, tatarka, salát z brokolice a rajčat

Oběd 3: Srbské vepřové žebírko, dušená rýže

Oběd 4: Zelí po čínsku, brambory

Večeře 1: Kuřecí řízky s brokolicí a sýrem, hranolky, tatarka

Večeře 2: Sendvič se smaženým sýrem, hranolky, tatarka

Tabulka 126: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 7.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	743	757	2 125	-	-	-	2 363	-	5 988
1b	743	757	2 125	-	-	-	-	2 175	5 800
2a	743	757	-	4 409	-	-	2 363	-	8 272
2b	743	757	-	4 409	-	-	-	2 175	8 084
3a	743	757	-	-	1 766	-	2 363	-	5 629
3b	743	757	-	-	1 766	-	-	2 175	5 441
4a	743	757	-	-	-	2 782	2 363	-	6 645
4b	743	757	-	-	-	2 782	-	2 175	6 457

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 127: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 7.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře		
			1	2	3	4	1	2	
1a	4	8	20	-	-	-	5	-	37
1b	4	8	20	-	-	-	-	17	49
2a	4	8	-	44	-	-	5	-	61
2b	4	8	-	44	-	-	-	17	73
3a	4	8	-	-	189	-	5	-	206
3b	4	8	-	-	189	-	-	17	218
4a	4	8	-	-	-	38	5	-	55
4b	4	8	-	-	-	38	-	17	67

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 8.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka krupicová s vejci

Oběd 1: Segedínský guláš, houskové knedlíky

Oběd 2: Smažený drůbeží řízek se sýrem, bramborová kaše, salát okurkový

Oběd 3: Kuřecí nudličky kung pao, dušená rýže, salát okurkový

Oběd 4: Dukátové buchtičky s krémem

Večeře 1: Moravské špagety

Večeře 2: 2 ks dietní párek, hořčice, 2 ks pečivo

Tabulka 128: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 8.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	715	1 742	2 519	-	-	-	-	1 930	-	6 906
1b	715	1 742	2 519	-	-	-	-	-	1 690	6 666
2a	715	1 742	-	2 219	-	-	-	1 930	-	6 606
2b	715	1 742	-	2 219	-	-	-	-	1 690	6 366
3a	715	1 742	-	-	1 054	-	-	1 930	-	5 441
3b	715	1 742	-	-	1 054	-	-	-	1 690	5 201
4a	715	1 742	-	-	-	-	429	1 930	-	4 816
4b	715	1 742	-	-	-	-	429	-	1 690	4 576

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 129: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 8.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	35	7	14	-	-	-	-	9	-	65
1b	35	7	14	-	-	-	-	-	-	56
2a	35	7	-	40	-	-	-	9	-	147
2b	35	7	-	40	-	-	-	-	-	82
3a	35	7	-	-	30	-	-	9	-	81
3b	35	7	-	-	30	-	-	-	-	72
4a	35	7	-	-	-	-	24	9	-	75
4b	35	7	-	-	-	-	24	-	-	66

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 9.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka zelná

Oběd 1: Maltézův oheň, hranolky, tatarka, salát paprikový s rajčaty

Oběd 2: Vepřový plátek v kari omáčce, brambory, salát paprikový s rajčaty

Oběd 3: Játra na slanině, dušená rýže, kyselý okurek

Oběd 4: Špagety po uhlířsku, salát paprikový s rajčaty

Večeře 1: Zámecký kotlet, dolar chipsy, tatarka

Večeře 2: Těstoviny s mákem

Tabulka 130: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 9.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	531	1 449	3 052	-	-	-	-	2 185	-	7 217
1b	531	1 449	3 052	-	-	-	-	-	1 238	6 270
2a	531	1 449	-	2 974	-	-	-	2 185	-	7 139
2b	531	1 449	-	2 974	-	-	-	-	1 238	6 192
3a	531	1 449	-	-	2 600	-	-	2 185	-	6 765
3b	531	1 449	-	-	2 600	-	-	-	1 238	5 818
4a	531	1 449	-	-	-	-	3 560	2 185	-	7 725
4b	531	1 449	-	-	-	-	3 560	-	1 238	6 778

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 131: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 9.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	5	3	766	-	-	-	-	25	-	799
1b	5	3	766	-	-	-	-	-	17	791
2a	5	3	-	788	-	-	-	25	-	821
2b	5	3	-	788	-	-	-	-	17	813
3a	5	3	-	-	17	-	-	25	-	50
3b	5	3	-	-	17	-	-	-	17	42
4a	5	3	-	-	-	-	844	25	-	877
4b	5	3	-	-	-	-	844	-	17	869

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 10.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, obložený talíř

Polévka: Polévka frankfurtská

Oběd 1: Kuřecí bašta s bramboráky, salát tzatziky

Oběd 2: Holandský řízek, bramborová kaše, salát tzatziky

Oběd 3: Pivovarský tokáň, dušená rýže

Oběd 4: Brynzové halušky

Večeře 1: Přírodní drůbeží plátek, hranolky, tatarka

Večeře 2: Šopský salát, 2 ks pečivo

Tabulka 132: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 10.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	1 261	272	1 814	-	-	-	-	2 243	-	5 590
1b	1 261	272	1 814	-	-	-	-	-	1 502	4 849
2a	1 261	272	-	2 238	-	-	-	2 243	-	6 014
2b	1 261	272	-	2 238	-	-	-	-	1 502	5 273
3a	1 261	272	-	-	2 284	-	-	2 243	-	6 060
3b	1 261	272	-	-	2 284	-	-	-	1 502	5 319
4a	1 261	272	-	-	-	984	-	2 243	-	4 760
4b	1 261	272	-	-	-	984	-	-	1 502	4 019

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 133: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální OU v Ostravě z 10.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]								Celkem	
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře			
			1	2	3	4	1	2		
1a	580	2	20	-	-	-	-	4	-	606
1b	580	2	20	-	-	-	-	-	1 157	1 759
2a	580	2	-	42	-	-	-	4	-	628
2b	580	2	-	42	-	-	-	-	1 157	1 781
3a	580	2	-	-	7	-	-	4	-	593
3b	580	2	-	-	7	-	-	-	1 157	1 746
4a	580	2	-	-	-	-	137	4	-	723
4b	580	2	-	-	-	-	137	-	1 157	1 876

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 11.11.2011

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, vysočina

Polévka: Polévka česnečka

Oběd 1: Vepřový řízek Gambrinus, americké brambory, tatarka, štrúdl s jablky

Oběd 2: Drůbeží závitky Popelka, bramborová kaše, štrúdl s jablky

Oběd 3: Těstovinový salát s drůbežím masem, 2 ks pečivo, štrúdl s jablky

Oběd 4: Palačinky se šlehačkou

Večeře: -

Tabulka 134: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 11.11.2011

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]						Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				
			1	2	3	4	
1	834	612	1 816	-	-	-	3 262
2	834	612	-	2 118	-	-	3 564
3	834	612	-	-	1 009	-	2 455
4	834	612	-	-	-	119	1 565

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 135: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 11.11.2011

Varianty jídel	Obsah jodu [µg]						Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				
			1	2	3	4	
1	4	9	10	-	-	-	23
2	4	9	-	45	-	-	58
3	4	9	-	-	298	-	311
4	4	9	-	-	-	31	44

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 23: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 3. týden

Jídelníček – 23.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, paštika

Polévka: Polévka zeleninová

Oběd 1: Znojemská hovězí pečeně, houskové knedlíky

Oběd 2: Kuřecí Kalifornia, brambory, tatarka, salát řecký

Oběd 3: Zbojnické vepřové nudličky, dušená rýže, salát řecký

Oběd 4: Špagety v rajske omáče se sýrem

Večeře: Bageta s vysočinou

Tabulka 136: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 23.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	531	449	2 525	-	-	-	1 264	4 769
2	531	449	-	2 868	-	-	1 264	5 112
3	531	449	-	-	2 102	-	1 264	4 346
4	531	449	-	-	-	524	1 264	2 768

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 137: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 23.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	5	13	12	-	-	-	8	38
2	5	13	-	606	-	-	8	632
3	5	13	-	-	872	-	8	898
4	5	13	-	-	-	10	8	36

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 24.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka krupicová s vejci

Oběd 1: Vepřové výpečky, kyselé zelí, houskové knedlíky

Oběd 2: Holandský vepřový řízek, bramborová kaše, salát okurkový s rajčaty

Oběd 3: Vepřový plátek na žampionech, dušená rýže, salát okurkový s rajčaty

Oběd 4: Čína ze zeleniny, dušená rýže

Večeře: Bageta s kuřecími rarášky

Tabulka 138: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 24.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	715	1 742	3 310	-	-	-	1 317	7 084
2	715	1 742	-	2 218	-	-	1 317	5 992
3	715	1 742	-	-	1 792	-	1 317	5 566
4	715	1 742	-	-	-	2 054	1 317	5 828

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 139: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 24.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [µg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	35	7	16	-	-	-	17	75
2	35	7	-	40	-	-	17	99
3	35	7	-	-	12	-	17	71
4	35	7	-	-	-	1 175	17	1 234

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 25.1.2012

Snídaně: Čaj, makovka, máslo

Polévka: Polévka hrstková

Oběd 1: Francouzské brambory, kyselý okurek

Oběd 2: Vepřový plátek po farsku, hranolky, tatarka, salát z hlávkového zelí

Oběd 3: Kuřecí pochoutka, těstoviny, salát z hlávkového zelí

Oběd 4: Provensálské brambory, kyselý okurek

Večeře: Bageta vajíčková se šunkovým salámem

Tabulka 140: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 25.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	133	400	2395	-	-	-	641	3 569
2	133	400	-	3192	-	-	641	4 366
3	133	400	-	-	3538	-	641	4 712
4	133	400	-	-	-	2419	641	3 593

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 141: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 25.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	9	4	59	-	-	-	84	156
2	9	4	-	11	-	-	84	108
3	9	4	-	-	13	-	84	110
4	9	4	-	-	-	25	84	122

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 26.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, 2 ks dietní párek, hořčice

Polévka: Polévka zelná

Oběd 1: Vepřový guláš, houskové knedlíky

Oběd 2: Smažené kuřecí stehno, bramborová kaše, jahodový kompot

Oběd 3: Kuřecí nudličky se zeleninou, dušená rýže

Oběd 4: Bramborové šišky s mákem, jahodový kompot

Večeře: Bageta sýrová se šunkou

Tabulka 142: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 26.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	1 690	1 449	1862	-	-	-	1 055	6 056
2	1 690	1 449	-	1737	-	-	1 055	5 931
3	1 690	1 449	-	-	2579	-	1 055	6 773
4	1 690	1 449	-	-	-	1239	1 055	5 433

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 143: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 26.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	-	3	14	-	-	-	8	25
2	-	3	-	35	-	-	8	46
3	-	3	-	-	31	-	8	42
4	-	3	-	-	-	35	8	46

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 27.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, tavený sýr

Polévka: Polévka hovězí s rýží

Oběd 1: Vepřový řízek Gambrinus, hranolky, tatarka, štrúdl s jablky

Oběd 2: Přírodní drůbeží plátek, dušená zelenina, brambory, štrúdl s jablky

Oběd 3: Smažený bramborák, kyselý okurek, štrúdl s jablky

Večeře: -

Tabulka 144: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 27.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]					Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd			
			1	2	3	
1	1 093	409	1 816	-	-	3 318
2	1 093	409	-	2 931	-	4 433
3	1 093	409	-	-	1 084	2 586

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 145: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 27.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]					Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd			
			1	2	3	
1	4	2	10	-	-	16
2	4	2	-	60	-	66
3	4	2	-	-	22	28

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 24: Jídelníček Menzy Reální OU v Ostravě – 4. týden

Jídelníček – 30.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, dušená šunka

Polévka: Polévka česneková

Oběd 1: Sekaná svičková na smetaně, houskové knedlíky

Oběd 2: Smažený sýr se šunkou, hranolky, tatarka, salát z hlávkového zelí s kukuřicí

Oběd 3: Ďábelská vepřová směs, dušená rýže, salát z hlávkového zelí s kukuřicí

Oběd 4: Květák s pikantní omáčkou, brambory

Večeře: Bageta se šunkou

Tabulka 146: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 30.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	818	612	3167	-	-	-	1 703	6 300
2	818	612	-	3245	-	-	1 703	6 378
3	818	612	-	-	2998	-	1 703	6 131
4	818	612	-	-	-	2223	1 703	5 356

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 147: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 30.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	4	9	21	-	-	-	14	48
2	4	9	-	16	-	-	14	43
3	4	9	-	-	20	-	14	47
4	4	9	-	-	-	28	14	55

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 31.1.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, tvrdý sýr

Polévka: Polévka selská

Oběd 1: Segedínský guláš, houskové knedlíky

Oběd 2: Žebrácký vepřový kotlet, bramborová kaše, salát okurkový

Oběd 3: Čínské nudle s kuřecím masem, salát okurkový

Oběd 4: Ovocné knedlíky z tvarohového těsta

Večeře: Bageta Gyros

Tabulka 148: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 31.1.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							Večeře	Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd						
			1	2	3	4			
1	743	437	2519	-	-	-	546	4 245	
2	743	437	-	2256	-	-	546	3 982	
3	743	437	-	-	1276	-	546	3 002	
4	743	437	-	-	-	87	546	1 813	

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 149: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 31.1.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [µg]							Večeře	Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd						
			1	2	3	4			
1	4	2	14	-	-	-	8	28	
2	4	2	-	27	-	-	8	41	
3	4	2	-	-	16	-	8	30	
4	4	2	-	-	-	22	8	36	

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 1.2.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, obložený talíř

Polévka: Polévka květáková

Oběd 1: Doubelská směs s bramborákem

Oběd 2: Smažený krutík řízek, bramborová kaše, salát ovocný

Oběd 3: Rybí filé se sýrovou krustou, brambory, salát ovocný

Oběd 4: Bretaňské fazole, tmavý chléb

Večeře: Bageta s vysočinou

Tabulka 150: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 1.2.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	Celkem
			1	2	3	4		
1	1 261	663	2397	-	-	-	1 246	5 567
2	1 261	663	-	2174	-	-	1 246	5 344
3	1 261	663	-	-	2203	-	1 246	5 373
4	1 261	663	-	-	-	1798	1 246	4 968

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 151: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 1.2.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	580	3	16	-	-	-	8	607
2	580	3	-	34	-	-	8	625
3	580	3	-	-	76	-	8	667
4	580	3	-	-	-	6	8	597

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 2.2.2012

Snídaně: Čaj, tvarohový závin

Polévka: Polévka špenátová

Oběd 1: Pečená krkovička, červené zelí, bramborové knedlíky

Oběd 2: Smažený špíz, brambory, tatarka, salát rajčatový

Oběd 3: Játra na slanině, dušená rýže, kyselý okurek

Oběd 4: Žampiony na čínský způsob, dušená rýže, salát rajčatový

Večeře: Bageta se salátem a šunkou

Tabulka 152: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 2.2.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	65	462	2668	-	-	-	1 704	4 899
2	65	462	-	3219	-	-	1 704	5 450
3	65	462	-	-	2600	-	1 704	4 831
4	65	462	-	-	-	3264	1 704	5 495

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 153: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 2.2.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [µg]							Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd				Večeře	
			1	2	3	4		
1	7	9	17	-	-	-	14	47
2	7	9	-	34	-	-	14	64
3	7	9	-	-	16	-	14	46
4	7	9	-	-	-	13	14	43

Zdroj: vlastní výzkum

Jídelníček – 3.2.2012

Snídaně: Čaj, pečivo, máslo, jogurt

Polévka: Polévka hovězí s kapáním

Oběd 1: Gyros, hranolky, tatarka, peřinkový koláč s tvarohem

Oběd 2: Kuřecí nudličky po indicku, dušená rýže, peřinkový koláč s tvarohem

Oběd 3: Zeleninové řízky, bramborová kaše, peřinkový koláč s tvarohem

Večeře: -

Tabulka 154: Odhad obsahu sodíku v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 3.2.2012

Varianty jídel	Obsah sodíku [mg]					Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd			
			1	2	3	
1	715	823	2 740	-	-	4 278
2	715	823	-	1 915	-	3 453
3	715	823	-	-	3 172	4 710

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 155: Odhad obsahu jodu v jednotlivých variantách jídel v jídelníčku Menzy Reální v Ostravě z 3.2.2012

Varianty jídel	Obsah jodu [μg]					Celkem
	Snídaně	Polévka	Oběd			
			1	2	3	
1	35	10	10	-	-	55
2	35	10	-	9	-	54
3	35	10	-	-	65	110

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 25: Vzorový týdenní jídelníček

Pondělí

Snídaně: 80 g chléb žitný celozrnný, 50 g pomazánka tvarohová s jogurtem, 100 g ředkvičky, 200 ml džus grapefruitový 100%, 250 ml čaj zelený neslazený

Přesnídávka: 150 g banán, 100 g meruňky, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka indická čočková, treska na kari, rýže vařená, salát bombajský, 200 ml voda

Svačina: 400 g kefír, 50 g koláč křehký jablkový, 250 ml čaj ovocný neslazený

Večeře: 1 porce čevabčiči, brambory vařené maštěné, salát z kysaného zelí s jablky, 200 ml voda

Tabulka 156: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – pondělí

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 426	86	70	318	1 317	168

Zdroj: vlastní výzkum

Úterý

Snídaně: 2 ks houska žitná celozrnná, 20 g rostlinný tuk light, 50 g sýr žervé, 100 g paprika žlutá, 250 ml čaj ovocný neslazený

Přesnídávka: 200 ml jahodovo-malinový koktejl, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka cibulová francouzská, kuře z hájovny, brambory šťouchané, salát ze syrové červené řepy, 200 ml voda

Svačina: 50 g knäckebrot light, 150 g hruška, 200 ml voda

Večeře: 1 porce slaný lotrinský koláč, salát kedlubnový, 200 ml džus pomerančový 100%

Tabulka 157: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – úterý

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 320	79	71	318	1 504	1 287

Zdroj: vlastní výzkum

Středa

Snídaně: 80 g chléb pšeničný celozrnný, 20 g rostlinný tuk light, 50 g pomazánka masová, 150 g paprika červená, 250 ml čaj černý slazený

Přesnídávka: 200 g zákys ovocný, 150 g pomeranč, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka vopiška, šoulet, 50 g párek telecí, 50 g okurka kyselá, 200 ml voda

Svačina: 300 g salát mrkvový, 200 ml voda

Večeře: 1 porce kaše pohanková s medem, 100 g kompot angreštový, 200 ml mléko polotučné, 250 ml čaj zelený neslazený

Tabulka 158: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – středa

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 372	79	69	322	1 595	1 844

Zdroj: vlastní výzkum

Čtvrtek

Snídaně: 2 ks houska žitná celozrnná, 75 g sýr Cottage s příchutí, 150 g rajčata, 200 ml džus pomerančový 100%, 250 ml čaj ovocný neslazený

Přesnídávka: 315 g salát ovocný s lískovými oříšky, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka z tresky, těstoviny napoletanské, salát hlávkový na sicilský způsob, 200 ml voda

Svačina: 450 g mléko acidofilní, 150 g broskve, 200 ml voda

Večeře: 1 porce králík po provensálsku, brambory pečené, brokolice vařená, 250 ml čaj zelený neslazený

Tabulka 159: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – čtvrtek

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 554	77	69	320	1 989	202

Zdroj: vlastní výzkum

Pátek

Snídaně: 50 g müsli s ořechy, 150 g jogurt bílý, 100 g borůvky, 100 g oSTRUŽINY, 250 ml čaj zelený neslazený

Přesnídávka: 40 g chléb graham, 10 g rostlinný tuk light, 50 g vejce vařené, 50 g salát ledový, 250 ml podmáslí, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka celerová, guláš z hlívy ústřední, knedlík houskový jemný, 150 g třešně, 200 ml pivo světlé

Svačina: 40 g chléb žitný celozrnný, 400 g salát bramborový jarní, 200 ml voda

Večeře: 1 porce tofu se zeleninou a rýží, salát na japonský způsob, 200 ml voda

Tabulka 160: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – pátek

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 560	82	69	315	2 120	466

Zdroj: vlastní výzkum

Sobota

Snídaně: 80 g chléb pšeničný celozrnný, 20 g rostlinný tuk light, 50 g sýr eidam 30%, 100 g okurka salátová, 250 ml čaj zelený neslazený

Přesnídávka: 150 g víno hroznové, 100 g ananas, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka hovězí s mlhovinkou, lečo zeleninové, 80 g chléb, 200 ml voda

Svačina: 320 g mléko jogurtové Activia, 150 g jablko, 200 ml voda

Večeře: 1 porce karbanátky kapustové, kaše bramborová, salát červený, 250 ml čaj ovocný neslazený

Tabulka 161: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – sobota

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 771	77	71	323	2 226	1 361

Zdroj: vlastní výzkum

Neděle

Snídaně: 80 g chléb celozrnný slunečnicový, 20 g rostlinný tuk light, 165 g pomazánka falešná humrová, 150 g rajčata, 250 ml čaj ovocný neslazený

Přesnídávka: 100 g mandarinky, 120 g nektarinky, 200 ml voda

Oběd: 1 porce polévka zeleninová s praženou krupicí, krůtí prsa pečená, noky bramborové, špenát dušený, 200 ml voda

Svačina: 150 g švestky, 150 g pudink vanilkový, 200 ml mošt jablečný

Večeře: 1 porce salát těstovinový s tuňákem a kukuřicí, 200 ml šťáva čerstvá z mrkve

Tabulka 162: Přehled nutričních hodnot a energetické hodnoty – neděle

Energie [kJ]	Bílkoviny [g]	Tuky [g]	Sacharidy [g]	Sodík [mg]	Jod [µg]
9 388	81	73	321	1 772	1 235

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 26: Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky – základní cíle

Společnost pro výživu ve svých Výživových doporučeních pro obyvatelstvo České republiky uvádí tyto základní cíle:

- a) upravit celkový energetický příjem u jednotlivých skupin populace v souvislosti s pohybovým režimem tak, aby bylo dosaženo rovnováhy mezi příjmem a výdejem energie pro udržení optimální tělesné hmotnosti v rozmezí BMI 18-25 u dospělých osob, u dětí v rozmezí mezi 10.-90. percentilem referenčních hodnot BMI či poměru hmotnosti k výšce dítěte. U dětí s nitroděložním růstovým opožděním by nemělo docházet při zajištění jejich přiměřeného růstu a vývoje k nadměrnému navyšování energetického příjmu, a to z důvodu prevence rozvoje obezity v pozdějším věku.
- b) snížit příjem tuku u dospělých osob tak, aby celkový podíl tuku v energetickém příjmu nepřesáhl 30 % optimální energetické hodnoty, tj. u lehce pracujících dospělých osob přibližně 70 g na den, u dospělé populace s vyšším energetickým výdejem 35 % optimální energetické hodnoty. U dětí ve školním věku by měl podíl tuku tvořit 30-35 % celkového energetického příjmu a dále odpovídat doporučením dospělých.
- c) omezit příjem nasycených mastných kyselin na méně než 10 %, tj. 20 g, polyenových 7-10 % z celkového energetického příjmu. Poměr mastných kyselin řady n-6:n-3 by měl být maximálně 5:1. Příjem trans-nenasycených mastných kyselin by neměl překročit 1 %, tj. 2,5 g na den, z celkového příjmu energie.
- d) snížit přísun cholesterolu na maximálně 300 mg denně.

- e) snížit spotřebu přidaných jednoduchých cukrů na nejvíce 10 % z celkového energetického příjmu, tj. u lehce pracující dospělé populace zhruba 60 g na den, a současně zvýšit příjem polysacharidů. U nekojených dětí hraje důležitou úlohu příjem oligosacharidů s prebiotickým účinkem k podpoře rozvoje zdravé střevní mikroflóry.

- f) snížit spotřebu kuchyňské soli na 5-6 g denně a zároveň preferovat sůl obohacenou jodem. Starší lidé by měli omezit používání kuchyňské soli na méně než 5 g na den. Pro přípravu kojenecké stravy se sůl zásadně nepoužívá. V pozdějším dětském věku lze sůl užívat úměrně potřebám dítěte.

- g) zvýšit příjem vitamínu C na 100 mg denně, u dětí v souladu s odpovídajícími doporučeními.

- h) zvýšit příjem vlákniny na 3 g denně u dospělých osob. Dětem se od druhého roku života doporučuje podávat vlákninu v množství 5 g + počet gramů odpovídajících věku dítěte.

- i) zvýšit přísun minerálních látek, vitamínů a dalších přírodních nutrientů významných pro odpovídající antioxidační aktivitu a další ochranné pochody v organizmu. Jedná se především o zinek, selen, vápník, jod, vitamín E, karoteny či ochranné látky obsažené v zelenině (10).